

המכתבה

לְסֵפֶר הַקְּדוֹשׁ

לְקוּטֵי מוֹהַר"ן

עַל הַתּוֹרָה וּמוֹעֲדֵי הַשָּׁנָה

עִם לְקוּטֵי הַתּוֹפְלוֹת

ג'ליון 133

פְּרֻשַׁת בְּרֵאשִׁית

שְׁנַת תשפ"ב ל"ב

**לזכרון
עולם**

לעיילי נשמת

הרה"ג איש צדיק תמים

מזהר"ר

אהרון גרשון מנחם

ב"ר אפרים שמואל זצ"ל

נלב"ע

ח' אלול תשע"ח לפ"ק

תנצב"ה

**האזרה
האודות**

רבינו נחמן מברסלב
זיע"א

לחיות

באור הפרשה

עם תורה
דעתיקא סתימא

דעתיקא
לאתגליא
לעתידי לבא

יו"ל בעז"ה ע"י

מכון אור האורות
רבינו נחמן מברסלב זיע"א

052.763.1800

B48148@gmail.com

פְּרַשְׁת בְּרֵאשִׁית

"בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ"

(בראשית א. א)

"בעשרה מאמרות נברא העולם" (אבות פ"ה מ"א)

א.

(ח"א יג, ד)

עַל-יְדֵי הַמְּשַׁכֵּת הַתּוֹרָה, נִמְשָׁךְ הַשְּׁגָחָה. כִּי הַתּוֹרָה הִיא טִנְתָּא [טעמים, נקודות, תגין, אותיות], שֶׁהֵם: תְּלַת גְּוַנִּין דְּעֵינָא וּבַת-עֵין (תקוני-זהר יח:).

וְזֶה שְׁמַתְחַלַּת הַתּוֹרָה בְּ"בְרֵאשִׁית" (בראשית א. א - תקוני-זהר שם): **"תַּמֵּן רֵאשִׁי, תַּמֵּן בַּת. רֵאשִׁי - אֵלֶּה רֵאשִׁי בֵּית אֲבֹתָם"** (שמות ו, יד), שֶׁהָאֲבוֹתָם הֵם: תְּלַת גְּוַנִּין דְּעֵינָא. 'תַּמֵּן בַּת' - דָּא 'בַּת-עֵין'."

ב.

(ח"א יז, ג)

אִי-אֶפְשָׁר לְקַרֵּב אֶת הַגְּרִים עִם בְּעַלְי- הַתְּשׁוּבָה, אֶלָּא עַל-יְדֵי תּוֹרָה, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (משלי ה, טז): **"יִפּוּצוּ מַעֲיֵנְתֶיךָ חוּצָה"** - שְׁצַרְיָךְ לְהַשְׁקוֹת אוֹתָם שֶׁהֵם מִבְּחוּץ, **"לְהוֹדִיעַ לָהֶם הַדֶּרֶךְ יִלְכוּ בָּהּ"** (על-פי שמות יח, כ).

וְאִי-אֶפְשָׁר לְבּוֹא לְהַתְּעוֹרְרוֹת-הַתְּשׁוּבָה, הֵן לְרֵשַׁע־יִשְׂרָאֵל, הֵן לְגֵרִים - אֶלָּא עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה שְׁמַאֲרִין לָהֶם אֵל מְקוֹם שֶׁהֵם שָׂם, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב: **"יִפּוּצוּ וְכוּ חוּצָה"** - "חוּצָה" דִּיקָא.

כִּי "הַתּוֹרָה, הֵם שְׂשִׁים רַבּוּא אוֹתִיּוֹת, כְּנֻגַד שְׂשִׁים רַבּוּא נְשֻׁמוֹת" (זהר-הקדוש

שִׁיר-הַשִּׁירִים; זֶהר-הַקֹּדֶשׁ רוּחַ; מְגַלֶּה-עֲמֻקּוֹת וְאֶתְחַנֵּן אוֹפֵן קַפּוּ; שְׁלֵ"ה-הַקְּדוּשָׁה בְּרֵאשִׁית ב' בְּשֵׁם הָאֲרִיז"ל; וְעוֹד), וַיֵּשׁ לְכָל הַנְּשָׁמוֹת שְׂרֵשׁ לְמַעְלָה בְּמַחְשָׁבָה דְּקַדְשָׁא-בְּרִיךְ-הוּא, כִּי "יִשְׂרָאֵל עָלוּ בְּמַחְשָׁבָה תְּחִלָּה" (בראשית-רבה א, ד).

וּכְשֶׁנִּתְעוֹרְרִים הַנְּשָׁמוֹת עַל-יְדֵי אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה שֶׁהוֹצִיא מִפִּיּוֹ וּמִתְנוּצְצִים זֶה לְזֶה, זֶה בְּחִינַת 'זוּג' שֶׁזֶה מְקַבֵּל הָאָרָה מִזֶּה.

וְעַל-יְדֵי הַזּוּג שֶׁל הַתְּנוּצְצוֹת הַנְּשָׁמוֹת שֶׁבְּמַחְשָׁבָה, נִבְרָאִים נְשָׁמוֹת גְּרִים.

גַּם הַפּוֹשְׁעֵי-יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לוֹ אַחִיזָה וְשֶׁרֵשׁ בְּמַחְשָׁבָה עַל-יִזְנָה. וְעַל-יְדֵי הַהַתְּנוּצְצוֹת, הַתְּנוּצְצֵי גַם שְׂרֵשׁ נִשְׁמָתוֹ בֵּין שְׂאֵר הַשְּׂרֵשִׁים, וּמִגִּיעַ הָאָרָה לְזֶה הַפּוֹשְׁעִי-יִשְׂרָאֵל מִשְׂרֵשׁ נִשְׁמָתוֹ, וְעַל-יְדֵי הָאָרָה הַזֹּאת חוֹזֵר בְּתְשׁוּבָה.

ג.

(ח"א טו, ו)

'שָׁמַיִם', זֶה בְּחִינַת 'דַּעַת', כִּי 'דַּעַת' הוּא 'חֲבוּר', כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (בראשית ד, א): **"וְהָאָדָם יָדַע".** וְזֶה בְּחִינַת (תְּגִינָה יב. בְּרֵאשִׁית-רַבָּה ד, ז - עַל בְּרֵאשִׁית א, א-ח): **"שָׁמַיִם" - "אִשׁ וּמִים מְחַבְּרִין יַחַד".**

ד.

(ח"א יז, א-ו)

כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ לֹא נִבְרָא אֶלָּא בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׁאֲמְרוּ (ויקרא-רבה לו, ד - עַל

בראשית א, א: "בראשית, בשביל ישראל שנקרא ראשית".

כי "ישראל עלה במחשבה תחלה" (בראשית רבה א, ד). דהינו: שהשם יתברך צפה להתפארות והשעשועים שיקבל מישראל, כמו שכתוב (ישעיה מט, ג): "ישראל אשר בך אתפאר" - ובשביל זה ברא את כל העולם.

שכל העולמות נבראו בשבילם, ו"המה היוצרים ישבי נטעים עם המלך במלאכתו" (דברי הימים א ד, כג), "כי הקדוש ברוך הוא נמלך עם נשמות ישראל לברא את העולם" (בראשית רבה ח, ז; רות רבה ב, ג).

דהינו: ש'כלל הבריאה' היה - בשביל 'כלל ההתפארות' שיקבל מישראל. וכן 'פרטי הבריאה' - הוא בשביל 'פרטי ההתפארות' של ישראל, שהשם יתברך מתפאר בפרטיות עם כל אחד ואחד מישראל, ואפלו בפחות שב'ישראל וכו'.

וזה ה'התפארות' - הוא השרש והחיות של כל הבריאה - בכלליות, ובפרטיות, ובפרטי-פרטיות. כי כל הרצונות של השם יתברך בבריאת עולמו, בכלל, ובפרט, ובפרטי-פרטיות - היה כפי ה'התפארות' שמקבל מישראל, בכלל, ובפרט, ובפרטי-פרטיות. וכל דבר ודבר נברא ברצונו, בזה הכח ובה הטבע והנהגה, כפי ה'התפארות' שיש בכל אחד מישראל.

ה.

(ח"א יז, ח)

"אנא בריה קלה שבנים, והוינא שין פרסה" (בבא בתרא עד:): דהינו: שהנשמה נזפרת שהיתה בבחינת: "ישראל

עלה במחשבה תחלה" (בראשית רבה א, ד), והקדוש-ברוך-הוא נמלך בה בבריאת העולם, בבחינת: "המה היוצרים ישבי נטעים עם המלך במלאכתו" (דברי הימים א ד, כג) - "שנמלך בנשמותיהן של ישראל בשעת בריאת העולם" (בראשית רבה ח, ז; רות רבה ב, ג).

דהינו: שהיא נזפרת שהיתה במעלה גדולה כזו כפ"ל, ועתה היא הולכת לכליון והפסד חסוֹשֶׁלום. ועל-ידי-זה מרחמת על-עצמה, ונתעוררת לשוב לשרשה.

ו.

(ח"א יט, ט)

הצדיקים הם "גברי כח עשי דברו" (תהלים קג, כ), שהם עושים ובונים הדבור של הקדוש-ברוך-הוא, הינו: הלשון-הקדש "שבו נברא העולם" (בראשית רבה יח, ד), בבחינת: "נמלך בנשמותיהם של צדיקים וברא את העולם" (בראשית רבה ח, ז; רות רבה ב, ג).

כי על-ידי השעשועים שראה הקדוש-ברוך-הוא שיקבל מנשמותיהם של צדיקים - על-ידי-זה: "בדבר ה' שמים נעשו, וברוח פיו כל צבאם" (תהלים לג, ו). הינו: שנעשה הדבור של לשון הקדש, "שבו נברא העולם".

כי ה'צדיקים', הם בבחינת: "עשי דברו" - שהם עושים הדבור של הקדוש-ברוך-הוא, שידבר ויברא את העולם.

ובל-זה היתה קדם הבריאה. גם עכשו כשרוצים הצדיקים לשמע איזה דבור מהקדוש-ברוך-הוא - הם עושים

תחלה את הדבור ובונים אותו, הינו: על-ידי מעשיהם הטובים, זוכים לשמע דבורים מהקדוש-ברוך-הוא.

ז.

(ח"א יט, ד"ט)

מי שיכול להתעורר 'התנוצצות האותיות' שבכל 'מעשה-בראשית' שיש בכל דבר - אזי אכילתו ושתיתו וכל תענוגיו, אינו אלא מ'התנוצצות האותיות' שבאכילה ושתיה, בבחינת (רות ג, ז): "ויאכל וישת וייטב לבו".

'וייטב לב' - הינו בחינת 'התנוצצות האותיות' של "לב אלקים שבמעשה-בראשית" (זהר נשא קכב, פנחס רטו - ב'תקנני-זהר-חדש', כמה פעמים) שיש בכל דבר.

ומי שאוחז במדרגה זו - מזה מאיר לבו. פי שם הלב, הוא על-ידי שמקבל ונזון מ"שופרא דשופרא" (זהר פנחס רכא:), מ"לב אלקים של מעשה-בראשית", בחינת האותיות שיש בכל דבר, שכלם נמשכין מבחינת "לב אלקים של מעשה-בראשית". ועל-ידי-זה מתנוצץ פניו באור הזה וכו'.

ח.

(ח"א נב, ט"י)

שני העדיים שהכתירו בהורב מ"נעשה ונשמע" (שמות כד, ז), הם בחינת "בראשית ברא" (בראשית א, א), כמובא ב'ספרא-דצניעותא' (פ"ה - זהר תרומה קעח:): "בראשית" - דא מאמר. 'ברא' - חצי מאמר" וכו'. כי "נעשה ונשמע" - הוא בחינת נסתרות ונגלות. דא "עין עלאה, עין תתאה. חכמה עלאה, חכמה תתאה. אב, ויבן" (שם).

וצריך כל אדם, שילך מדרגא לדרגא ומעולם לעולם, עד שיזכה בכל פעם לבחינת "נעשה ונשמע" גבוה יותר וכו', עד שיבוא בראשית נקודת הבריאה, שהוא תחלת האצילות וכו'. ושם יש גם-כן בחינת "נעשה ונשמע" וכו'.

וזה בחינת: "אב ויבן, מאמר וחצי מאמר". כי ה"נעשה" - הוא בחינת 'נגלה', בחינת 'תורה', בחינות "ברא", בחינות 'בן', בחינות 'עין תתאה', בחינות 'חכמה תתאה', בחינות 'חצי מאמר'.

בנגד ה"נשמע" - שהוא בחינות "בראשית", 'מאמר השלם', 'חכמה עלאה', 'עין עלאה', בחינות 'אב', בחינת 'תפלה', בחינות 'נסתר'.

כי כל דרגא נגד דרגא שלמעלה ממנה - הוא בחינות "חצי מאמר". כמו ה'אב' בשמדבר, מדבר 'מאמר השלם', וכש'בנו הקטן' מדבר אחריו, הוא מדבר רק 'חצי מאמר'. כן כל דרגא נגד דרגא שלמעלה ממנה, היא בחינות 'חצי מאמר'. והדרגא שלמעלה ממנה, היא בחינות 'מאמר השלם' נגדה. וכן מדרגא לדרגא.

כי כל בני-אדם וחיות ועופות וצמחים, וכל הדברים שבזה העולם - הם רק בחינות 'חצי מאמר', נגד העולם שלמעלה מזה העולם, כי הם רק רמזים לדברים הגבוהים מהם, וכן מעולם לעולם.

וכן 'כלליות הבריאה' נגד 'קדם הבריאה', היא בחינות 'חצי מאמר'. כי עקר שלמות ב'אין-סוף', ושם הוא בחינת 'מאמר השלם'.

וזה: "ברא", שהוא 'כלליות הבריאה' - הוא "חצי מאמר". נגד "בראשית",

שהוא בחינות 'קדם הבריאה', בחינת 'תפלה'.

כמו: "בראשית, יר"א בש"ת" (זהר פנחס רנז. תקונייזהר כד. עב: צב: קב. קמה:)

שהיא ה'תפלה', בחינות (משלי לא, ל): "יראת ה' היא תהלה", שהוא "מאמר השלם".

ועל-כן 'אמונה' נקרא 'ירושלים' - על-שם: שעקר בנינה מ"בראשית",

שהוא בחינת "יראה שלם", כי "תמן יראה, תמן שלם" (בראשית רבה נו, י). "בראשית, יר"א בש"ת". "מאמר השלם" וכו'.

ט.

(ח"א לא, בסוף)

'אותיות התורה, הם החיות של כל דבר, כמו שכתוב (תפלת

שחרית): "ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית" - "ואין טוב אלא תורה" (ברכות ה. מח: עבודה זרה יט: אבות פ"ו מ"ג ועוד), כי הם מנהיגין את כל העולם.

י.

(ח"א לה, ב)

צריך לחדש השכל בכל-עת. וזה בחינת (תפלת שחרית): "ובטובו מחדש בכל

יום תמיד מעשה בראשית" - כי 'חדוש בראשית' הוא 'חדוש החכמה', כמו שכתוב (תהלים קד, כד): "כלם בחכמה עשית". כי 'חדוש השכל' היא 'חדוש הנשמה', כי ה'שכל' הוא ה'נשמה' וכו'.

יא.

(ח"א לח, ז)

בשעושה 'תשובה', ומסיר מפניו הטפשות, ונתוסף בו שכלו -

אזי הוא מתביש ביותר, ונתגלה ה'בושה' על פניו.

וה'בושה' הזאת, הוא בחינת 'אור התפלין'.

וזה פרוש: "בראשית, יר"א בש"ת" (זהר פנחס רנז. תקונייזהר כד. עב: צב: קב. קמה: - על

בראשית א, א) - כי ה'יראה' הוא ה'בושה'. "תמן ראשי תמן בת, אלה ראשי בית אבותם" (תקונייזהר יח: - שמות ו, יד), הינו: "תלת גונין דעינא בת עין" (תקונייזהר שם), רמז: 'מקום התפלין', "ולטוטפת בין עיניך" (שם יג, טז), ו"תלת גונין דעינא ובת עין", הם 'ארבע פרשיות'.

יב.

(ח"א מד)

מה שמבין כף אל כף בשעת התפלה - כי אמרו חז"ל (בראשית רבה א, ב): "למה התחילה התורה מ'בראשית' (בראשית א, א), כי העפושם יאמרו לנו: 'צולנים אתם, שפבשתם ארץ שבעה עממין'. בשביל זה: 'כח מעשיו הגיד לעמו' (תהלים קיא, ז), שהגיד: 'שכל העולמות, הכל מעשיידין, ולמי שהקדוש-ברוך-הוא רוצה, הוא נותן'. וזה (שם): 'ליתת להם נחלת גוים' - כי בידו הכל".

וכל הדברים נקראים "כח מעשיו", כנגד "כ"ח אתון דעבדא דבראשית" (תקונייזהר יג), כנגד 'כ"ח פרקין דידיים' (תקונייזהר לט:).

וזה ידוע: כי "אזירא דארץ-עממין היא טמאה" (שבת טו: גטין ח: נזיר כ: נד: נה:), ו"אזירא דארץ-ישראל הוא קדוש וטהור" (זהר ויקרא כה: תקונייזהר סד). וכשאנו מחאן כף

י.ד.

(ח"א מט, ו)

וְזֶה בְּחִינַת "בְּרֵאשִׁית" (בראשית א, א) - "ב' ראשית" (זהר בראשית כט:), היינו: שְׁנֵי ראשית'. וְהֵם 'ראשית השנה' וְנִסְכֵּן, שְׁגֵם "ניסן הוא ראשית השנה" (ראשית השנה פ"א מ"א). וְהֵם 'ימי תשובה' וכו'.

טו.

(ח"א מט, בסוף)

הַצְּדִיק שֶׁלָּבוּ פְתוּחַ בְּחֻמָּה, יוֹכֵל לְחַדֵּשׁ מַעֲשֵׂה-בְּרֵאשִׁית, וְלַעֲשׂוֹת נְסִים וְנִפְלְאוֹת בְּעוֹלָם. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּפִלַּת שְׁחֵרִית): "וּבְטוֹבוֹ מְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית".

"וּבְטוֹבוֹ" - זֶה "הַצְּדִיק" שֶׁנִּקְרָא 'טוֹב', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיה ג, י): 'אָמְרוּ צְדִיק כִּי טוֹב' (יומא לח:). - כִּי לֵב הַצְּדִיק, הוּא בְּחִינַת 'בְּרִיאַת הָעוֹלָם'.

טז.

(ח"א סג)

וְזֶה בְּחִינַת (תְּקוּנֵי-זֶהר לא: ועוד - על בראשית א, א): "בְּרֵאשִׁית, בְּרֵאשִׁית שִׁי"ת". בְּחִינַת 'שִׁשֶּׁת יָמִים', 'שִׁשָּׁה טְפָחִים' הַנִּלְכָּל, שֶׁכָּלֵם מְנַחִים וּכְלֻלִים בְּבְרִית'.

וְזֶה (שם יח:): "בְּרֵאשִׁית, בְּרִי"ת א"ש" - היינו 'בְּרִית' שֶׁהוּא כְּלוּל מ'שִׁשָּׁה יָמִים', 'שִׁשָּׁה טְפָחִים' וכו'. (ענין לְהֵלֵךְ בְּפָסוּק בְּרֵאשִׁית ב, ב: "וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלָאכְתּוֹ").

יז.

(ח"א פא)

ה'דבורים' שֶׁל צְדִיק שֶׁמְדַבֵּר בַּתּוֹרָה אוּ בַתְּפִלָּה, נִקְרָא 'אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל' וכו'. וְה'דבורים' שֶׁמְדַבֵּר עִם הַמּוֹרְעִים

אֶל כַּף - נִתְעוֹרַר "כ"ח אֶתְּוֹן דְּבְרֵאשִׁית", "כַּח מַעֲשִׂיו". וּבְזֶה יֵשׁ כַּח בְּיַדְנוּ לְטַהַר 'אֹוִיר אֶרֶץ-הָעַמִּים' - כִּי נִחְזַר תַּחַת מְמַשְׁלַת הַקְּדוּשָׁת-בְּרוּךְ-הוּא, וּבְיָדוֹ לָתֵת לְכָל מִי שִׁירְצָה, "לָתֵת לָהֶם נַחֲלַת גּוֹיִם".

וְאִז נִטְהַר 'אֹוִיר הַמְּקוֹם' שֶׁאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי מֵתַפְלֵל, וְשׂוֹאֵב 'אֹוִיר הַקְּדוּשָׁה' כְּמוֹ ב'אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל'.

גַּם עַל-יְדֵי 'מַחְאֵת כַּף' - נִתְגַּרֵּשׁ 'אֹוִיר הַטָּמֵא'. כִּי עַל-יְדֵי-זֶה נִשְׁמַע 'קוֹל', שֶׁהוּא 'אֹוִיר קְדוּשָׁה' מ"כ"ח אֶתְּוֹן דְּעַבְדָּא דְּבְרֵאשִׁית, "כ"ח פְּרָקִין דִּידִים".

יג.

(ח"א מח)

ה'כ"ח' שֶׁאָדָם מְכַנֵּס בְּתַבּוֹת הַתְּפִלָּה, הֵם "כ"ח אֶתְּוֹן דְּעַבְדָּא דְּבְרֵאשִׁית שֶׁבָּהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם" (תְּקוּנֵי-זֶהר יג.). - וְ"עֲשֵׂרָה מְאֻמְרוֹת שֶׁבָּהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם" (אָבוֹת פ"ה מ"א), מְקַבְּלִין כַּח מ"כ"ח אֶתְּוֹן אֵלּוּ. וְהַדְּבוּרִים שֶׁאָדָם מְדַבֵּר ב'כ"ח, הֵם עֲצָמֵן הַדְּבוּרִים שֶׁל הַקְּדוּשָׁת-בְּרוּךְ-הוּא.

וְזֶה בְּחִינַת (ישעיה נא, טז): "וְאֲשִׁים דְּבָרֵי בְּפִיךָ" - כִּי הֵם עֲצָמֵם "דְּבַר ה'" (תְּהִלִּים לג, ו), וְהֵם "כַּח מַעֲשִׂיו" (תְּהִלִּים קיא, ו).

וְה'מְאֻמְרוֹת שֶׁבָּהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם", הֵם בְּחִינַת 'חֶסֶד', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שם פט, ג): "כִּי אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה". וְה'חֶסֶד' הוּא בְּחִינַת 'סֶפֶד' וכו'.

וְעַקֵּר 'אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל', עַל-יְדֵי "כַּח מַעֲשִׂיו", כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "כַּח מַעֲשִׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ לָתֵת לָהֶם נַחֲלַת גּוֹיִם". אָבֵל כְּש'כַּח' הַזֶּה, בְּחִינַת 'סֶפֶד', נִפְגָּם, אֲזִי גוֹבְרִים 'אֲמוֹת-הָעוֹלָם' וכו'.

בשיחת חליו, נקרא 'פסלת ארץ-ישראל'.
ומדבר עמהם שיחת-חליו, כדי לקשרם אל
ה'דעת', כי על-ידי תורה ותפלה אי-אפשר
לקשרם אל שרשם, מחמת שהם רחוקים מן
האמת.

בְּדֹאֵיתָא ב'תלמי-המלך' (מגלה ט):
"כִּשְׁהוֹשִׁיב ע"ב זְקָנִים לְכַתֵּב לוֹ
סֵפֶר תּוֹרָה, וְכָתְבוּ בָלֶם 'אַלְקִים בְּרָא
בְּרֵאשִׁית' וְכוּ". כי הוא רחוק מן האמת,
והצרכו להפוך הצרופים.

יח.

(ח"א צד)

קדם בריאת-העולם, עדין וקשט השם-
יתברך עצמו בתפלתן ובמעשים-
טובים של צדיקים, שצפה שיהיו צדיקים,
שעל-ידי מעשים-טובים שלהם ימשלו
בתפלתם, ויפעלו כל מה שירצו. וזה תענוג
של השם-יתברך, ונתמלא רצון הבורא.

ומה מתחלה שלא היה התענוג הזה, רק
שצפה למרחוק שיהיו צדיקים
שיתפללו באפן זה, ומזה התענוג **נברא**
העולם בעשרה מאורות" (אבות פ"ה מ"א),
כל-שכן עכשו שבא התענוג הזה, שהשם-
יתברך מחדש את עולמו בעשרה מאורות,
כמו שכתוב (תפלת שחרית): "ובטובו מחדש
בכל יום תמיד מעשה בראשית".

ו'עשרה מאורות' הנ"ל - הם יו"ד; יו"ד
וד' נעשה ה'.
ו'עשרה מאורות' נמשך מ'חסד', שנאמר
(תהלים פט, ג): "אמרת עולם חסד יבנה".

"אמרת" - הינו ה'מאורות', עולם
חסד יבנה. ו'חסד' נקרא 'אל',
שנאמר (שם נב, ג): "חסד אל כל היום".

וזהו פרוש (שם פג, ב): "אלקים אל דמי לך,
אל תחרש ואל תשקט אל" - הינו:
כשאתה רואה שמשם "אל-הים" נעשה
אותיות 'אל דמי', שנעשה מן ה' ד'. אמר
לך: "אל תחרש ואל תשקט אל" - שתראה
שתעורר בחינות 'אל' על-ידי התפלה וכו',
ותעשה על-ידי-זה מן ה' ד' (עי' בפנים).

יט.

(ח"א קא)

"כי ביה ה' צור עולמים" (ישעיה כו, ד) -
הינו: "בראשית ברא" (בראשית א, א), כי
ב'תורה' שנקראת 'ראשית'" (בראשית-רבה א,
א), 'ברא עולמים'.

כי יו"ד הוא ה'שכל' של התורה, וה"א
הוא 'אותיות התורה', שהוא 'חמשה
חמשי תורה', בחינת 'חמשת מוצאות הפה'.

והינו: "ביה ה' צור עולמים" - הינו:
בה'תורה' שהיא בחינת י"ה, ברא
כל העולמים.

נ.

(ח"א רסו)

על-ידי ה'ספה', שהיא בחינת 'שכל',
בחינות: "אם לבנה" (משלי ב, ג) -
יכול לבנות 'בית', בבחינת (שם כד, ג):
"בַּחֲכָמָה יִבְנֶה בַּיִת, וּבַתְּבוּנָה יִתְּבוֹנֶן".

על-כך תכף אחר 'ספות' - הוא 'שמחת-
תורה'. כי מבחינת 'ספה' יוצאת
ה'תורה', ואז מתחלת ה'תורה', שהוא
"בראשית" (בראשית א, א), בחינות 'בית', הינו
'בית דבראשית', בחינות (שם לג, יז): "ויעקב
נסע ספתה ויבן לו בית".

נא.

(ח"ב ד, ג)

על־ידי עֶסְקִים וּמְלָאכֹת שְׁעוֹשֵׁין פְּרָאוי כְּמוֹ שְׁצָרִיךְ לַעֲשׂוֹת - נִתְעוֹרֵר אוֹתוֹ הַצִּיּוֹר שֶׁל אוֹתוֹ הַמְּלָאכָה, לְמַעַלְה בְּמַעֲשֵׂה־בְרֵאשִׁית, וּמְבִיא חֵיוֹת וְהָאָרֶז לְאוֹתוֹ הַצִּיּוֹר שֶׁל אוֹתוֹ הַמְּלָאכָה שֶׁל מַעֲשֵׂה־בְרֵאשִׁית שְׁלֹמְעֵלָה, שֶׁהוּא מְכוּן כְּנֶגֶד אוֹתוֹ הָעֶסֶק וְהַמְּלָאכָה שֶׁהָאָדָם עוֹשֶׂה לְמַטָּה בְּעוֹלָם־הַזֶּה, וְהוּא קִיּוֹם הָעוֹלָם.

וְגַם זֶה הוּא 'עֲבוֹדַת־הַבּוֹרָא' - כִּי עַל־יְדֵי הָעֶסְקִים וְהַמְּלָאכֹת שְׁעוֹשִׁים, נַעֲשֶׂה בְּחִינַת מִשְׁכָּן.

כִּי כָּל הַמְּלָאכֹת כְּלוּלִים בְּל"ט מְלָאכֹת וְכוּ', "שֶׁהֵם כְּנֶגֶד מְלָאכַת הַמִּשְׁכָּן" (שַׁבַּת מט:), וְ"צִיּוֹרָא דְּמִשְׁכְּנָא כְּצִיּוֹרָא דְּעֵבְדָא דְּבְרֵאשִׁית" (תְּקוּנַיִיזָהר יב), וְהָאָדָם עוֹשֶׂה הַמְּלָאכָה, וְ"צִיּוֹרָא דְּגוֹפָא כְּצִיּוֹרָא דְּמִשְׁכְּנָא" (שַׁם).

נִמְצָא: שְׁעַל־יְדֵי הָאָדָם שְׁעוֹשֶׂה הַמְּלָאכָה וְהָעֶסֶק, נַעֲשֶׂה בְּחִינַת מִשְׁכָּן.

נב.

(ח"ב ד, יב)

מְלָאכַת מַעֲשֵׂה־בְרֵאשִׁית הוּא רְפוּאָה, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (דְּבָרֵי־הַיָּמִים ב כד, יג): "וְתַעַל אֲרוּכָה לְמְלָאכָה בְּיָדָם" (עֵין בְּפָנִים).

נג.

(ח"ב ח, ז)

עֲשֻׁרַת הַדְּבָרוֹת, הֵם בְּחִינַת עֲשָׂרָה מַדְרָגוֹת שֶׁל נְבוּאָה. וְעַל־יְדֵי נְבוּאָה, בְּחִינַת עֲשֻׁרַת הַדְּבָרוֹת - זִכִּין לְאִמוּנָה, לְהֶאֱמִין שֶׁהַכֹּל בְּרֵא בְּעֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת" (אֲבוֹת פ"ה מ"א).

נד.

(ח"ב ח, י)

כְּשִׂיִּהֵי הַדּוֹשֵׁה־הָעוֹלָם לְעֵתִיד, אִז יִתְנַהֵג הָעוֹלָם עַל־יְדֵי נְפִלְאוֹת שְׁלֹא כְּדָרְדֵי־הַטְּבַע, עַל־יְדֵי הַשְּׁגָחָה לְבַד.

כִּי 'הַדּוֹשֵׁה־הָעוֹלָם לְעֵתִיד, הוּא בְּבַחֲיִנַת 'אַרְצֵי־יִשְׂרָאֵל' - כִּי עֵקֶר 'אַרְצֵי־יִשְׂרָאֵל', הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת (תְּהִלִּים קיא, ו): "כַּח מַעֲשִׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ" וְכוּ'. כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י עַל פְּסוּק (בְּרֵאשִׁית א, א): "בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ": "שֶׁבְּשִׁבִיל זֶה פָּתַח בְּרֵאשִׁית, מִשּׁוּם 'כַּח מַעֲשִׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ לְתַת לָהֶם נִחְלַת גּוֹיִם, כִּדֵּי שְׁלֹא יֵאמְרוּ הָאֻמוֹת הָעוֹלָם: 'לִסְטִים־אַתֶּם' וְכוּ', עַל־כֵּן פָּתַח בְּרֵאשִׁית, כִּי הוּא יִתְפָּרֵךְ בְּרֵאָה וְכוּ'" (בְּרֵאשִׁית־רַבָּה א, ב).

נִמְצָא: שְׁעֵקֶר 'אַרְצֵי־יִשְׂרָאֵל, הוּא עַל־יְדֵי 'כַּח מַעֲשִׂיו, עַל־יְדֵי שְׁיֻדְעִין: שֶׁהֵשֵׁם־יִתְפָּרֵךְ בְּרֵא אֵת הָעוֹלָם.

וְלְעֵתִיד יִחַדֵּשׁ הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא אֵת כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, בְּבַחֲיִנַת זוֹ שֶׁל 'אַרְצֵי־יִשְׂרָאֵל' - כִּי אִז יִתְגַּלֶּה שֶׁהֵשֵׁם־יִתְפָּרֵךְ בְּרֵא הַכֹּל. וְעֵקֶר קִדְשַׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל הוּא: שֶׁשֵׁם הוּא הַשְּׁגָחָתוֹ יִתְפָּרֵךְ תָּמִיד וְכוּ'.

וְאִז יִתְנַהֵג כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, עַל־יְדֵי הַשְּׁגָחָה לְבַד, כְּמוֹ 'אַרְצֵי־יִשְׂרָאֵל, בְּחִינַת נְפִלְאוֹת שְׁלֹא כְּדָרְדֵי־הַטְּבַע, וְיִתְבַטֵּל ה'טְבַע' לְגַמְרֵי.

נה.

(ח"ב ח, בְּסוּף)

ה'עֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת שֶׁבָּהֶם נְבָרָא הָעוֹלָם" (אֲבוֹת פ"ה מ"א), הֵם בְּחִינַת 'כְּלֵי־מְלָאכָה שֶׁל מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית'.

כי על-ידי 'נבואה' זוכין ל'אמונה', שהיא בחינת 'עשרה מאמרות' - כי על-ידי 'אמונה', מאמינים ב'חדושי-העולם' שהשם-יתברך ברא הכל ב'עשרה מאמרות' - ועל-ידי 'אמונה', זוכין ל'חדושי-העולם' של'עתידי' - ואז יתער "שיר חדש" (תהלים צח, א), ה'שיר של'עתידי', שהוא 'שיר פשוט' וכו', שהוא י' אותיות.

נו.

(ח"ב יב)

שרש כל הבריאה הוא ה'כבוד', פי (יזמא לח. אבות פ"ו מ"ב): "כל מה שברא הקדוש-ברוך-הוא, לא בראו אלא לכבודו, כמו שכתוב (ישעיה מג, ז): "כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו וכו'".

וזוה בחינת (אבות פ"ה מ"א): "בעשרה מאמרות נברא העולם, והלא במאמר אחד יכול להבראות, אלא בשביל שבר וענש נברא בעשרה מאמרות".

ובכל חלק וחלק מהבריאה, ובכל מאמר ומאמר - יש בו בחינת 'כבוד מיוחד' שהוא שרשו.

וזוה בחינת (תהלים כט, ט): "ובהיכלו כלו אמר כבוד" - שבכל מאמר מלבש בו כבודו יתברך, שעל-ידי-זוה נברא העולם.

ויש גבול לכל כבוד וכבוד שמלבש בכל מאמר ומאמר, שלא יתפשט ל'מקומות-החיצונים'.

אבל הם מקבלים חיות מבחינת "בראשית מאמר סתום" (שפת קד. ובמהרש"א) שכולל כל ה'מאמרות', והוא סתום ונעלם בתכלית ההסתרה.

כי מהכבוד והמאמרות המתגלים, אי-אפשר להם לקבל חיות. ודבר זה אי-אפשר להבין, ואסור להרהר בזה כלל.

ועל-כן כשאדם נופל חסוֹשֶׁלֹום לבחינת 'מקומות המטנפים', ומתחיל להסתכל על עצמו ורואה שרחוק מאד מכבודו יתברך, ושואל ומבקש "איה מקום כבודו" (זהר בהרבה מקומות; קדשת פתח), זה עקר תקונו ועליתו, בבחינת ירידה תכלית העליה.

כי "איה מקום כבודו" - זה בחינת ה'כבוד עליון' של ה'מאמר העליון', ה'מאמר סתום בראשית". וכשמבקש ומחפש "איה מקום כבודו" - בזה בעצמו חוזר ועולה אל ה'כבוד העליון', לתכלית העליה.

וזוה סוד בחינת 'הלל-הפנוי' - שהוא בביכול 'פנוי' מאלקותו יתברך. ובאמת בודאי אי אפשר שלא יהיה שם גם-כן השם-יתברך, כי אם-כן מהיכן יקבל חיות. אך זהו בחינה הנ"ל, שמקבל חיות מבחינת "בראשית מאמר סתום".

נז.

(ח"ב סז)

נאמר ב'שפת-בראשית' שנת תק"ע (שיחות-הר"ן קצו; חיי-מוהר"ן מה; נט; גמי-מוהר"ן ח"א לט). והוא הספד על הרב הקדוש מבארדיטשוב זצ"ל שנסתלק אז (שם).

בשה'צדיק-האמתי' שהוא היפי של כל העולם, נתפרסם ונתגדל בעולם, אזי נפתחין העינים של העולם, שכל מי שנכלל בו, נפתחין עיניו ויכול לראות, ורואה ומסתכל על-עצמו איך הוא אוהז בכל המדות שנמשכין מארבעה יסודות שנמשכין מ'מנו וכו'.

וְאָזִי יֵשׁ לְהֵעוֹלָם בְּעַלְהֵבֵית, שֶׁהוּא
מִשְׁגִּיחַ עַל הָעוֹלָם.

וְזֶה בְּחֵינַת (תְּקוּנַיִזְהַר יח: כד. - עַל בְּרֵאשִׁית א, א):
"בְּרֵאשִׁית - רֵא"שִׁבִי"ת".

רֵא"שִׁ' - זֶה בְּחֵינַת מַחֲיוֹן.

בִּי"ת" - זֶה בְּחֵינַת בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ -
שֶׁעֵקֶר קִיּוּמוֹ עַל־יְדֵי בְּחֵינַת
ה'מַחֲיוֹן, בְּחֵינַת (תְּקוּנַיִזְהַר קכו:): "תִּלְתַּת גְּוִנִין
דְּעֵינָא וּבִתְעִין".

וְהוּא מַחֲזֵק בְּדָקֵי הַבַּיִת - כִּי תַקּוּן ה'בַּיִת־
הַמִּקְדָּשׁ הוּא עַל־יְדֵי־זֶה. וְעַל־יְדוֹ -
קִיּוּם ה'בַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ, וְקִיּוּם הַבְּתִימִים וְהַדִּירוֹת
שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁנִּצְוּלִין מִשְׁרַפַּת אֵשׁ.

וְזֶהוּ (סְמִיכוֹת סוּיָם הַתּוֹרָה בַּתְּחִלָּתָהּ): "בְּרֵאשִׁית"
(בְּרֵאשִׁית א, א), "לְעֵינַי כָּל יִשְׂרָאֵל"
(דְּבָרִים לד, יב). "בְּרֵאשִׁית" - הֵינּוּ: רֵא"שִׁ-
בִּי"ת' - בְּחֵינַת ה'צַדִּיק' שֶׁהוּא ה'פֶּאֶר שֶׁל
הָעוֹלָם - עַל־יְדוֹ נִפְתַּחֲיוֹן "עֵינַי כָּל
יִשְׂרָאֵל".

וְזֶה בְּחֵינַת ה'סֹפֵד עַל סְלוּק הַצַּדִּיק' - כִּי
"בְּרֵאשִׁית" הוּא ה'סֹפֵד' עַל נַח', הֵינּוּ
מֵאֵמֶר הַנִּלְעַל עַל 'בְּרֵאשִׁית', הוּא ה'סֹפֵד עַל
'סְלוּק הַצַּדִּיק' שֶׁהוּא בְּחֵינַת נַח'. כִּי שֵׁם
נֵאֱמָר מִבְּחֵינַת ה'הֵעֲלָמָה' שֶׁנִּסְתַּלַּק וְנִתְעַלַּם
הַצַּדִּיק שֶׁהוּא ה'פֶּאֶר שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְכו'.

וְאָזִי כִּשְׂשֵׁשׁ זֶה הַצַּדִּיק שֶׁהוּא ה'רֵאשִׁיבִי'ת'
- אָזִי יֵשׁ בְּחֵינַת רֵאשִׁ', וְיֵשׁ בְּחֵינַת
'בַּיִת' - וְאָזִי כְּלָנוּ בְּחֵינַת בְּנֵי־בַיִת'.

אָבֵל כְּשֶׁנִּסְתַּלַּק וְנִתְעַלַּם זֶה ה'רֵאשִׁ'
שֶׁהוּא ה'פֶּאֶר, בְּחֵינַת: "שֵׁם ה'" -
אָזִי מִתְגַּבְּרִין חֶסֶד־וְשְׁלוֹם 'שְׁמוֹת הַטְּמֵאָה שֶׁל
הַחַיּוֹנִים, בְּחֵינַת ה'מְפָרְסָמִים שֶׁל שְׁקָר'.

וְהֵם בְּחֵינַת רֵאשִׁ' שֶׁל הַפְּטָרָא־אַחֲרָא, שֶׁהוּא
כְּנֶגֶד רֵאשִׁ' הַנִּלְעַל דְּקִדְשָׁה, בְּחֵינַת (אֵיכָּה ד, א):
"רֵאשִׁ' כָּל חוּצוֹת". וְאָזִי אֵין בַּיִת',
וּמִתְגַּלְגְּלִים ב'חוּצוֹת' חֶסֶד־וְשְׁלוֹם.

[וְשִׁיחוֹת־הַרְ"ן קִצּוֹ; חֵי־מוֹהַרְ"ן מַה (הַשְׁתַּלְשְׁלוֹת
אֲמִירַת הַתּוֹרָה ח"ב סז הַנִּלְעַל בְּשַׁבַּת בְּרֵאשִׁית): שִׁיחַתוֹ הַקְּדוּשָׁה
שֶׁל רַבְּנּוּ ז"ל, אֹר לִיּוֹם שְׁנֵי פְרָשַׁת נַח תַּק"ע: הַתּוֹרָה שְׁלִי
גְדוּלָּה מְאֹד, וְהִיא כְּלָה רוּח־הַקְּדוּשָׁה, וְיִכּוּלִין לִידַע מִמֶּנָּה
עֲתִידוֹת, שְׁמֵי שְׂיִטָּה עֲצֻמוֹ וְיִאֲזִין וְיִקְשִׁיב הַתּוֹרָה שְׁלִי,
יְכוּל לִידַע עֲתִידוֹת שִׁיחָהּ. וְאֵין צְרִיךְ לֹמַר אַחֲרֶיךָ
כְּשֶׁנִּעְשִׂין הַדְּבָרִים בְּעוֹלָם - שְׁאֵז יְכוּלִין בְּנֹדָאֵי לְמִצָּא הַכֹּל
בַּתּוֹךְ הַתּוֹרָה שְׁלִי, וְלִרְאוֹת וּלְהַבִּין שֶׁהַכֹּל מְבֹאֵר בַּתּוֹךְ
הַתּוֹרָה שֶׁנֶּאֱמָרָה כְּבוֹר.

כִּי הַתּוֹרָה הַזֹּאת (ח"ב סז הַנִּלְעַל) אֲמָרָה בְּלִיל שַׁבַּת קִדְשׁ
בְּרֵאשִׁית, וְאֵז לֹא נֹדַע עַדִּין שׁוּם דְּבָר מִפְּטִירַת הָרַב
מִבְּאֲרֵיטְשׁוּב, עַד אֵיזָה יָמִים אַחַר שַׁבַּת בָּאָה הַיְדִיעָה
לְכֹאֵן. וְאֵז רָאוּ וְהַבִּינוּ לְמַפְרַע: אֵיךְ שֶׁכָּל עֲגוּן זֶה הוּא
מְרַמֵּז בְּבִאוּר הַיֵּטֵב בַּתּוֹךְ דְּבָרֵי הַמֵּאֱמָר הַנִּלְעַל.

כְּלִזְזָה שֶׁמֵּעֵתִי אַחַר 'שַׁבַּת בְּרֵאשִׁית' שְׁנַת תַּק"ע, בַּעַת
שֶׁהִרְאִיתִי לוֹ הַתּוֹרָה "בְּרֵאשִׁית לְעֵינַי כָּל יִשְׂרָאֵל" בְּכַתָּב,
הַנִּדְפָּסֵת ב'לְקוּטֵי־תַנְיָנָא' סִימָן ס"ז. וּבְאוֹתוֹ הַשְּׁבוּעַ רָאִינוּ
בְּחוּשׁ כָּל הַנִּלְעַל: אֵיךְ בְּהַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה שְׁלוֹ הוּא מְגַלָּה
נִעְלָמוֹת וְעֲתִידוֹת.

כִּי מֵעֲשֶׂה שֶׁהָיָה כֶּף הָיָה: כִּי בְּשַׁבּוּעַ הַקּוּדָם בְּיוֹם חֲמִישִׁי
שֶׁהוּא כ"ה תְּשֻׁרֵי שְׁנָה הַנִּלְעַל, נִסְתַּלַּק כְּבוֹד הָרַב הַגָּאוֹן
בוֹצִינָא קְדִישָׁא, הַחֲסִיד הַמְּפָרְסָם מוֹרְנוּ הָרַב רַבִּי לִוִּי יִצְחָק
זצ"ל, אַב־בֵּית־דִּין דְּקַהֲלַת קִדְשׁ בְּרִדִּיטְשׁוּב. וּבְשַׁבַּת שְׂאֲחַר
יוֹם חֲמִישִׁי הַנִּלְעַל שֶׁהוּא שַׁבַּת בְּרֵאשִׁית, אֵז נֶאֱמָרָה הַתּוֹרָה
הַנִּלְעַל מִפִּי רַבְּנּוּ ז"ל, הַמִּתְחַלֵּת "בְּרֵאשִׁית, לְעֵינַי כָּל
יִשְׂרָאֵל", הַמְּדַבֵּרַת מֵהֵעֲלָמַת ה'פֶּאֶר שֶׁל יִשְׂרָאֵל, דְּהֵינּוּ:
הֵעֲלָמַת וְהַסְתַּלְקוּת הַצַּדִּיק שֶׁהוּא ה'פֶּאֶר שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

וּבַעַת שֶׁשְׁמַעְנוּ זֹאת הַתּוֹרָה מִפִּיו הַקְּדוּשׁ שֶׁל רַבְּנּוּ ז"ל, לֹא
הֵינּוּ מְבִינִים כְּלָל לְהִיכֵן מְגִיעַ כְּוִנָּתוֹ, כִּי אֵז בְּאוֹתוֹ הַשַּׁבַּת
עַדִּין לֹא נֹדַע כְּלָל מִפְּטִירַת הַצַּדִּיק הַנִּלְעַל, עַד יוֹם שְׁנֵי אַחַר
שַׁבַּת.

וְאַחֲרֶיךָ בְּשַׁבּוּעַ שְׂאֲחַר שַׁבַּת בְּרֵאשִׁית, נֹדַע לָנוּ מִצְרַתָּן
שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁנִּסְתַּלַּק הַצַּדִּיק הַגְּדוֹל הַנִּלְעַל. אֵז הֵינּוּ
מְבִינִים לְמַפְרַע: שְׁרַבְּנּוּ ז"ל גְּלָה בְּהַתּוֹרָה הַנִּלְעַל, כִּי זֹאת
הַתּוֹרָה מְדַבֵּרַת מֵהֵעֲלָמַת הַפֶּאֶר וְכו', וְהַצַּדִּיק הַנִּלְעַל הָיָה

נקרא בפי רבנו ז"ל: "פאר של ישראל", בחינת 'תפלין' (חימוהר"ן עה; ומימוהר"ת ח"א לט).

וכן באותה השנה לא היו אתרוגים מצויים, ואחר-כך באו אתרוגים על פי נס. ואמר רבנו ז"ל: "שהיה בטוח על צדיקיהדור, ובפרט על הצדיק הנ"ל שהוא פאר הקהלה שלנו - שיהיו אתרוגים וכו'!" - על-כן ראינו בברור: שרבנו גלה ברוח-קדשו בהתורה הנ"ל, הסתלקות הצדיק הנ"ל.

והנה במאמר זה מבאר: שכשנסתלק הצדיק הראש-בית, על-ידי-זה נתגדליו ונתפרסמין בעלי שמות הטמאה וקדריים" וכו', וכן "על-ידי-זה באים שרפות רחמנא-לצלן". וכל-זה ראינו בעינינו: שבסמוך אחר פטירת הרב הקדוש הנ"ל, נתפרסם סמוך למקומותינו, קדרי אחד בכפר חנואסטיוועץ בפרסום גדול, והיו נוסעים אליו מכל הסביבות, ועשה פעלות רבות בשמות הטמאה. וכן נתפרסמו כמה וכמה קדריים במקומות אחרים.

גם באותה השנה היו שרפות גדולות בעולם, עד שכמעט שלא היתה עיר אחת שלא נשרפה כמה פעמים. וגם בברסלב היו שרפות גדולות כמה פעמים בשנה זו, וכן בעירות הסמוכות והרחוקות. ובזה ראינו בעינינו: איד שכל תורתו, היא בלה רוח-הקדש, ויכולין לידע ממנה עתידות, כאשר אמר הוא ז"ל בעצמו על מאמר הנ"ל.

גם מה שאמר קדם סכות: "שהוא בטוח בכחו של הרב הקדוש הזה שיהיו אתרוגים במדינתנו" וכו' - מבאר גם-כן בזה המאמר בסופו, מענין הדור האתרוגים, שנמשך גם-כן מה"ראש-בית", בבחינת (ישעיהו מא, ד): "קרא הדרות מראש" וכו', עין שם].

ימי-מוהר"ת לט (השתלשלות אמירת התורה ח"ב סז הנ"ל בשפת בראשית): ותכף אחר סכות, נסתלק הרב-הקדוש מורנו הרב לוי יצחק זצ"ל, אב-בית-דין דקהלת-קדש בארדיטשוב. ומעשה שהיה כן היה, בקיץ תקס"ט נסע הרב הצדיק הנ"ל מברדיטשוב על המדינה, והרחיק נדד למדינת וליחאי שקורין 'מאלדאביע', מה שלא היה דרכו לנסע לשם. וספרו זאת לפני רבנו בקיץ הנ"ל, והיה קצת לפלא נסיעתו זאת.

ביום שלאחריו שאל רבנו ז"ל על הבעל מגיה רבי יעקב: "היכן הוא!" - ואמר: "שרוצה לבדק תפליין!" - והבינו: "שיש לו כונה בזה!" - ואחר-כך בא רבי יעקב בעל המגיה הנ"ל, ובדק תפליין, והיו פשרים ויפים מאד מאד - כי היו מכתבת-יד הסופר הצדיק המפרסם, מורנו אפרים ז"ל,

אשר כתב שלו מתקים ביותר, ונראה כחדש ממש במפרסם.

אחר-כך ענה ואמר רבנו ז"ל: "זה הענין שספרו אתמול ש'הרב מברדיטשוב נסע למאלדאביע', עבר עלי בדעתי בכל הלילה הזאת, ומחמת זה בדקתי התפליין שלי!" - ואמר על-זה, ענין נפלא ונורא מאד כדרכו. ומתוך כלל דבריו האלו, נשמע: שקורא להרב הנ"ל "פאר ישראל".

אחר-כך כשלא היו האתרוגים, וכבר היה הרב הנ"ל בביתו. ואחר-כך כשבאו אתרוגים, אמר: שהיה בטוח על הרב הנ"ל שהוא "פאר הקהלה" שלנו וכו' כנ"ל.

ובין יום-הכפורים לסכות, דבר רבנו ז"ל הרבה מאתרוגים והיה מצפה ומחכה מאד להשם-יתברך: "שיעשה נסים שיביאו אתרוגים!" - ועשה בזה מה שעשה.

ואמר אז התורה (שיחות-הר"ן פז) מענין אתרוג: שכפי הימים-הנוראים שלנו, ראוי שיהיה לנו אתרוג יפה וכו'. גם אמר אז בין יום-הכפורים לסכות, התורה המתחלת: "הצדיק מכרח לעשות תשובה בעד ישראל" (ח"ב סו), ומבאר שם הענין מה שקורין "מחרת יום הכפורים", "שם ה'", "עין-שם".

ואני לא הייתי אז אצלו בין יום-כפור לסכות כשגלה ענינים אלו, ותכף אחר שמחת-תורה שהיה ביום שלישי, באתי אליו, ביום אסרו-חג, דהינו: ביום רביעי פרשת בראשית. ותכף שמעתי מחברי ענינים הנ"ל, וכתבתי על הספר.

ובלילה שלאחריו, דהינו בלילה השיף ליום חמישי, הבאתי לפניו כתיבת התורה הנ"ל, כדרכי תמיד להראות לו כל מה שאני כותב מתורתו. ולקח הכתב, ועין בו, וישב עליו, והביט בו היטב, והכרתי בו איזה שנוי, כי ישב כמו טרוד בצער גדול, ועיניו היו מלאים דמעות קדושים, ולא גלה כלל דבר מצער, גם לא דבר עמי, רק ישב בשתיקה כנ"ל.

אחר-כך בליל שבת קדש שהוא פרשת בראשית, נכנס הרב דפה (תלמידו רבי אהרן ז"ל) אצלו, בשעת הסעודה, כדרכו תמיד, ענה ואמר לו רבנו ז"ל דברי צחות: "שביתו כמו סכה וכו'!" - כי אז ירדו גשמים ובית הרב לא היה מקרה היטב, ומן-הסתם ירדו הגשמים לביתו כמו לתוך הסכה. (ואז על-ידי השיחה הזאת, נשתלשלה תורה רס"ו. שית-שרפייקדש ח"ב רעה).

ואחר-כך ענה ואמר: "בשביל שאין בעל-הבית!" - דהינו: "שאין הרב משגיח היטב כמו בעל-הבית" וכו'! - אחר-כך דבר עם העולם על השלחן שיחות אחרים.

קדש, כי הזכיר שם מענין הסתלקות והעלמת הפאר וכו', וכבר ידענו אצלו: שהצדיק הנ"ל נקרא אצלו "פאר". וגם דיקא בלילה הזאת שמעתי מפיו הקדוש, שמהתורה שלו יכולין לידע עתידות, מכל-שכן שיכולין למצא בה מה שכבר נעשה בעולם הנ"ל.

ותכף נתחזק בדעתי: "שהדבר אמת!" - והלכתי ודברתי עם חברי רבי נפתלי. ותכף הקדים עצמו ואמר: בודאי מבאר הסתלקותו, בתורתו של רבנו, בליל שבת זה.

ואז ראינו נפלאות-השם: איך תורתו-הקדושה כלולה, מכל מה שנעשה בעולם. וכן ראינו כמה פעמים. אבל אף-על-פי-כן נזהרנו כלנו: שלא לגלות לרבנו ז"ל בפה בפרוש. אף-על-פי שידענו שיודע על-פי רוח-קדשו, אף-על-פי-כן הדבור עושה רשם.

אחר-כך בליל שבת קדש בפרשת נח, ועדין לא הודיעו לו הסתלקותו של הצדיק הנ"ל. ואז בליל שבת קדש השני הנ"ל, ענה ואמר: "איזה סדרא קורין בשבת זה?"! - והשבנו: "פרשת נח!" - ענה ואמר: "אתחיל לומר תורה בכל שבת". והתחיל ואמר: "בראשית", הוא הספד על 'נח' שהוא הצדיק וכו', כמו שנדפס בסימן הנ"ל.

ואז זלגו עיניו דמעות, וכל העומדים עליו הורידו דמעות, מחמת שכבר ידעו כלם מהסתלקות הצדיק הנ"ל. ואחר-כך נמשך עוד איזה זמן, ולא הודיעו לו בפרוש, עד שקרא לאיש אחד, וצוה עליו: "שיספר לו מהסתלקות הצדיק הנ"ל!" - והשיב לו: "הלא אמרו, שעדין אינכם יודעים בזה, וכל בני-הבית הזהירו אותי הרבה, שלא לגלות לכם!" - ענה ואמר: "וכי לא אדע? הלא כבר יודעין מזה בארץ-ישראל!"

והאריך אז בשיחה, מגדל השבר המר של העולם, שנסתלק מהם 'פאר-הדור', צדיק קדוש ונורא כזה, זכותו-יגדל-עלינו.

ואחר-כך נודע לי: שבאותו הלילה שהבאתי לפני התורה (ח"ב סו): "מענין מחרת יום-הכפורים" שנקרא 'שם השם' - אז נסתלק הצדיק הנ"ל. כי התורה היא, היא מקשרת ומחברת עם התורה "בראשית" הסמוכה אחריו, כמבאר למעין שם.

ואז ראיתי והבנתי נפלאות-השם, איך הכל גלוי לפניו, והכל מבאר בתורתו. ואי-אפשר לבאר בכתב, כל מה שעבר בזה.

ויש בזה עוד דברים בגו - כי באמת: עקר ההספד הנ"ל הנאמר בהתורה בראשית הנ"ל, נאמר על-עצמו וכו' - אך

אחר-כך ענה ואמר: "אצלי אין לכם כלום, כי אצל צדיקים אחרים מרגישין עתה שהוא שבת בראשית, ואצלי אין רואים כלום!"

עניתי אני ואמרתי לפניו: עתה הוא דרך הצדיקים לומר על 'חבור התחלת התורה בסופה', דהינו: לחבר "בראשית" עם "לעיני כל ישראל!"

ענה ואמר בדרך צחוק: "קצת גם אני אמר על זה!" - ותכף חזר לאחוריו ואמר: "לא אוכל!" - וחזר ואמר: "אף על פי כן אמר!" - וחזר שוב לאחוריו ואמר: "אבל לא אוכל!" - וכן חזר כך כמה פעמים שאמר: "אף על פי כן אמר!" - ושוב חזר לאחוריו.

אחר כך אמר: "יהי מה, אני אמר!" - ותכף שאל: "במה דברנו עתה?"! - עניתי אני ואמרתי לו איזה מהשיחות שספרנו עמו אז. ענה ואמר: "לא לזה הדבור כוננתי!" - ואמר בעצמו: "הלא דברנו מקדם מענין שאינו נמצא בעל-הבית", וכו' כנ"ל!

ותכף ישב בשתיקה, ונתלהב מאד, והתחיל להוציא מפיו גחלי אש, כי כל דבריו היו כגחלי אש, וענה ואמר כל התורה על "בראשית, לעיני כל ישראל", הנדפסת בלקוטי-תנינא בסימן ס"ז, עיר-שם. ושם דבר מענין העלמת הפאר, מה שנתעלם הצדיק שהוא הפאר והחן שהוא הבעל-הבית של העולם.

ואמר התורה ביראה גדולה כדרכו, ועיניו היו מלאים דמעות, ושום אדם לא ידע מה שמרמז בתורתו מענין 'הסתלקות הצדיק הנ"ל'.

ביום ראשון אחר שבת, שמענו השמועה: "שנסתלק הרב הצדיק מברדיטשוב!" - ולא רצינו להאמין.

אחר-כך בליל השיף ליום שני, הבאתי לפניו ז"ל, התורה בראשית הנ"ל, שכבר כתבתיה ביום ראשון. ועין והביט בה היטב, וגם אז ישב משתומם בצערו, והבנתי: "כי דבר הוא!" - ואחר כך ענה ואמר: "התורה שלי גבוה מאד, והיא בלה רוח-הקדש, ויכולין לידע ממנה עתידות, מכל-שכן כשפבר הדבר נעשה, בודאי יכולין למצא הכל בתוך תורתו וכו'!"

אחר כך ביום שני, נשמע עוד הפעם: "שהצדיק הנ"ל נסתלק!" - והתחלתי להיות נבון בדעתי: "אולי הוא אמת?"! - והיה לי צער גדול, כי ידעתי שרבנו ז"ל יצטער מאד מאד על זה בלי שעור.

בתוך כך הלכתי אנה ואנה, ונזכרתי: הלא הסתלקות הצדיק הנ"ל מרמז בתורתו הקדושה שגלה בליל שבת

נסמך על הסתלקות הצדיק הנ"ל, כְּדַרְכוֹ הַנִּפְלֵא בְּכָל הַתּוֹרוֹת, שְׁפוּלָל דְּבָרִים הַרְבֵּה בְּלִי שְׁעוֹר בְּתוֹרָה אַחַת וְכוּ'. אַךְ כִּלְזֶה אִי־אֶפְשֶׁר לְבָאֵר בְּכֶתֶב.

לָהֶם, הוּא כְּלוֹ רַק בְּשִׁבִיל ה'מֵאֲמֹר שְׁנַתְהוּהָ בְּשִׁבִיל זֶה ה'כְּבוֹד'.

וְזֶה בְּחִינַת (דְּנִיָּאל א. ד): "וְאֲשֶׁר 'פַּח' בָּהֶם לְעַמֵּד בְּהִיכַל הַמֶּלֶךְ". "פַּח" - זֶה בְּחִינַת "כ"ח אֲתוֹן דְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית" (תְּקוּנֵי־זֹהַר יג.), בְּחִינַת "עֲשֶׂרָה מֵאֲמֹרוֹת שְׁבָהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם". שְׁאֵלוֹ שְׁהֶם "בְּהִיכָלָא דְּמֶלְכָא" - מְגַלֵּין וּמְאִירִין ה'כ"ח אֲתוֹן' עַל־יַדֵי ה'כְּבוֹד'.

נט.

(ח"ב עב)

עַל־יַדֵי ה'בוֹשָׁה' שְׂרוּאָה כָּל־אֶחָד רַחוּקוֹ מֵהַשָּׁם־יִתְבָּרַךְ, עוֹשִׂין 'תְּשׁוּבָה'. כִּי עִקַּר ה'תְּשׁוּבָה' עַל־יַדֵי ה'בוֹשָׁה, ו'תְּשׁוּבָה' הוּא בְּחִינַת 'חַיִּים', בְּחִינַת (יִחְזַקְאֵל יח, לב): "וְהָשִׁיבוּ וְחַיּוּ", בְּחִינַת 'חַיִּים־נִצְחָיִים' שֶׁל עוֹלָם־הַבָּא, בְּחִינַת 'שְׁבַת', בְּחִינַת (תְּפִלַּת מוֹסֵף־שְׁבַת): "טוֹעֲמִיהָ חַיִּים זְכוּ".

וְזֶה: "בְּרֵאשִׁית" (בְּרֵאשִׁית א. א), "יֵרֵא בְּשִׁ"ת" (זֹהַר פְּנִיחָס רֵנוּ. תְּקוּנֵי־זֹהַר כד. עב: צב: קב. קמח:), "יֵרֵא שְׁבַ"ת" (תְּקוּנֵי־זֹהַר ה. יב. כד: סט. עח.) - כִּי ה'יֵרֵאָה' וְה'בוֹשָׁה', דְּהִינּוּ בְּחִינַת 'תְּשׁוּבָה' - הוּא בְּחִינַת 'שְׁבַת', בְּחִינַת 'חַיִּים נִצְחָיִים' שֶׁל עוֹלָם־הַבָּא.

ל.

(ח"ב עח; טיחות־הֵר"ן קנג)

גַּם קִדְּם 'קִבְּלַת־הַתּוֹרָה' הִיָּתָה הַתּוֹרָה בְּמִצִּיאוֹת, אֲמָנָם אָז הִיָּתָה בְּהַעֲלֵם וּבְהַסְתֵּר, שְׁהָיוּ ה'עֲשֶׂר־הַדְּבָרוֹת' נִעְלָמִין "בְּעֲשֶׂרָה מֵאֲמֹרוֹת שְׁבָהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם" (אָבוֹת פ"ה מ"א), שְׁהִיָּתָה כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה נִעְלָמָת וְנִסְתָּרָת בְּתוֹךְ 'יְשׁוּב הָעוֹלָם' שֶׁנִּבְרָא ב'עֲשֶׂרָה מֵאֲמֹרוֹת' וְכוּ'.

וְהַצַּדִּיק בַּעַת פְּשִׁיטוֹתוֹ, בְּשַׁעָה שְׁפוּרֶשׁ מִן הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא אָז בְּחִינַת 'אִישׁ

כת.

(ח"ב עא)

"כָּל הָעוֹלָם נִבְרָא בְּשִׁבִיל כְּבוֹד הַשָּׁם־יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (ישעיה מג, ז): 'לְכַבֹּדֵי בְּרֵאשִׁיתוֹ וְכוּ'" (יֻמָּא לַח. אָבוֹת פ"ו מ"ב).

כִּי יֵשׁ 'כְּבוֹד פְּרִטִי' לְכָל מֵאֲמֹר וּמֵאֲמֹר שֶׁל ה'עֲשֶׂרָה מֵאֲמֹרוֹת שְׁבָהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם" (אָבוֹת פ"ה מ"ב) - אֲשֶׁר בְּשִׁבִיל 'אוֹתוֹ הַכְּבוֹד' הָיָה זֶה הַמֵּאֲמֹר, שְׁעַל־יָדוֹ נִבְרָא 'חֶלֶק פְּלוֹנִי' מֵהַבְּרִיאָה - כְּדִי שְׁיִגִיעַ 'כְּבוֹד זֶה' לְהַשָּׁם־יִתְבָּרַךְ. וְכֵן 'מֵאֲמֹר אַחֵר', שֶׁבוֹ נִבְרָא 'חֶלֶק אַחֵר' מֵהַבְּרִיאָה - הָיָה בְּשִׁבִיל 'כְּבוֹד אַחֵר' שְׁיִגִיעַ לְהַשָּׁם־יִתְבָּרַךְ.

וְעַל־כֵּן בְּשֶׁאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל זֹכֶה לְרֹאוֹת בְּעַצְמוֹ אֵיזָה 'הַתְּגַלּוֹת הַכְּבוֹד', הִינּוּ כְּשֵׁישׁ לֹו 'אֵיזָה כְּבוֹד' - הוּא צָרִיךְ לִידַע מ'אֵיזָה מֵאֲמֹר' נִתְהַוָּה זֶה הַכְּבוֹד'.

וּבְיוֹדְאֵי לֹאוּ כָּל אָדָם זֹכֶה לָזֶה, לְהַרְגִישׁ בְּעַצְמוֹ 'הַתְּגַלּוֹת כְּבוֹד הַשָּׁם־יִתְבָּרַךְ'.

אָבֵל אֵלוֹ שְׁהֶם "בְּהִיכָלָא דְּמֶלְכָא" (זֹהַר בְּשַׁלַּח נז. יִתְרוֹ פַח: תְּרוּמָה קכח. וְעוֹד) - כְּשֵׁישׁ לָהֶם 'אֵיזָה כְּבוֹד' - אָזִי אֵינִן לוֹקְחִין לְעַצְמוֹן כָּלֵל מִן ה'כְּבוֹד', רַק מַעֲלִין הַכָּל לְהַשָּׁם־יִתְבָּרַךְ, וְהֵם מְבִינִים בְּה'כְּבוֹד' מ'אֵיזָה מֵאֲמֹר' נִתְהַוָּה זֶה הַכְּבוֹד'.

וְזֶה בְּחִינַת (תְּהִלִּים כט, ט): "וּבְהִיכָלוֹ כְּלוֹ אֹמֵר כְּבוֹד" - שְׁאֶצֶל אֵלוֹ שְׁהֶם "בְּהִיכָלָא דְּמֶלְכָא", ה'כְּבוֹד' הוּא 'כְּלוֹ אֹמֵר', הִינּוּ 'כְּלוֹ מֵאֲמֹר'. כִּי ה'כְּבוֹד' שֵׁישׁ

דָּרַךְ לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל - כִּי עַל־יַד־יָזָה יְכוּלִין
לְכַבֵּשׁ אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל.

וְזָהוּ בַחֲנִינַת דְּרַךְ־אֶרֶץ, שֶׁהוּא דְרַךְ
וְנָתִיב לְאֶרֶץ, הֵינּוּ: לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל.

וּבָזָה ה' דְּרַךְ־אֶרֶץ, ה' דְּרַךְ לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל,
בַּחֲנִינַת "עֲשֵׂרָה מְאֻמְרוֹת שְׁבָהם
נִבְרָא הָעוֹלָם", שֶׁשֶׁם נִעְלַמְת הַתּוֹרָה - בָּזָה
בְּעֲצֻמוֹ הַצְדִּיק מְחִיָּה עֲצֻמוֹ בְּעַת פְּשִׁיטוֹתוֹ
שְׂאִינּוֹ עוֹסֵק בַּתּוֹרָה - כִּי אִז מְחִיָּה עֲצֻמוֹ
בַּבְּחִינַת הַתּוֹרָה שֶׁנִּעְלַמְת בְּתוֹךְ הָעוֹלָם, בְּכָל
הַדְּבוּרִים וּבְכָל הָעֲבָדוֹת שֶׁנִּבְרָאוּ בְּעֲשֵׂרָה
מְאֻמְרוֹת שֶׁשֶׁם נִעְלַמְת הַתּוֹרָה.

לא.

(ח"ב צא)

הַצְדִּיקִים־הָאֲמֻתִּיִּים, מְדַבְּרִים לְפַעֲמִים
עִם רְשָׁעִים,
וּמְסַפְּרִים עִמָּהֶם מַעֲסָקֵי מְלַחְמוֹת וְכִיּוֹצֵא
בָּזָה. אֵךְ הוּא מְלַבֵּשׁ בָּזָה הָאֹר הַגָּדוֹל שֶׁל
הַתּוֹרָה וְכוּ'.

כִּי אִם הִיָּה הַצְדִּיק מְדַבֵּר תַּכְּף תּוֹרָה
בְּפָרוֹשׁ עִם הָרָשָׁע - הִיָּה יְכוּל לְהַתְּפַקֵּר
יֹתֵר, כִּי הִיָּה "נַעֲשֵׂה אֲצִלוֹ סֵם מוֹת" (יומָא
עב), וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לְהַלְבִּישׁ לוֹ הַתּוֹרָה
בְּצֻרוֹפִים אַחֲרִים.

וּכְמוֹ שֶׁמְצִינּוּ (מְגִלָּה ט.): "בְּתַלְמֵי הַמְּלֶכֶךְ,
כְּשֶׁהוֹשִׁיב שְׁבָעִים־יּוֹשְׁבֵי זְקֵנִים,
וְנָתַן הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ בְּלֵב כָּל אֶחָד וְאֶחָד,
לְהַלְבִּישׁ הַתּוֹרָה בְּצֻרוֹפִים אַחֲרִים, וְכָתְבוּ:
'אֲלֵקִים בָּרָא בְּרֵאשִׁית' וְכוּ'". וְכְמוֹ שֶׁפָּרַשׁ
רְש"י שָׁם: "כִּי אִם הִיָּה כּוֹתֵבִין הַתּוֹרָה כְּמוֹת
שֶׁהִיא, הִיָּה מִתְּפַקֵּר יֹתֵר" וְכוּ'.

פְּשוּט' - הוּא מְקַבֵּל חַיּוֹת מִבְּחִינַת 'קִיּוּם
הָעוֹלָם קֹדֶם קְבֻלַּת־הַתּוֹרָה, שֶׁהִיָּה הָעוֹלָם
מִתְקִים אִז רַק בְּחֻסְדּוֹ, בַּחֲנִינַת "אוֹצֵר מִתְּנַת
חַנּוּם" (שְׁמוֹת־רַבָּה מֵה, ו).

וְזָהוּ בַּחֲנִינַת ה' דְּרַךְ לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל
שֶׁהַצְדִּיק מְחִיָּה עֲצֻמוֹ בְּעַת פְּשִׁיטוֹתוֹ
מְשָׁם.

כִּי עֵקֶר 'בַּח קִדְשַׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, הוּא
עַל־יַד בַּחֲנִינַת (תְּהִלִּים קי"א, ו): "בַּח
מַעֲשֵׂיו הַגִּיד לְעַמּוֹ לְתַת לָהֶם נַחֲלַת גּוֹיִם",
כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רְש"י בְּפָסוּק "בְּרֵאשִׁית" (בְּרֵאשִׁית
א, א): "שֶׁבִשְׁבִיל זֶה פָּתַח בְּבְרֵאשִׁית, שֶׁלֹּא
יֵאמְרוּ גְזֻלָּנִים אֲתֵם וְכוּ', כִּי הוּא יִתְבָּרֵךְ בָּרָא
הַכֹּל, וּבְרֵצוֹנוֹ נִתְּנָה לָהֶם וּבְרֵצוֹנוֹ וְכוּ'"
(בְּרֵאשִׁית־רַבָּה א, ב).

נִמְצָא: שֶׁעֵקֶר בַּח אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, הוּא
מִבְּחִינַת "עֲשֵׂרָה מְאֻמְרוֹת שְׁבָהם
נִבְרָא הָעוֹלָם" (אָבוֹת פ"ה מ"א), שֶׁהֵם בַּחֲנִינַת
"בַּח מַעֲשֵׂיו", שֶׁעַל־יַד־יָזָה הָיָה יִשְׂרָאֵל
יְכוּלִים לִילְכֹד וּלְכַבֵּשׁ אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל.

וְגַם בְּחֻץ־לְאֶרֶץ נִמְצָא בַּחֲנִינָה זֹו - כִּי
יִשְׂרָאֵל עִם קְדוּשַׁת בָּאִים לְפַעֲמִים
בְּמִקְוֹמוֹת שֶׁהִיוּ רְחוּקִים מְאֹד מְאֹד מִקְדְּשַׁת
יִשְׂרָאֵל, וְכוּבְשִׁים הַמְּקוֹם וּמִקְדְּשֵׁינּוֹ אוֹתוֹ,
שֶׁזָּהוּ גַם־כֵּן בַּחֲנִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל. וְהִיָּה
יְכוּלִים לוֹמַר: 'גְזֻלָּנִים אֲתֵם, שֶׁכַּבְּשִׁתֶּם זֶה
הַמְּקוֹם שֶׁאִינּוֹ שְׁלֹכֶם'.

אֵךְ עַל־יַד "בַּח מַעֲשֵׂיו", בַּחֲנִינַת "עֲשֵׂרָה
מְאֻמְרוֹת" - יֵשׁ לָנוּ רְשׁוּת לְכַבֵּשׁ כָּל
הָעוֹלָם וּלְקַדְּשׁוֹ בְּקִדְשַׁת יִשְׂרָאֵל, כִּי הוּא
יִתְבָּרֵךְ בְּרֵאשִׁית, וּבְרֵצוֹנוֹ נִתְּנָה לָנוּ.

נִמְצָא: שֶׁ"עֲשֵׂרָה מְאֻמְרוֹת" שֶׁמְלַבְּשִׁין
בְּדְרַךְ־אֶרֶץ, בְּיִשׁוּב הָעוֹלָם - הֵם

לב.

(שיחות-ה'ר"ן ה; ריט)

וְהָיָה רָגִיל לְהַזְכִּיר בְּמָה פְּעָמִים: גְּדֹל עֵצָם
נִפְלְאוֹת הַטּוֹבָה שְׁעָשָׂה לָנוּ 'מִשָּׁה
רַבְּנוּ' עַל־יַד־הַשְּׁלוֹם, שֶׁבָּחַר לָנוּ חֶלֶק טוֹב
מְאֹד, וְנָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה, וּפְתַח בָּהּ (בְּרֵאשִׁית
א, א): "בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם
וְכוֹ", וְגָלָה לָנוּ הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בְּלִי שׁוּם
הַכְּמוֹת וְחֻקֵּירוֹת, רַק צִוָּה עָלֵינוּ לְהֵאֱמִין
בְּהַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ בְּאֱמוּנָה לְבָד. וְעַל־כֵּן אָסוּר
לָנוּ לְכַנֵּס בַּחֲקִירוֹת כָּל־ל חֲסִי־וְשְׁלוֹם.

לג.

(שיחות-ה'ר"ן רכב)

רַבְּנוּ ז"ל דִּבֶּר עִם אֶחָד שֶׁהָיָה לוֹ 'בְּלִבּוֹלֵי
אֱמוּנָה', וְחִזַּק אוֹתוֹ וְאָמַר לוֹ,
שְׂאִיתָא: שֶׁכָּל הַתְּהוּוֹת 'מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית'
הָיָה, רַק בְּשִׁבִיל מַה שְּׁצָפָה הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ,
שֶׁיְהִיוּ אֲנָשִׁים שֶׁיְהִיָּה לָהֶם יְסוּדִים בְּעֵינֵי
הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, מִחֻמַּת הַבְּלִבּוֹלִים
וְהַכְּפִירוֹת הָעוֹלָם עַל מַחֲשַׁבְתָּם רַחֲמָנָא־
לְצַלְחָן - וְהֵם יִתְגַּבְּרוּ כִּנְגַד אֱלֹהֵי הַמַּחֲשָׁבוֹת,
וְיִתְחַזְּקוּ בְּאֱמוּנָה. וְרַק בְּשִׁבִיל זֶה בְּרָא הַשֵּׁם־
יִתְבָּרֵךְ אֶת כָּל 'מַעֲשֵׂה־בְּרֵאשִׁית'.

וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְחַזַּק זֶה הָאִישׁ מְאֹד תָּמִיד
בְּכֻלְעֵת שֶׁבָּאוּ עָלָיו
בְּלִבּוֹלִים הַנִּ"ל.

וְכֵן מְבָאָר בְּדִבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּמָה פְּעָמִים:
"שְׁעַקֵּר הַבְּרִיאָה הָיָה בְּזִכּוֹת
הָאֱמוּנָה", כִּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים לג, ד): "וְכָל
מַעֲשָׂהוּ בְּאֱמוּנָה".

לד.

(שיחות-ה'ר"ן רפה)

דִּבֶּר פְּעַם־אֶחָד בְּהַפְּלָגַת גְּדֻלוֹת סוּדוֹת
נוֹרְאוֹת תּוֹרַתְנוּ הַקְּדוּשָׁה: "הֲלֹא כָּל

'סֵפֶר תְּקוּנִים', הוּא עַל תַּבַּת "בְּרֵאשִׁית"
לְבָד. וְעַל 'סֵפֶר הַתְּקוּנִים' לְבָד לֹא יִסְפִּיקוּ
אֲלֵפִים סְפָרִים לְבָאָר עֵצָם רַבּוּי הַסּוּדוֹת
שֶׁיֵּשׁ שָׁם וְכוּ'. וְכָל 'סֵפֶר הַתְּקוּנִים' עִם כָּל
מַה שֶׁנִּכְלָל בּוֹ, הוּא רַק פְּרוּשׁ עַל תַּבַּת
"בְּרֵאשִׁית" לְבָד. וְכֵן עַל תַּבַּת "בְּרָא", יְכוּלִין
גַּם־כֵּן לַעֲשׂוֹת 'סֵפֶר תְּקוּנִים' עִם רַבּוּי סוּדוֹת
וְכוּ'.

וּמִזֶּה יְכוּלִין לְהַבִּין וּלְשַׁעַר קֶצֶת, גְּבַהּוֹת
עִמְקוֹת תּוֹרַתְנוּ הַקְּדוּשָׁה - כִּי כֵן עַל
כָּל תַּבָּה וְתַבָּה שֶׁל הַתּוֹרָה יֵשׁ סוּדוֹת רַבּוֹת,
כִּמוֹ אֲלוֹ הַסּוּדוֹת הַכְּלוּלִים בְּ'סֵפֶר הַתְּקוּנִים'
שֶׁהוּא עַל תַּבַּת "בְּרֵאשִׁית" לְבָד וְכוּ'.

לה.

(חיי-מוה'ר"ן תטז)

בְּאַמַּת אֵין אָנוּ צְרִיכִין לְכַנֵּס כָּל־ל בַּחֲקִירוֹת
וּמוֹפְתִים, רַק אָנוּ מְאֱמִינִים
בְּהַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ שֶׁבְּרָא אֶת הָעוֹלָם בְּשִׁשַּׁת יָמֵי
בְּרֵאשִׁית, בְּ'אֱמוּנָה־שְׁלֵמָה', בְּלִי שׁוּם
'חֻקֵּירוֹת' כָּל־ל, כִּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית א, א):
"בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת
הָאָרֶץ".

כִּי אֲנַחְנוּ מְאֱמִינִים בְּנֵי מְאֱמִינִים זָרַע
אֲבָרָהֶם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, וְאָנוּ מְאֱמִינִים
בְּהַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ וּבַתּוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה בְּלִי שׁוּם
'חֻקֵּירוֹת', רַק בְּ'אֱמוּנָה־שְׁלֵמָה' לְבָד, וְזֶה
יְסוּד כָּל הַתּוֹרָה, כִּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (מִפּוֹת כֹּד):
"בָּא חֲבִקוּק וְהַעֲמִידוּן עַל אַחַת, וְצַדִּיק
בְּאֱמוּנָתוֹ יַחֲיֶה" (חֲבִקוּק ב, ד).

לו.

(ימי-מוה'רנ"ת ח"ב מ)

וְהֵנָּה הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ מְסַבֵּב סְבוֹת לְטוֹבָה
בְּרַחֲמָיו, וְ"חַיֵּב כָּל אָדָם לֹאמֹר:

בְּשִׁבְלֵי נִבְרָא הָעוֹלָם (סנהדרין לז), וְכָל מַה שֶׁנַּעֲשֶׂה בְּעוֹלָם הַכֹּל נַעֲשֶׂה בְּשִׁבְלֵוֹ.

וּבַפָּרֶט אֲנֹכִי שָׂאמֹר לִי רַבְּנוּ ז"ל בְּפִרוּשׁ בַּעֲת הַנְּסִיעָה לְאוּמָאן: **"שֶׁהַכֹּל שֶׁלָּנוּ, כִּי חָיֵב אָדָם לֹאמֹר: בְּשִׁבְלֵי נִבְרָא הָעוֹלָם, כִּי הֲלֹא נוֹסְעִים כָּאֵן וְכוּ, וְאִם-כֵּן שִׁתַּף אוֹתִי עִמּוֹ לְעֵנִין בְּרִיאַת-הָעוֹלָם בְּשִׁשֶּׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית."**

[חיי-מוהר"ן רטו; ימי-מוהרנ"ת ח"א נא: והיה אז בשמחה גדולה (בליל שבת נחמו תק"ע אחר שגלה התורה הנוראה של "פראסקיק" ח"ב עה), וגער ברבי נפתלי, על שהיה בוש קצת לנגן אז. ואמר: "מה יש לנו להתבייש, כל העולם לא נברא אלא בשבילנו!" (נפתלי וואס האבן מיר זיך צו שעמו, בשבילנו נברא העולם)].

לז.

(ספר-המדות, עניני 'מעשה-בראשית')

[א] **מִי שֵׁישׁ לוֹ 'צַעַר גְּדוֹל בָּנִים, יִקְרָא בְּכָל יוֹם "מַעֲשֵׂה-בְּרֵאשִׁית". גַּם עַל-יְדֵי הַקְּרִיאָה, נִצּוֹל מֵעֲלִילוֹת שֶׁל גְּזֵלָה** (בנים ח"ב א; גנבה וגזלה ח"ב ו).

[ב] **לְפִי ה' חֲדוּשֵׁי-דְאוּרֵיתָא, בֵּן נִתְחַדַּשׁ חֲדוּשֵׁין בְּ'מַעֲשֵׂה-בְּרֵאשִׁית'** (חדושי-דאורייתא ח"ב ט).

[ג] **בְּזֶה שִׁיּוּצָאִין לְקִרְאָת אָדָם חָשׁוּב, נִתְעוֹרְרִין "עֲשֶׂרָה מְאֻמְרוֹת שְׁבָהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם"** (אבות פ"ה מ"א). **גַּם עַל-יְדֵי 'קִרְבַּת הַרְחוּקִים' גַּם-כֵּן** (פבוד ח"ב ג; תוכחה ח"ב ה).

[ד] **מִי שֶׁמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים, נַעֲשֶׂה שְׂתַף לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּ'מַעֲשֵׂה-בְּרֵאשִׁית'** (תשובה נד).

לח.

(עלים-לתרופה, א' לך-לך תקצ"ג)

וְתִדַע נְאֻמָּנָה: שֶׁבְּכָל רִגַע נִתְחַדַּשִׁין חֲדוּשִׁים הַרְבֵּה בְּעוֹלָם, כִּי "הַשֵּׁם-

יִתְבַּרַךְ מְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית" (תפלת שחרית), **הֵינּוּ: בְּכָל הַיּוֹם כְּלוֹ, כִּי אֵין שָׁעָה דוֹמָה לַחֲבֵרְתָּהּ, וְאֵין רִגַע דוֹמָה לַחֲבֵרְתָּהּ, כַּאֲשֶׁר מַעֲתֵק אֶצְלֵי מִ'פְּתַבִּי-הָאָרִיז"ל.**

לט.

(עלים-לתרופה - לא רשום תאריך, והוא המכתב שאחרי המכתב של ד' וירא תקצ"ג)

בְּכָל יוֹם וַיּוֹם נַעֲשֶׂה חֲדָשׁוֹת לְגַמְרֵי. וְקִצַּת רוֹאִין בַּחוּשׁ, וּבְכָל יוֹם נַעֲשֶׂה מַה שֶׁנַּעֲשֶׂה, חֲדוּשִׁים נִפְלְאִים וְנוֹרְאִים - הַכֹּל בַּעֲנִין הַ"רֵאשׁ בֵּית", אֵיךְ לְהַכְנִים אוֹר קִדְשָׁתוֹ וְאַמְתָּתוֹ בְּעוֹלָם.

כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תפלת שחרית): "וּבְטוּבוֹ מְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית". **"בְּרֵאשִׁית"** (בראשית א, א), **הוּא "רֵאשׁ בֵּית",** **כִּידוּעַ** (תקוני-זהר יח: כד. - לקוטי-מוהר"ן ח"ב סז).

הֵינּוּ: בְּכָל יוֹם הַשֵּׁם-יִתְבַּרַךְ מְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ מַעֲשֵׂה הַ"נֶּהַר הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן" (שם ב, י). **"שֶׁהוּא יְסוּד הַפְּשׁוּט שֶׁנִּמְשָׁךְ מִהָרֵאשׁ בֵּית"** (לקוטי-מוהר"ן שם). **וְהֵבֵן דְּבָרִים אֱלוֹ הַיֵּטֵב, כִּי אֵי-אֶפְשָׁר לְבַאֵרֶם עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה.**

"וְחִשְׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם" (בראשית א, ב)

מ.

(ח"ב פג)

עַל-יְדֵי 'תְּקוּן-הַבְּרִית', מְקִים הַנוֹפְלִים בְּאֵהָבוֹת וַיְרֵאוֹת רָעוֹת, לְאֵהָבוֹת וַיְרֵאוֹת קְדוּשׁוֹת, וּמַעֲבִיר הַחֲשֶׁךְ מֵעֵינֵיהֶם. וְאִז עֵינֵיהֶם רוֹאוֹת נִפְלְאוֹת. וְנִחְשָׁב כְּאִלּוּ בְּרָא אֶת הָעוֹלָם, כִּי שָׁם כָּתִיב (בראשית א, יד): **"יְהִי מְאוֹרֹת", וְעָבַר חֲשֶׁךְ שֶׁכֶּסֶה "פְּנֵי תְהוֹם" (שם א, ב).**

"ורוח אלקים מרחפת על פני המים"
(בראשית א, ב)

מד.
(ח"א קיח)

בְּשֵׁמֶחַדֶּשׁ דָּבַר בַּתּוֹרָה, אֵלּוּ הַחֲדוּשִׁים
הֵם בְּעֶצְמָם בְּבַחֲיִנַת 'מִשְׁחָה
מְשִׁיחַ', כִּי שָׁם רוּחוֹ מְרַחֶפֶת, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב
בַּזְהָר (בְּרֵאשִׁית לֹא: וַיֵּשֶׁב קִצְבִּי: - עַל בְּרֵאשִׁית א, ב):
"וְרוּחַ אֱלֹקִים" - דָּא רוּחָא דְמְשִׁיחַ. 'מְרַחֶפֶת
עַל פְּנֵי הַמַּיִם' - הִינּוּ הַתּוֹרָה".

מה.
(ח"ב לב)

"בְּבַחֲיִנַת 'מְשִׁיחַ', שׁוֹרָה עַל 'אַנְפֵי
אוֹרֵיתָא'" (זֶהר בְּרֵאשִׁית לֹא: וַיֵּשֶׁב קִצְבִּי:
- דְּהִינּוּ: ה'סְפָרִים-הַקְדוּשִׁים' שְׂמֹנְלִין
ה'פְּנִים שֶׁל תּוֹרָה, וְשֵׁם מְרַחֵף רוּחוֹ שֶׁל
מְשִׁיחַ, בְּבַחֲיִנַת (בְּרֵאשִׁית א, ב): "וְרוּחַ אֱלֹקִים
מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם". "רוּחַ אֱלֹקִים - דָּא
רוּחוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ' שְׂמֹרֵחַף עַל פְּנֵי הַמַּיִם"
(זֶהר שָׁם), ו'מַיִם הוּא הַתּוֹרָה" (בְּבֵא-קַמָּא יז.
עבֹדָה-זָרָה ה: וְעוֹד בַּזְהָר וּמְדַרְשׁ).

מו.
(ח"ב עב)

כָּל-אֶחָד לְפִי בַחֲיִנַת ה'רוּחַ אֱלֹקִים' שֵׁישׁ
בוֹ, שֶׁהוּא בַחֲיִנַת 'רוּחַ-הַקֹּדֶשׁ',
'רוּחַ נְבוּאָה' - כְּמוֹ-כֵן הוּא זוֹכֵה לְחֵדֶשׁ
בַּתּוֹרָה.

כִּי "זֶה ה'רוּחַ אֱלֹקִים', שׁוֹרָה עַל פְּנֵי
הַתּוֹרָה" (זֶהר בְּרֵאשִׁית לֹא: וַיֵּשֶׁב קִצְבִּי:
בְּבַחֲיִנַת (בְּרֵאשִׁית א, ב): "וְרוּחַ אֱלֹקִים מְרַחֶפֶת
עַל פְּנֵי הַמַּיִם" - הִינּוּ: עַל-פְּנֵי ה'תּוֹרָה
שְׂנַקְרָאת מַיִם" (בְּבֵא-קַמָּא יז. עבֹדָה-זָרָה ה: וְעוֹד
בַּזְהָר וּמְדַרְשׁ).

עַל-כֵּן עַל-יְדֵי ה'מְנַהִיג-הָאֱמֵתִי' שֶׁהוּא
בַחֲיִנַת 'מִשְׁחָה', דְּעַת-הַכּוֹלֵל,
'רוּחַ-הַכּוֹלֵל', שֶׁעַל-יְדוֹ מְתַנּוּצֵץ מַחוֹ שֶׁל כָּל

מא.

(ח"א ח, ב)

עַקֵּר ה'רוּחַ-חַיִּים', מְקַבְּלִין מֵהַצְּדִיק וְהָרַב
שְׂבִדוֹר. כִּי עַקֵּר 'רוּחַ-חַיִּים' הוּא
בַה'תּוֹרָה', כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (בְּרֵאשִׁית א, ב): "וְרוּחַ
אֱלֹקִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם", "הוּא
הַתּוֹרָה" (זֶהר בְּרֵאשִׁית לֹא: תְּקוּנֵי-זֶהר עז: קכ:),
וְהַצְּדִיקִים דְּבָקִים בַּתּוֹרָה, וְעַל-כֵּן עַקֵּר
ה'רוּחַ-חַיִּים' הוּא אֶצְלָם.

וְה'רוּחַ צְפוֹן שֶׁהִיָּתָה מְנַשְׁבֶּת בְּכַנּוֹר שֶׁל
דָּוִד" (בְּרֵכוֹת ג:), הוּא בַחֲיִנַת: "וְרוּחַ
אֱלֹקִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם" הַנ"ל וְכוּ'.
וְעַל-כֵּן יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם מְקַבְּלִין ה'רוּחַ-חַיִּים'
מֵהַתּוֹרָה, נִקְרָאִים עַל שֵׁם 'צְפוֹן' וְכוּ'.

מב.

(ח"א ח, ח)

"וְרוּחַ אֱלֹקִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם"
(בְּרֵאשִׁית א, ב). הִינּוּ הַתּוֹרָה שֶׁנִּתְּנָה
לְאַרְבָּעִים יוֹם, שֶׁשֵׁם ה'רוּחַ-חַיִּים', בַּחֲיִנַת
'רוּחַ מַיִם' וְכוּ'.

מג.

(ח"א עח)

"וְרוּחַ אֱלֹקִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם"
(בְּרֵאשִׁית א, ב). הִינּוּ: כְּשֶׁלֹּא-תּוֹרָה -
כִּי "מַיִם זוֹ תּוֹרָה" (בְּבֵא-קַמָּא יז. עבֹדָה-זָרָה ה: וְעוֹד
בַּזְהָר וּמְדַרְשׁ), אֲזִי: "וְרוּחַ אֱלֹקִים" - שֶׁהוּא
'רוּחַ-הַקֹּדֶשׁ'. "מְרַחֶפֶת" וְחֹפֵף עָלָיו, וְשׂוֹאֵב
'רוּחַ-חַיִּים'. כִּי בְּלֹא 'תּוֹרָה' אֵי אֶפְשָׁר לְחַיּוֹת
וְכוּ'.

אָחד, שְׁזָהוּ בְעֲצָמוֹ בְּחִינַת "רוּחַ אֱלֹקִים" שֶׁמְמַשִּׁיךְ לְכָל-אֶחָד - נִמְשָׁךְ עַל-יְדוֹ לְכָל-אֶחָד 'חֲדוּשֵׁי-דָאוּרֵי-תָא'.

כִּי ה'חֲדוּשֵׁי-דָאוּרֵי-תָא' - הֵם עַל-יְדֵי בְּחִינַת הַרוּחַ אֱלֹקִים שֶׁשׁוֹרָה עַל פְּנֵי הַתּוֹרָה בְּנִל.

"וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר. וַיֵּרָא אֱלֹקִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב, וַיַּבְדֵּל אֱלֹקִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ" (בראשית א. ג-ד)

מז.

(ח"א יט, ד-ט)

מִי שְׂיִכּוֹל לְהַתְעוֹרֵר הַתְּנוּצָצוֹת הָאוֹתִיּוֹת שֶׁבְּכָל מַעֲשֵׂה-בְרָאשִׁית שֵׁישׁ בְּכָל דָּבָר - אֲזִי אֶכִּילְתּוּ וּשְׂתִיתוּ וְכָל תַּעֲנוּגֵי, אֵינּוּ אֶלָּא מ'הַתְּנוּצָצוֹת הָאוֹתִיּוֹת שֶׁבְּאֶכִּילָה וּשְׂתִיָּה, בְּבְחִינַת (רוח ג, ז): "וַיֵּאכַל וַיִּשְׁתֶּה וַיֵּיטֵב לְבוֹ".

"וַיֵּיטֵב לְבוֹ" - הֵינּוּ בְּחִינַת הַתְּנוּצָצוֹת הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל "ל"ב אֱלֹקִים שֶׁבְּמַעֲשֵׂה-בְרָאשִׁית" (זֶהָר נְשֵׂא קַבֵּי. פִּנְחָס רִטּוֹן - בְּתַקּוּנֵי-זֶהָר-חֲדָשׁ, כְּמָה פְּעָמִים) שֵׁישׁ בְּכָל דָּבָר.

וְזָהוּ: "וַיֵּיטֵב לְבוֹ" - "אֵין טוֹב אֶלָּא אֹר" (עַיֵן חֲגִיגָה יב. - שְׁמוֹת-רַבָּה א, כ), כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרָאשִׁית א, ד): "וַיֵּרָא אֱלֹקִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב".

וְזָהוּ: "וַיֵּאכַל וַיִּשְׁתֶּה וַיֵּיטֵב לְבוֹ" - שֶׁהִיָּתָה אֶכִּילְתּוּ וּשְׂתִיתוּ מ'הָאֶרֶת וְהַתְּנוּצָצוֹת הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל "ל"ב אֱלֹקִים" שֶׁבְּסֻעָדָתוֹ שְׂאוּכַל.

מח.

(ח"א כג, ג)

עַל-יְדֵי תַקּוּן בְּרִית-קֹדֶשׁ, נִתְתַקַּן 'תְּאוֹת-מְמוֹן'. וְעַל-כֵּן ב'פְּרִנְסָה דְקֹדֶשׁה' כְּתִיב: "מִצָּא אִשָּׁה מִצָּא טוֹב" (מִשְׁלִי יח, כב), כִּי ה'פְּרִנְסָה' הוּא בְּחִינַת 'אִשָּׁה' (עַיֵן בְּפָנִים). "טוֹב" - בְּחִינַת 'צַדִּיק', שֶׁמִּמֶּתִיק מ'רִירוֹתָא', 'תְּאוֹת וְעֲצָבוֹן הַפְּרִנְסָה'. וְ"אֵין טוֹב אֶלָּא צַדִּיק" (יוֹמָא לַח: חֲגִיגָה יב. בְּרָאשִׁית-רַבָּה יב, ד), הֵינּוּ: 'בְּרִית' וְכוּ', "וְאֵין טוֹב אֶלָּא אֹר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרָאשִׁית א, ד): "וַיֵּרָא אֱלֹקִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב" (עַיֵן חֲגִיגָה יב. - שְׁמוֹת-רַבָּה א, כ).

מט.

(ח"א לג, ה)

לְעֵתִיד-לְבוֹא יִתְגַּלֶּה 'אוֹרֵי-תָא דְעֵתִיקָא סְתִימָאָה', וַיִּתְגַּלֶּה ה'אֶהְבָּה שֶׁבְּדַעַת', 'פְּנִימִיּוֹת-הַתּוֹרָה'. וְזָהוּ (זְכַרְיָה יד, ז): "וְהָיָה יוֹם אֶחָד יוֹדַע לָהּ" - שֶׁיִּתְגַּלֶּה ה'אֶהְבָּה' הַנִּקְרָא 'יוֹם', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים מב, ט): "יוֹמָם יִצְוֶה ה' חֹסְדוֹ" - הֵינּוּ: ה'תּוֹרָה-הַפְּנִימִיּוֹת' שֶׁהִיָּתָה צְפוּנָה.

כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרָאשִׁית א, ד): "וַיֵּרָא אֱלֹקִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב", וְאָמְרוּ רַז"ל (חֲגִיגָה יב,): "כִּי טוֹב לְגַז" - כִּי 'אֹר הַתּוֹרָה' הַזֹּאת, אֵין הָעוֹלָם כְּדָאֵי לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ. "וְהַתּוֹרָה" נִקְרָא 'טוֹב', שֶׁנֶּאֱמָר (מִשְׁלִי ד, ב): 'כִּי לָקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם'" (בְּרִכוֹת ה. מח: עֲבוּדָה-זָרָה יט: וְעוֹד). "וְנִקְרָא 'אֹר', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מִשְׁלִי ו, כג): 'וְתוֹרָה אֹר'" (תַּעֲנִית ז: מְגִלָּה טז: וְעוֹד) וְכוּ'.

נ.

(ח"א מד)

עַל-יְדֵי מ'חֶאֱת-בְּף' בְּתַפְלָה, נִתְבַטַּל ה'רַג וְאֶבְדוֹן מֵעוֹלָם. כִּי ה'יָדִים' הֵם בְּחִינּוֹת (בְּרָאשִׁית א, ג): "יְהִי אֹר, וַיְהִי אֹר",

ימינא ושמאלא. וכתיב (שם שם, ד): "וַיֵּרָא
אֱלֹקִים אֶת הָאֹר וְכוּ, וַיַּבְדֵּל בֵּין הָאֹר, דָּא
אֲהֲרֹן. וַיְבִין הַחֲשָׁד, דָּא קְרָח" (תקוני-זהר עא:).
זֶה בְּחִינַת (ויקרא כו, ו): "וְנָתַתִּי שְׁלוֹם בְּאַרְצְךָ,
וְחָרֵב לֹא תֵעָבֵר בְּאַרְצְכֶם".

נא.

(ח"א נד, ב)

ה'הסתפקות' הוא בחינת 'אור מלא' וכו'.
פי ה'צדיקים' שיש להם
ה'הסתפקות', אצלם הוא 'אור מלא',
בבחינת (בראשית א, ד): "וַיֵּרָא אֱלֹקִים אֶת הָאֹר
כִּי טוֹב", "אין טוב אלא צדיק, שנאמר
(ישעיה ג, י): 'אִמְרוּ צְדִיק כִּי טוֹב'" (יומא לח:).
(עין להלן על הפסוק "יהי מארת").

נב.

(ח"א עד)

צריך כל אדם לילך מ'קטנות' ל'גדלות',
ולחמתיק הדין שבא מבחינת 'מחין'
דקטנות'. וכשבא ל'גדלות', הוא בבחינת
(בראשית ג, ז): "וַתִּפְקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם", ופרש
רש"י: "על שם החכמה נאמר".

כי עקר ה'המתקה' הוא על-ידי 'חכמה',
בחינת 'מחין-דגדלות', דהינו: על-ידי
'דיעת-התורה'.

כי "ה'תורה' נקראת 'אור', בבחינת (משלי ו,
כג): "וְתוֹרָה אֹר" (תענית ז: מגלה טז: ועוד),
וכמו שכתוב (שם א, ד): "וַיֵּרָא אֱלֹקִים אֶת
הָאֹר כִּי טוֹב", "ואין טוב אלא תורה" (ברכות
ה. מח: עבודה-זהר יט: אבות פ"ו מ"ג; ועוד).

הינו: כי ה'תורה' היא בבחינת 'אור', הפך
ה'חשך' שהוא בבחינת 'דין' - כי על-
ידי 'דיעת-התורה' נמתק הדין.

נג.

(ח"א רלד)

דע: ש'ספורי-מעשיות' מצדיקים, ממה
שארע להם, הוא דבר גדול מאד,
ועל-ידי-זה נטהר מחשבתו. גם נצול
מצרות.

אבל אי-אפשר לספר מעשיות של
צדיקים - כ"אם מי שיכול להדמות
עצמו להשם-יתברך, דהינו: שיכול להבדיל
בין אור וחשך כמו השם-יתברך כביכול.

כי כנגד כל מעשה של צדיק - יש כנגדו
רע, 'מעשיות של רשעים' - שגם להם
ארע כיוצא בזה וכו' - כי הרע לעמת הטוב.

ורק מי שיכול להבדיל בין אור וחשך -
יודע גדל ההבדל וההפרש שבין
'מעשיות של צדיקים' ל'מעשיות של
רשעים' וכו'.

וגם מי שאין לו זה הדעת להבדיל וכו',
אבל יש לו 'אמונה שלמה', שמאמין
ההבדל שיש ביניהם - גם זה יכול לספר
'מעשיות של צדיקים' וכו'.

זֶה שְׁמוֹנָא בְּמִדְרָשׁ (בראשית-רבה ב, ה - על
בראשית א, ד): "לְהַבְדִּיל בֵּין הָאֹר וּבֵין
הַחֲשָׁד" - "אור, אלו מעשייהם של צדיקים.
חשך, אלו מעשייהם של רשעים".

הינו: ש'מעשיות של צדיקים' - הם
בחינת 'אור', ולהפך 'מעשיות של
רשעים' - הם בבחינת 'חשך'.

נד.

(ספר-המדות, צדיק ח"ב ג)

ב'שבעת ימי אכלות' של הצדיק,
הקדוש-ברוך-הוא משפיע על
המתאבלים עליו, מאור-הגנוז מששת ימי
בראשית.

נה.

(שיחות שאחר ספורי מעשיות)

"גדולים מעשי ה'" (תהלים קיא, ב). "אין אדם דומה לחברו, וכל הצורות היו באדם-הראשון" (סנהדרין פ"ד מ"ה). הינו: בתבת "אדם" (בראשית א, כו) לבד - היו נכלליו כל הצורות הללו.

וכן בשאר דברים: כל המאורות היו נכלליו בתבת "אור" (שם שם, ג) לבד. וכן כלם. הינו: כל מעשה-בראשית, ואפלו העליון של האילן - אין אחד דומה לחברו וכו'.

"ויקרא אלקים לאור יום" (בראשית א, ה)

נו.

(ח"א יד, י)

"ליום חגנו" (תהלים פא, ד), זה בחינת 'שלוס-בית' - כי 'יום' הוא בחינת 'אור', כמו שכתוב (בראשית א, ה): "ויקרא אלקים לאור יום", ו'אור' הוא 'שלוס-בית', כמו שאמרו חז"ל (שבת כג): "גרישבת קדם לקדושי-היום, כי שלום-בית קדם".

נז.

(ח"ב ד, ח)

צריך האדם כל מה שמזקין, כל מה שנתוסף ובא לו יום מימי חייו, להוסיף בכל יום, תוספות אור קדשה ודעת, כמו שכתוב (בראשית א, ה): "ויקרא אלקים לאור יום" - שכל יום צריך שיאיר ביותר.

נח.

(ח"ב פג)

'אור העינים' מעליון כל הבקשות ותחנונות אשר יתפללו אל ה' בית-המקדש, בבחינת (מלכים א ט, ג): "והיה עיני ולבי שם". ו'אור העינין' מעוררין הנאלה התלויה בלב, בבחינת (ישעיה סג, ד): "כי יום נקם בלבי" - כי עיניו ולבו שם. - וזה בחינת (בראשית א, ה): "ויקרא לאור יום".

"ולחשך קרא לילה" (בראשית א, ה)

נט.

(ח"א ג)

התקון שיוכל לשמע נגינה מכל אדם - על-ידי שילמד בלילה תורה שבעל-פה - הינו: 'אמרא' שהיא בחינת 'לילה' וכו'. ש'תורה שבעל-פה' היא בחינת 'לילה', וכמו שאמרו רז"ל (סנהדרין כד, על איכה ג, ו): "במחשבים הושיבני, זה תלמוד-בבלי", וכתב (בראשית א, ה): "ולחשך קרא לילה".

ס.

(ח"א לה, ד-הז)

'חדוש השכל', 'חדוש הנשמה', הוא על-ידי 'שנה'. - גם 'למוד פשטא אורייתא', נקרא 'שנה' לגבי 'דבקות הבורא' (זהר פנחס רמד). כמו שאמרו חז"ל (סנהדרין כד, על איכה ג, ו): "במחשבים הושיבני, זה תלמוד-בבלי".

וזה בחינת 'אמונה', כמו שכתוב (תהלים צב, ג): "ואמונתך בלילות", וכתב: "ולחשך קרא לילה" (בראשית א, ה). ואדם הדבוק תמיד בעבודת-הבורא, ונתניגעים

"יהי רקיע בתוך המים, ויהי מבדיל בין מים למים. ויקרא אלקים לרקיע שמים" (בראשית א, ו-ח)

המחין שלו מחמת גדל הדבקות - אזי ילמד 'פשטא אוריתא'.

סג.

(ח"א ו,ה)

ה'א"ו שבתוך האל"ף, הוא "רקיע" (בראשית א, ו), "שמים" - "אש ומים" (תגינה יב.), בחינת ה'בושה', "שנשתנה פניו לכמה גונין" (ברכות ו:).

ואזי ה'מחין' שלו, הינו 'נשמתו' - באה בתוך 'אמונה', ומתחדשים ומתחזקים מעיפותם. - ועקר המחין שמקבלין על-ידי האמונה, אין מקבלין אלא מ'אור-הפנים', דרך ה'אמונה' וכו'.

סא.

(ח"א לח,ד)

בלילה, אז שלטנותא ד"קץ כל בשר" (בראשית ו, יג - זחר נח סב:). כמו שכתוב: "קץ שם לחשך" (איוב כח, ג), וכתוב (בראשית א, ה): "ולחשך קרא לילה".

סד.

(ח"א לא, בסוף)

כל צדיק, צריך שיהיה 'למדן בתורה', וחסיד במעשים טובים. כי אם אינו 'למדן', אמרו רז"ל (אבות פ"ב מ"ה): "ולא עם הארץ חסיד".

סב.

(ח"א עד)

צריך כל אחד לראות להמתיק ה'דינים' שהם מבחינת 'דינא קדישא' - כי הם מבחינת 'מחין-דקטנות', שמשם עקר אחיזת הדין. וצריך כל אדם לילה מ'קטנות' ל'גדלות' - ועל-ידי-זה ימתיק ה'דין', בחינת 'יצחק', בחינת 'אלקים'.

ו'למדן' בלבד, בודאי אינו פלוס - כי אפשר להיות 'למדן' ו'רשע' גמור' וכו'. על-כן צריך שיהיה 'למדן' וחסיד'.

כי עקר ה'דין' הוא: כשהוא בבחינת 'מחין-דקטנות', שמשם נמשך ה'דין' של 'יצחק'. שהוא בחינת 'חשך', בחינת (בראשית כז, א): "ותכהין עיניו מראת", שהוא בחינת 'לילה', בחינת (שם א, ה): "ולחשך קרא לילה".

ושתי בחינות אלו - הם בחינות (מלאכי ב, ז): "מלאך ה' צבאות". כי מה שהוא 'למדן בתורה', הוא בחינת 'מלאך' שהוא 'מט"ט', כמו שכתוב (תקוני-זחר עה. על בראשית א, ו): "ויאמר אלקים יהי רקיע, ויהי מבדיל בין מים למים" - "דא מט"ט, שהוא בחינות 'משנה', המבדיל ומפריש בין מיין דבין ובין מיין מסאבין, בין טמא לטהור, אסור ומתור" וכו'.

ועקר ה'המתקה' הוא: על-ידי 'חכמה', בחינת 'מחין-דגדלות' - דהינו: על-ידי 'ידיעה' התורה' - כי "התורה נקראת אור" (תענית ז: מגלה טז: ועוד) וכו'.

וצריך להדמות לקונו, להיות חסיד במעשים טובים. וזה בחינות "ה' צבאות".

סה.

(ח"א סו, ג"ד)

כְּשִׁמוּצֵי אֵין מִבַּח אֶל הַפֶּעַל - אִז הוּא
גָּמַר הַבְּרִיאָה. וְלַהּוּצִיא מִבַּח
אֶל הַפֶּעַל, הוּא עַל־יַד שְׁלֵמוֹת הַדְּבֹר.
וְצָרִיךְ שְׂיִהְיוּ אוֹתֵיזוֹת הַדְּבֹר בְּשֵׁלֵמוֹת, דְּהֵינּוּ:
לְהַמְשִׁיךְ 'נִקְדוֹת' אֶל הָאוֹתֵיזוֹת, כִּי בְּלֹא
'נִקְדוֹת' אֵי־אֶפְשֶׁר לְדַבֵּר שׁוּם אוֹת.

וְלְהַמְשִׁיךְ 'נִקְדוֹת' אֶל הָאוֹתֵיזוֹת - הוּא
עַל־יַד הַחֲשֵׁק וְהַכְּסוּפִין
שְׁחוּשְׁקִין לַעֲשׂוֹת הַמְצוּה אוֹ הַדְּבַר
שֶׁבְקִדְשָׁה, בְּבַחֲינּוֹת (שִׁירֵה־שִׁירִים א, יא):
'נִקְדוֹת הַכֶּסֶף' - שְׁעַל־יַד הַכְּסוּפִין
וְהַחֲשֵׁק נִעְשִׂין 'נִקְדוֹת'.

וְעַקֵּר גְּדֹל הַחֲשֵׁק - נִעֲשֶׂה עַל־יַד
הַמְּנִיעָה שְׁמִזְמִינִין לוֹ. כִּי בְּשִׁצְרִיךְ
לַעֲשׂוֹת דְּבַר הַצְּרִיךְ לוֹ לִיהַדוֹתוֹ, בְּפֶרֶט דְּבַר
גְּדוֹל שְׁכָל יַהּדוֹתוֹ תְּלוּי בְּזָה, פְּגוֹן לְנִסְע
לְצַדִּיק אֲמַתִּי - אִזִּי מִזְמִינִין לוֹ מְנִיעָה.

וְזֹאת הַמְּנִיעָה, הִיא בְּשִׁבִיל הַחֲשֵׁק - כִּי
עַל־יַד הַמְּנִיעָה, נִעֲשֶׂה הַתְּגַבְרוֹת
הַחֲשֵׁק מְאֹד. וְכָל מַה שֶׁהַדְּבַר הַנְּחַשֵׁק גְּדוֹל
בְּיוֹתֵר, הַמְּנִיעָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה. וְעַל־כֵּן כְּשֶׁאָדָם
חוּשֵׁק בְּיוֹתֵר - בּוֹדְאֵי יוֹכֵל לַעֲשׂוֹת הַדְּבַר,
וְיִוָּכַל לְהוּצִיאֹ מִבַּח אֶל הַפֶּעַל.

וְזֹה בַּחֲיִנַּת: "ט' נִקְדִּין" (תְּקוּנֵי־זֶהֶר קכט:), "ט'
רְקִיעִין" (זֶהֶר תְּרוּמָה קסה.). כִּי הַנִּקְדוֹת'
הֵם בַּחֲיִנּוֹת רְקִיעִין, שֶׁהֵם בַּחֲיִנּוֹת מְנִיעוֹת,
כִּי הַמְּנִיעָה הִיא בַּחֲיִנַּת רְקִיע', שֶׁהִיא
בַּחֲיִנַּת מְסֻד' - שְׁמִפְרִישׁ וּמְסֻד לְפָנֵי הָאָדָם
וּמוֹנְעוֹ מִן הַדְּבַר, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (בְּרֵאשִׁית א, ו):
"יְהִי רְקִיעַ, וְיִהִי מַבְדִּיל" - שֶׁהַרְקִיעַ הוּא
בַּחֲיִנַּת מְנִיעָה, שְׁמִפְרִישׁ וּמַבְדִּיל בֵּין
הַחוּשֵׁק וְהַנְּחַשֵׁק.

וְעַל־כֵּן גַּם הַ'אָרֶץ' נִקְרְאת רְקִיעַ, כְּמָה
שְׁכַתּוּב (תְּהִלִּים קלו, ו): "לְרַקַּע
הָאָרֶץ עַל הַמַּיִם" - כִּי גַם הַ'אָרֶץ' הִיא שְׁטַח
הַמַּבְדִּיל וּמִפְרִישׁ.

וְעַל־כֵּן הַ"ט' נִקְדִּין", הֵם בַּחֲיִנַּת "ט'
רְקִיעִין" - כִּי הַנִּקְדוֹת' נִעְשִׂין
עַל־יַד הַחֲשֵׁק, וְעַקֵּר הַחֲשֵׁק, עַל־יַד
הַמְּנִיעָה שֶׁהִיא בַּחֲיִנַּת רְקִיע'.

וְיֵשׁ "ט' נִקְדִּין, ט' רְקִיעִין" - כִּי יֵשׁ כְּמָה
בַּחֲיִנּוֹת בְּהַנְּחַשֵׁק, נְחַשֵׁק לְמַעְלָה
מִנְּחַשֵׁק, וּלְפִי גְּדֹל מַעְלוֹת הַנְּחַשֵׁק, כִּן צָרִיךְ
לְהִיּוֹת גְּדֹל הַחֲשֵׁק. וְעַל־כֵּן יֵשׁ לוֹ מְנִיעָה
גְּדוֹלָה כַּנֶּ"ל.

וְזֹה בַּחֲיִנַּת: "תִּשְׁעֵ נִקְדִּין, תִּשְׁעָה רְקִיעִין"
- שֶׁהֵם מְקַמ"ץ' עַד 'שׁוּר"ק', שֶׁהֵם
'נִקְדָּה לְמַעְלָה מִנְּקָדָה', רְקִיעַ לְמַעְלָה
מִרְקִיעַ, דְּהֵינּוּ: 'נְחַשֵׁק לְמַעְלָה מִנְּחַשֵׁק' -
שְׁלִפֵי גְּדֹל הַנְּחַשֵׁק, צָרִיךְ שְׂיִהְיֶה גְּדֹל
הַחֲשֵׁק, שֶׁהִיא בַּחֲיִנַּת הַנִּקְדָּה, בַּחֲיִנַּת
רְקִיע' וְכו'.

סו.

(ח"ב א, ט)

כְּשִׁזְכוּיִן לְתַפְלָה, אֵין צְרִיכִין לְרַפּוּאת
הָעֲשָׂבִים. כִּי הַתַּפְלָה הִיא
בַּחֲיִנַּת "דְּבַר ה'" (תְּהִלִּים לג, ו), שֶׁהוּא שֶׁרֵשׁ
הַכֹּל.

וְזֹה בַּחֲיִנַּת נְבִיא' א', רֵאשִׁי־תְּבוֹת (תְּהִלִּים לג,
ו): "בְּדַבַּר יְיָ שְׁמַיִם נִעֲשׂוּ". וְעַל־כֵּן
תְּבַת 'שְׁמַיִם' הִיא בְּמִקּוֹם הָא' שְׁבַתְּבַת
'נְבִיא' א' - כִּי "הָאֶל"ף, הוּא רְקִיעַ הַמַּבְדִּיל
בֵּין מַיִם לְמַיִם" (בְּרֵאשִׁית א, ו - תְּקוּנֵי־זֶהֶר יט:). כִּי
עַל־יַד נְבוּאָה' זוֹכִינ לְתַפְלָה, בַּחֲיִנַּת "דְּבַר
ה'".

"יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד"

(בראשית א, ט)

ז.ז.

(ח"ב טו)

'יחוד' הוא בחינת 'מים', כמו שכתוב (בראשית א, ט): "יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד".

"ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו,

ועץ עשה פרי אשר זרעו בו למינהו"

(בראשית א, יב)

ס.ח.

(ח"א יא, ב-ג-ה-ו-ז)

כבוד השם-יתברך בשלמות, שיהיה כבודו לאין נגד כבוד השם-יתברך - אינו כפי-אם על-ידי 'שמירת-הברית' וכו'.

ו'שמירת-הברית', יש בו שני בחינות: (א) יש מי שזווגו ב'ששת ימי החל', ואף-על-פי-כן הוא שומר את בריתו על-פי התורה, שאינו יוצא מדיני התורה. (ב) ויש מי שהוא שומר הברית, שזווגו משבת לשבת.

והוא בחינת 'יחודא-עלאה', ו'יחודא-תתאה'. בחינת 'הלכה' ו'קבלה' וכו'. בחינת רזין, ו'רזין-דרזין' וכו'.

וזה שאמרו חז"ל (חלין ס. על תהלים קד, לא): "יהי כבוד ה' לעולם, שר העולם אמרו. בשעה שאמר הקדוש-ברוך-הוא לאילנות: 'למינהו' (בראשית א, יב) - נשאו דשאים קל-וחמר בעצמן: מה 'אילנות' שהם גבוהים ואינם תכופים, אמר הקדוש-ברוך-הוא 'למינהו', כל-שכן אננו, שאנו

קטנים ותכופים, שצריכים לצאת 'למינהו'. פתח שר העולם ואמר: 'יהי כבוד ה' לעולם'.

כי באמת, גם הגדולים שזווגו אינם תכופים רק משבת לשבת, גם להם הזהירה התורה על 'שמירת-הברית', שישמרו עצמן וכו'. כל-שכן הקטנים, שהם בחינת 'דשאין', שזווגו תכופים גם בששת ימי החל, מכל-שכן שצריכים שמירה גדולה לשמר בריתם, שישמרו עצמם על-פי התורה, בבחינת: "למיניהם".

מיד כששמע שר העולם, שהוא מט"ט, "ששלטנותה ששת ימי החל" (תקוני-זהר ב: לד), בחינת 'דשאים', בחינת 'יחודא-תתאה' - פתח ואמר: "יהי כבוד ה'" - 'כבוד' דיקא. כי על-ידי 'שמירת-הברית' בשני הבחינות הנ"ל, הכבוד בשלמות פנ"ל.

נמצא: שעל-ידי 'שמירת-הברית' בשני הבחינות הנ"ל, 'יחודא-עלאה' ו'יחודא-תתאה' - הינו מ'אילנות' ו'דשאים', גדולים וקטנים, זווג של שבת וזווג של חל', בחינת 'הלכה' ו'קבלה', רזין ו'רזין-דרזין' - אזי ה'כבוד' בשלמות.

"יהי מארת" (בראשית א, יד)

ט.ט.

(ח"א לו, ו)

"מפי עליון לא תצא" (איכה ג, לח) כפי-אם 'אור פשוט', אך לפי בחינת פלי המקבל את האור, כך נצטיר האור בתוכו. אם הפלי הוא בשלמות - אזי הוא מקבל בבחינת "מאורות מלא". ואם חסו-שלום

הַכְּלִי אֵינּוּ בְּשִׁלְמוֹת - אֲזִי הוּא מְקַבֵּל בְּבַחֲנֵינָת
 "מְאֹרֶת, חֶסֶד וְאֱוֹ" (בְּרֵאשִׁית א, יד - הַקְּדָמַת הַזֶּהָר
 א: יא. יב: זֶהָר בְּרֵאשִׁית יט: לֵג: וְעוֹד), כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב
 (מִשְׁלִי ג, לֵג): "מְאֹרֶת ה' בְּבֵית רְשָׁע".

ע.

(ח"א נד, ב)

ה' הַסְּתַפְּקוֹת' הוּא בַּחֲנֵינָת 'אֹר מְלֵא'. כִּי
 ה'רְשָׁעִים' שְׁאִין לָהֶם
 'הַסְּתַפְּקוֹת', בְּבַחֲנֵינָת (מִשְׁלִי יג, כה): "וּבִטָּן
 רְשָׁעִים תִּחְסֹר" - אֶצְלָם "מְאֹרֶת חֶסֶד"
 (בְּרֵאשִׁית א, יד - הַקְּדָמַת הַזֶּהָר א: יא. יב: זֶהָר בְּרֵאשִׁית
 יט: לֵג: וְעוֹד), בְּבַחֲנֵינָת (שָׁם ג, לֵג): "מְאֹרֶת ה'
 בְּבֵית רְשָׁע".

אֲבָל ב'צְדִיקִים' שֵׁישׁ לָהֶם ה'הַסְּתַפְּקוֹת',
 בְּבַחֲנֵינָת (מִשְׁלִי יג, שָׁם): "צְדִיק אֲכַל
 לְשִׁבְעַת נִפְשׁוֹ" - אֶצְלָם הוּא 'אֹר מְלֵא'.

עא.

(ח"א קנא)

סִגְלָה לְזֶרַע שֶׁל קַיְמָא: שֵׁיאֲמְרוּ הָאִישׁ
 וְאִשְׁתּוֹ קָדָם הַזְּנוּג, פְּרִשְׁת "וּבְרֵאשִׁי
 חֲדָשִׁיכֶם" (בַּמִּדְבָּר כח, יא-טו). וְכֵן כְּשֶׁהִתִּינוּק
 חוֹלָה חֲסוּזְשָׁלוֹם: יֵאֲמְרוּ אֲזַי גַּם-כֵּן הָאִישׁ
 וְהָאִשָּׁה, פְּרִשְׁת "וּבְרֵאשִׁי חֲדָשִׁיכֶם".

כִּי "מְאֹרֶת חֶסֶד וְאֱוֹ" (בְּרֵאשִׁית א, יד - הַקְּדָמַת
 הַזֶּהָר א: יא. יב: זֶהָר בְּרֵאשִׁית יט: לֵג: וְעוֹד),
 שֶׁהוּא הַחַיּוֹת שֶׁל כָּל דְּבַר, וְכֵן "כְּלוֹת מִשָּׁה
 (בַּמִּדְבָּר ז, א), חֶסֶד וְאֱוֹ" (זֶהָר וַיִּקְרָא ד: פְּנִיחָם רנב:
 וְעוֹד).

וְכִלְיָזָה הוּא 'סוּד פְּגִימַת הַלְּבָנָה' -
 שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁךְ בַּחֲנֵינָת "מְאֹרֶת
 חֶסֶד וְאֱוֹ", שֶׁהוּא "אֶסְפְּרָה לְרַבֵּי חֶסֶד-
 וְשָׁלוֹם" (זֶהָר בְּרֵאשִׁית יט: לֵג: וְעוֹד).

כִּי ה'אֱוֹ" הוּא ה'חַיּוֹת' שֶׁל כָּל דְּבַר,
 וְהַסְּרוֹן הוּא"ו' מְרִמֵּז עַל 'הַסְּרוֹן
 הַחַיּוֹת'. וּבְרֵאשִׁי-חֲדָשׁ מִתְחַלֵּת הַלְּבָנָה
 לְהַתְּמַלְּאוֹת וּלְהַתְּתַקֵּן, כִּי אֲזַי הַגִּיעָה לְתַכְלִית
 הַפְּגָם וְהַחְסָרוֹן, וְאֲזִי תִכְפֹּף מִתְחִיל הַתְּקוּן
 וְהַמְּלִיץ.

עב.

(ח"א רה)

יֵשׁ כַּח בְּכָל לְשׁוֹן וְלְשׁוֹן שֶׁל "הַעֲשָׂרָה
 לְשׁוֹנוֹת שֶׁנֶּאֱמָר בָּהֶם סֵפֶר תְּהִלִּים"
 (פְּסָחִים קיז. זֶהָר אֲמוּר קא. תְּקוּנַיִי-זֶהָר כז.), לְבִטֵּל כַּח
 הַקְּלָפָה. 'אֲשֶׁרִי' הוּא לְשׁוֹן דְּרֵאִיָּה
 וְהַסְּתַפְּלוֹת' - הַפֶּךָ הַקְּלָפָה שֶׁעָקַר כַּחַה
 מ'קְלָקוּל הָרְאוֹת', מְבַחֲנֵינָת (בְּרֵאשִׁית כז, א):
 "וּתְכַהֵין עֵינָיו מְרֵאוֹת", בְּבַחֲנֵינָת: "יְהִי
 מְאֹרֶת, חֶסֶד" (בְּרֵאשִׁית א, יד - הַקְּדָמַת הַזֶּהָר א: יא.
 יב: זֶהָר בְּרֵאשִׁית יט: לֵג: וְעוֹד), וְדָרְשׁוּ רַז"ל (תְּקוּנַיִי-
 זֶהָר פב:): "דָּא לִילִית". נִמְצָא: שֶׁעָקַר כַּחַה
 מְקַלְקוּל הָרְאוֹת, וְאֲשֶׁרִי שֶׁהוּא לְשׁוֹן
 דְּרֵאִיָּה, הִיא הַפֶּךָ מִמֶּנָּה.

עג.

(ח"א רכו)

כִּי שֶׁהַרְשָׁעִים מְזַמְּרִים נְגוּנִים שֶׁל יִלְלָה
 וְעַצְבוֹת, כִּי הֵם בַּחֲנֵינָת נִשְׁמַת עֶרֶב
 רַב, וְ"אֲמָא דְּעֶרֶב רַב הִיא לִילִית" (זֶהָר
 בְּרֵאשִׁית כז:): שֶׁהִיא 'מִיִּלְלָת' תְּמִיד, וְעַל-כֵּן הֵם
 עוֹשִׂים נְגוּנִים שֶׁל יִלְלָה'.

וּמָה שֶׁדָּרָךְ בְּנֵי-אָדָם לְמִשְׁךָ אֶל נְגוּנִים
 הַלְּלוֹ - כִּי יִנִּיקְתֶּם מְבַחֲנֵינָת 'קְלָקוּל
 הָרְאוֹת', בְּבַחֲנֵינָת "יְהִי מְאֹרֶת, חֶסֶד" (בְּרֵאשִׁית
 א, יד - הַקְּדָמַת הַזֶּהָר א: יא. יב: זֶהָר בְּרֵאשִׁית יט: לֵג:
 וְעוֹד), "דָּא לִילִית" (תְּקוּנַיִי-זֶהָר פב:).

וּכְשֶׁמְזַמְּרִים אֵלּוּ הַנְּגוּנִים בְּשַׁבָּת, מְעַלִּין
 אוֹתָם - כִּי בְּשַׁבָּת נִשְׁלָם

הָאֹר, בְּבַחֲיִנַת (בְּרִכּוֹת מַג): "פְּסִיעָה גִּסָּה נוֹטְלַת מְאוֹר עֵינָיו וְכוּ' וּמִהֲדָרָא לֵה בְּקִדּוּשָׁא דְּבֵי שְׁמֵשׁ" - פִּי בְּשַׁבַּת הוּא בְּחִינַת 'תְּקוּן הָרְאוֹת' בְּשִׁלְמוֹת.

בְּתָרָא עַה. - בְּרֵאשִׁית א, טז), יִזְהִיר וְיֵאִיר אֶת ה'תְּפִלָּה', שֶׁהִיא בְּחִינַת "מְאוֹר הַקֶּטָן" (בְּרֵאשִׁית שָׁם).

עַד.

(ח"ב פג)

עַל-יְדֵי 'תְּקוּן הַבְּרִית', יְכוּל לְהוֹצִיא דְּבוּרֵי הַתְּפִלָּה כְּחֲצִים מִן הַקִּשְׁתָּה. וְאִז הַתְּחִלַּת צְמִיחַת קֶרֶן מְשִׁיחַ. וְאִז בָּא לְקַדְּשַׁת שַׁבַּת, וְנַעֲשֶׂה 'בְּיַחְזוּרֵי'. וְזוֹכֶה לְתַכְלִית הַיְדִיעָה.

וְאִז פּוֹשֵׁט גּוּפוֹ הַמְצַרֵּעַ מִמְשַׁכָּא דְּחוּיָא, וְלוֹבֵשׁ 'בְּגֵדֵי-שַׁבַּת', הֵינּוּ גּוּף קְדוֹשׁ מִגְּנֵי-עֶדֶן. וְאִז נִתְרוֹמַם מְזֻלוֹ, וְזוֹכֶה לְעֵשֶׂר, וְנִתְחַזַּק יְצִרוֹ הַטּוֹב, וְנִתְבַּטַּל הָעֲצָבוֹת וְהַלִּיצָנוֹת.

וְעַל-יְדֵי-זֶה הוּא מְקִים אֶת הַנּוֹפְלִים בְּאֶהְבוֹת וְיִרְאוֹת רְעוֹת' - לְאֶהְבוֹת וְיִרְאוֹת קְדוּשׁוֹת, וּמַעֲבִיר הַחֲשָׁד מֵעֵינֵיהֶם. וְאִז עֵינֵיהֶם רוֹאוֹת נִפְלְאוֹת, וְנִחְשָׁב כְּאִלוֹ בְּרָא אֶת הָעוֹלָם - פִּי שָׁם כְּתִיב (בְּרֵאשִׁית א, יד): "יְהִי מְאוֹרָת", וְעַבְרַת הַשָּׁד שְׁכַפְּסָה "פְּנֵי תַהוֹם" (בְּרֵאשִׁית א, ב).

"וַיַּעַשׂ אֱלֹקִים אֶת שְׁנֵי הַמְּאוֹרוֹת הַגְּדֹלִים, אֶת הַמְּאוֹר הַגְּדֹל לְמַמְשַׁלַּת הַיּוֹם, וְאֶת הַמְּאוֹר הַקָּטָן לְמַמְשַׁלַּת הַלַּיְלָה" (בְּרֵאשִׁית א, טז)

עַה.

(ח"א ב, בַּסּוּף)

לְהַזְהִיר הַגְּדוֹלִים עַל הַקֶּטָנִים" (רש"י וַיִּקְרָא כֹּא, א). הֵינּוּ: 'צִדִּיק-הַדּוֹר', שֶׁהוּא בְּחִינַת "מֹשֶׁה" - 'מְאוֹר הַגְּדוֹל' (בְּבֵא-

עו.

(ח"א לה, ה-ז-ט)

עֵקֶר הַמַּחֲוִן שֶׁמְקַבְּלִין עַל-יְדֵי הָאֱמוּנָה, אִין מְקַבְּלִין אֶלָּא מְאוֹרֵי-הַפְּנִים, דְּרִךְ הָאֱמוּנָה וְכוּ'. וְהִיא בְּחִינַת 'לִילָה', בְּחִינַת 'פְּשֻׁטָא אֲוֵרִיתָא', "בְּמַחְשָׁבִים הוֹשִׁיבֵנִי" (אֵיכָּה ג, ו; סְנֵהֲדִין כד-), "וְלַחֲשֹׁךְ קָרָא לִילָה" (בְּרֵאשִׁית א, ה).

וְהוּא בְּחִינַת "מְאוֹר הַקֶּטָן" (שָׁם שָׁם, טז), כְּמוֹ שְׁכָתוּב (קַהֲלַת ט, יד): "עִיר קִטְנָה". וְכְמוֹ שְׁכָתוּב (בְּרֵאשִׁית שָׁם): "אֶת הַמְּאוֹר הַקָּטָן לְמַמְשַׁלַּת הַלַּיְלָה".

וְכַשְׁמִכְנִים שֶׁכְּלוּ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה, הֵינּוּ 'פְּשֻׁטָא אֲוֵרִיתָא', הֵינּוּ 'מְשֻׁא-וּמְתָן' - אִזִּי צָרִיךְ לְשַׁמֵּר הָאֱמוּנָה שְׁלֵא יִינָקוּ מִמֶּנָּה הַחִיצוֹנִים.

וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (בְּבֵא-בְּתָרָא קַעח): "הַרוֹצֵה שְׂיַעֲסֵק בְּדִינֵי מְמוֹנוֹת, יִשְׁמַשׁ אֶת שְׁמֵעוֹן בֶּן נָנָס".

הֵינּוּ: הַרוֹצֵה לְעַסֵּק בְּמְשֻׁא-וּמְתָן בְּאֱמוּנָה, הֵינּוּ: 'פְּשֻׁטָא אֲוֵרִיתָא' הַנִּקְרָא 'חֲשָׁד' - אִזִּי צָרִיךְ לְהַמְשִׁיךְ 'חֲשָׁמ' ל' מַה לֵּב' - הֵינּוּ: שְׂיַקִּים (תְּהִלִּים טו, ב): "וְדַבֵּר אֶמֶת בְּלִבְבוֹ".

וְה'חֲשָׁמ' ל' הֵזָה - מְלַבֵּשׁ אֶת ה'מְאוֹר הַקָּטָן', הֵינּוּ הָאֱמוּנָה, בְּבַחֲיִנַת: "אִמָּא מְסַכְּכַת עַל בְּנֵהָא" (תְּקוּנֵי-זֶהַר ב:).

וְזֶהוּ: יִשְׁמַשׁ אֶת שְׁמֵעוֹן בֶּן נָנָס" - פִּי "שְׁמִיעָה תִּלְיָא בְּלָבָא" (תְּקוּנֵי-זֶהַר צב).

כִּי ה'חֲשַׁמְ"ל ל"ב' גַּמְטְרִיא שְׁמ"ע, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (מְלָכִים-א ג, ט): "וְנָתַתָּ לְעַבְדְּךָ לֵב שׁוֹמֵעַ". וְכֵן נִנְס', הוּא בְּחִינַת אֲמוּנָה, הִינּוּ: ה"מאור הקטן".

וְזֶה ה'חֲשַׁמְ"ל הַנֶּעֱשֶׂה מִבְּחִינַת: "וְדוּבַר אָמֶת בְּלִבָּבוֹ", וּמִלְבִּישׁ לְהָאֲמוּנָה - הוּא בְּחִינַת רְצוּעוֹת שֶׁל תְּפִלִּין - כִּי רְצוּעוֹת, הֵם מְקִיפֵי מַלְכוּת, הִינּוּ אֲמוּנָה. וְזֶה שְׁאֵמֵר רַב לְרַב שְׁמוּאֵל בַּר שִׁילַת (בְּבֵא-בְתָרָא כ"א): "כִּד תְּמַחִי לִינוּקָא, לֹא תְמַחִי אֲלָא בְּעַרְקָתָא דְמִסְאֲנִי".

"תְּמַחִי" - לְשׁוֹן טְהָרָה וְכוּ'.
 "יְנוּקָא" - הִיא בְּחִינַת "מְאֹר הַקָּטָן", בְּחִינַת שְׁנָה.

"לֹא תְמַחִי אֲלָא בְּעַרְקָתָא דְמִסְאֲנִי" - הִינּוּ: רְצוּעוֹת שֶׁל תְּפִלִּין וְכוּ'.

הִינּוּ: כְּשֵׁאתָה רוּצָה לְשֹׁמֵר "הַמְּאֹר הַקָּטָן", הִינּוּ מְשֵׁא-וּמְתָן בְּאֲמוּנָה, שְׁלֹא יִינְקוּ מִמֶּנָּה הַחִיצוֹנִים - לֹא תוּכַל אֲלָא בְּרְצוּעוֹת שֶׁל תְּפִלִּין.

הִינּוּ: שְׁתַּמְשִׁיךְ חֲשַׁמְ"ל מ"בִּינָה לְבָא" (תְּקוּנֵי-זֶהר י"ז. פֶּתַח אֱלִיָּהוּ) לְהַלְבִּישׁ אֶת הָאֲמוּנָה, הִינּוּ: שִׂיקִים "וְדוּבַר אָמֶת בְּלִבָּבוֹ" וְכוּ'. וְרְצוּעַ"ה גַּמְטְרִיא ש"ע, לְרִמּוֹ: שְׁעַל-יְדֵי ה'חֲשַׁמְ"ל הַזֶּה, וְהַנְּשִׁמָּה הִינּוּ: הַמַּחִין שְׁבַתּוּכָה, מְקַבְּלַת מְאֹרֵי-הַפָּנִים, שֶׁהוּא ש"ע נְהוּרִין שֶׁל פָּנִים עֲלִיוֹנִים.

עז.

(ח"א מט, ה)

"אֶתְתָּךְ גּוֹצָא, גָּחַן וְלַחִישׁ" (בְּבֵא-מְצִיעָא נט.), פֶּרֶשׁ רַש"י: "שָׁמַע עֲצָתָה". כִּי בְּאֵמֶת "אִשָּׁה יֵרָאֵת הַשֵּׁם" (מִשְׁלֵי לֹא, ל) הִיא בְּחִינַת עֲצָה'.

הִינּוּ: כְּשֵׁה'תְּפִלָּה בְּחִינַת מַלְכוּת, הִיא בְּשִׁפְלוּת וּבְקַטְנוּת, בְּבְחִינַת: "אֶתְתָּךְ גּוֹצָא", בְּבְחִינַת: "אֲחוֹת לָנוּ קַטְנָה" (שִׁיר-הַשִּׁירִים ח, ח), בְּבְחִינַת: "אֵת הַמְּאֹר הַקָּטָן" (בְּרֵאשִׁית א, טז), בְּבְחִינַת: "עֲצָתוֹ נוֹפְלֹת" (סְנֵהֲדִין כב).

צָרִיךְ לְהַקִּים אוֹתָהּ, בְּבְחִינַת: "אֲקִים אֶת סֶפֶת דָּוִד הַנּוֹפְלֹת" (עֲמוֹס ט, יא). בְּבְחִינַת: "עֲצַת ה' הִיא תְּקוּם" (מִשְׁלֵי יט, כא), בְּבְחִינַת: "שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדֹלִים" (בְּרֵאשִׁית שָׁם, שָׁם).

וְזֶה: "וְלַחִישׁ לָהּ" - תְּקַבֵּל עֲצָתָה. וְזֶה עֲלִיּוֹת הַתְּפִלָּה שֶׁהִיא בְּלַחֲשׁ, שֶׁהִיא "עֲבוּדָה-שְׁבִלֵב" (תְּעִינִית ב).

וְזֶה בְּחִינַת (יוֹמָא פו): "גְּדוּלָה תְּשׁוּבָה שְׁמַנְעַת עַד כְּפַסַּא הַכְּבוֹד" - כְּשִׁמְעָה תְּשׁוּבָה' מִבְּחִינַת: "אֵת הַמְּאֹר הַקָּטָן", מִבְּחִינַת: "אֲחוֹת לָנוּ קַטְנָה" - לְבְחִינַת גְּדוּלָה, לְבְחִינַת (ישַׁעְיָה ל, כו): "וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחֲמָה".

"מַנְעַת עַד כְּפַסַּא הַכְּבוֹד" - הִינּוּ: שְׁעַל-יְדֵי-זֶה יִגִּיעַ וַיִּשְׁיג אוֹרֵיתָא דְעֵתִיקָא סְתִימָאָה. וְזֶה: "כְּפַסַּא הַכְּבוֹד" - שְׁמִכְסִין אוֹתָהּ מִפְּנֵי כְּבוֹד אֱלֹקִים, בְּבְחִינַת (מִשְׁלֵי כה, ב): "כְּבֹד אֱלֹקִים הִסְתֵּר דְבָר" - וְאֵתָה תִּגִּיעַ וְתִשְׁיג אוֹתָהּ.

עח.

(ח"א רלד)

מְחִין-דְּקַטְנוּת, הֵם בְּחִינַת דִּינִין. וְסִפּוּרֵי-מַעֲשֵׂיּוֹת שֶׁל צְדִיקִים, הֵם בְּחִינַת מְחִין-דְּגְדֻלוּת, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (מְלָכִים-ב ח, ד): "סִפְרָה נָא לִי אֶת הַגְּדֻלוֹת", בְּחִינַת "הַמְּאֹר הַגְּדֹל" (בְּרֵאשִׁית א, טז).

וְעַל-יְדֵי-זֶה מָטְהַר מַחְשְׁבֹתוֹ
 מ'מַחְשְׁבוֹת־רְעוֹת', וּמְמַתִּיק
 שְׁנַמְשָׁכִין מ'מַחֲיֵן-דְקַטְנוֹת'. וּמְמַתִּיק
 הַצְרוֹת וְהַדִּינִים, שֶׁהֵם מִבְּחִינַת 'מַחֲיֵן-
 דְקַטְנוֹת'.

עט.

(ח"ב צא)

כָּלֵל הַתּוֹרָה-הַקְדוּשָׁה, הוּא בְּחִינַת
 'חֲכָמָה-עֲלֵאָה'. וְכָלֵל הַחֲכָמוֹת
 שֶׁבְּעוֹלָם, נִמְשָׁכִין מִבְּחִינַת 'חֲכָמָה-תַּתְּאָה'.

וּבִשְׁה'חֲכָמוֹת שֶׁבְּעוֹלָם' הֵם נִפְרָדִים
 מִה'תּוֹרָה' וּמִה'שֵׁם-
 יִתְבָּרַךְ', זֶה בְּחִינַת 'מַעוֹט הַלְּבָנָה', בְּחִינַת
 'גְּלוּת הַשְּׂכִינָה'. כִּי כָּל אָדָם בְּאִשְׁרֵי הוּא שֵׁם,
 צָרִיךְ לְקַשֵּׁר שִׁכְלוֹ מִמְּקוֹם שֶׁהוּא, לְהַתּוֹרָה
 וְלִהְיוֹת יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'חֲכָמָה-
 עֲלֵאָה'.

אָבֵל אִם מִפְּרִיד שִׁכְלוֹ וְחֲכָמְתוֹ חֲסִי-
 וְשָׁלוֹם מִהַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ, זֶה בְּחִינַת
 (מְשָׁלִי טז, כח): "וְנִרְגַן מִפְּרִיד אֲלוֹף",
 "שִׁמְפְּרִיד אֲלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם" (בְּרֵאשִׁית-רַבָּה כ,
 ב), וְגוֹרֵם חֲסִי-וְשָׁלוֹם 'פְּגִימַת הַלְּבָנָה'.

וְעַל-בֵּן הָעֶקֶר לְקַשֵּׁר עֲצָמוֹ לְצַדִּיקִים-
 אֲמִתִּיִּים - כִּי הַצַּדִּיק מִגְּבִיחַ
 וּמְקַשֵּׁר 'חֲכָמָה-תַּתְּאָה' לְ'חֲכָמָה-עֲלֵאָה', וְאִזִּי
 מ'פְּגִימַת הַלְּבָנָה', נִעֲשֶׂה 'מְלוּי הַלְּבָנָה'. וְאִזִּי
 נִמְתָּקִין כָּל הַדִּינִים, וְנִתְכַפְּרִין כָּל הָעוֹנוֹת.

פ.

(שיחות-הַר"ן רסא)

עַל-יְדֵי 'פְּגָם אֲמוּנָה', דְּהֵינּוּ: 'כְּפִירוֹת
 וְעִבּוּדֵי-זָרָה' - דֵּינָא שְׂרִיא חֲסִי-

וְשָׁלוֹם. כִּי "כָּל זְמַן שֵׁשׁ עִבּוּדֵי-זָרָה בְּעוֹלָם,
 חָרוֹן-אַף בְּעוֹלָם" (סְפָרֵי רֵאָה מד). וְזֶה בְּחִינַת
 'אֲלֻקִּים', 'פְּגִימַת הַלְּבָנָה'. כִּי 'אֲלֻקִּים' בְּחִינַת
 'לְבָנָה' וְכו'.

וְהִנֵּה אָמְרוּ רַז"ל (פְּסָחִים ג): "בְּעוֹלָם-הַזֶּה
 נִכְתָּב בִּיּוֹד ה"א וְנִקְרָא בְּאֵל"ף
 דְּל"ת, וְלְעוֹלָם-הַבָּא נִכְתָּב וְנִקְרָא בִּיּוֹד
 ה"א".

כִּי הַקְרִיאָה וְהַפְתִּיבָה, הֵם בְּחִינַת 'תּוֹרָה-
 שֶׁבְּכָתָב' וְ'תּוֹרָה שֶׁבְּעַל-פִּי' שֶׁהוּא
 בְּחִינַת 'ה' אֲלֻקִּים', בְּחִינַת 'חֶמֶה וְלְבָנָה'.

וּמַחְמַת 'פְּגִימַת הַלְּבָנָה' שְׁנַמְשָׁךְ עַל-יְדֵי
 'פְּגָם הָאֲמוּנָה', אִי-אֶפְשָׁר שִׁיחֶיהָ
 הַקְרִיאָה וְהַפְתִּיבָה כְּאֶחָד - כִּי "מַעוֹלָם לֹא
 רָאִתָּה חֶמֶה פְּגִימַתָּה שֶׁל לְבָנָה" (רֵאשִׁי-הַשָּׁנָה
 כג).

אָבֵל לְעֵתִיד יִתְמַלֵּא 'פְּגִימַת הַלְּבָנָה', וְאִזִּי
 יִהְיֶה "ה' אֶחָד וְשִׁמּוֹ אֶחָד" (זְכַרְיָה יד,
 ט).

נִמְצָא: שֶׁכָּל מִה שֶׁהָאָדָם זוֹכֵה לְ'אֲמוּנָה
 יִתְרָה' - נִתְקַרֵּב וְנִתְיַחַד יַחּוּד יוֹתֵר
 בְּחִינַת 'הוֹי"ה', לְשֵׁם 'אֲלֻקִּים', וְנִכְלָלִים יַחַד
 כְּמוֹ שִׁיחֶיהָ לְעֵתִיד.

וְעַל-יְדֵי 'שִׁבְת' - זוֹכִין לְ'שִׁפְלוּת', וְעַל-
 יְדֵי-זֶה זוֹכִין לְ'אֲמוּנָה-שְׁלֵמָה',
 שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה נִתְמַלֵּא 'פְּגִימַת הַלְּבָנָה',
 וְנִתְיַחַד 'הוֹי"ה' עִם 'אֲלֻקִּים'. וְעַל-יְדֵי-זֶה
 נִמְשָׁךְ שִׁפְע טוֹבָה וּבִרְכָה.

"יִשְׂרָצוּ הַמַּיִם שְׂרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה" (בראשית א, כ)

פא.

(ח"ב טו)

'בְּרָכָה', הוא בחינת 'מים', כמו שכתוב (בראשית א, כ): "יִשְׂרָצוּ הַמַּיִם שְׂרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה".

"תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה" (בראשית א, כד)

פב.

(ח"א יב, א)

כֶּשֶׁת־אָדָם לומד בקדשה ובטהרה, איזה דין ופסק שחדש איזה תנא או צדיק - נעשה בחינת 'נשיקין', בחינת 'התדבקות רוחא ברוחא'.

כי ה'פסק' הזה, הוא 'דבורו של התנא', ו'דבור' הוא ה'חיות', כמו שכתוב (בראשית ב, ז): "לִנְפֹשׁ חַיָּה", ותרוממו: "לרוח ממללא". והנפש חיה באה מ'תורה שבעל-פה', כמו שכתוב (שם א, כד): "תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה".

נמצא: בשעה שמחדש התנא איזה חדוש, ומדבר זה החדוש - זה הדבור בעצמו היא בחינת ה'תורה שבעל-פה' שחדש, כי משם מוצאה, כמו שכתוב: "תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה".

נמצא: עכשו כש'לומדים את החדוש הזה ומכניסין אותו בתוך הפה, נמצא שמדבקין רוח הצדיק שחדש זה החדוש, עם 'רוח ממללא', הינו: עם הדבור הלומד זה החדוש עכשו.

פג.

(שיחות-הר"ן שו; תי-מוהר"ן עה)

בתבת "בהמה וחיה" הנאמר במעשה-בראשית (בראשית א, כד), נכלל כל התמונות של כל בהמה וחיה. וכן שאר הנבראים.

"נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ" (בראשית א, כו)

פד.

(ח"א יג, ה)

'אָדָם' שבנפש, זה בחינת (בראשית ב, ז): "וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה".

כי ה'אדם', בחינות "מספני ועתירי", כמו שכתוב (הקדמת הזוהר יג: על בראשית א, כו): "נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ - עֵתִירִי. כְּדְמוּתֵנוּ - מִסְפְּנֵי".

וכשנתלקטו הנפשות, אזי הם בבחינת 'אדם'. נפשות גדולות וקטנות, בבחינת "מספני ועתירי".

פה.

(ח"א לז, ג; ח"א רכה)

על-ידי ה'תענית', נתהוה בחינת 'אדם'.

וזוה שכתוב בזוהר (הקדמת הזוהר יג:): "שעל-ידי 'צדקה', הוא בדיוקנא דאדם. כתיב הכא (בראשית א, כו): נַעֲשֶׂה אָדָם, וכתוב התם (רות ב, יט): וְשֵׁם הָאִישׁ אֲשֶׁר עָשִׂיתִי עִמּוֹ. מָה הָתָם 'צָדָקָה', אִף כָּאן 'צָדָקָה'".

כי 'צדקה' ו'תענית' הם בחינה אחת, כי "אגרא דתעניתא צדקתא" (ברכות ו:).

ומבאר מזה: שעל-ידי ה'תענית' שהוא בחינת 'צדקה', נעשין בגדר 'אדם', שהוא הדעת האמתי של התורה, בחינת 'אור' ו'נפש' וכו'.

כי הכנעת 'החמר' והגוף' בחינת 'בהמה' וכו', לגבי ה'נפש' שהוא בחינת 'אדם' - הוא על-ידי ה'תענית', שהוא בחינת 'צדקה'.

כי בשעת שנה - המוח מסתלק, ואין נשאר רק בחינת 'פח המדמה'.

וכשהמחין זכים - אזי גם ה'פח המדמה' שנשאר, הוא בבחינת 'מלאך', בחינת: "כדמותנו בצלמנו". וזה בחינת 'אדם', כמו שכתוב (שם): "נעשה אדם".

אבל "חלום על-ידי שד" (ברכות שם), זה בחינת 'בהמה' וכו'.

פת.

(ח"ב לז)

מה שאמרו רז"ל (ערובין יג:): "נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא" - הדבר תמוה: "ואם-כן על מה נברא"!

ובודאי אין הדברים נאמרים כפי-אם בעולם-הזה - שפני צרות עולם-הזה והיסורין שסובלין בני-אדם בזה העולם כל אחד ואחד - בודאי היה טוב יותר אם לא היה נברא כלל.

אבל בעולם-הבא - בודאי טוב יותר מה שנברא - כי על-ידי-זה דיקא באין אל התכלית.

וגם אפלו בעולם-הזה - יפה שעה אחת בתשובה ומעשים-טובים בעולם-הזה, מכל חיי העולם-הבא" (אבות פ"ד מ"ז).

פט.

(שיחות שאחר ספורי-מעשיות)

"גדולים מעשי ה'" (תהלים קיא, ב). "אין אדם דומה לחברו, וכל הצורות היו באדם-הראשון" (תנא-דברי-אלהיהויה רבה פ"ב). הינו: בתבת "אדם" (בראשית א, כו) לבד - היו נכללין כל ה'צורות' הללו. וכן בשאר דברים וכו'.

פו.

(ח"ב ב, ד)

יש 'דבור של צדקה', בבחינת (ישעיה סג, א): "מדבר בצדקה", שזהו בחינת היתרון שיש לאדם על החי, שהוא ה'דבור', שהוא 'גדר האדם', והוא בחינת 'צדקה', שהוא 'גומל חסד עם הבריות', שזה 'גדר האדם', שדרכו לגמל חסד, מה שאין פן ה'חי'.

וזה שנאמר (בראשית א, כו): "נעשה אדם", וכתוב (רות ב, יט): "וישם האיש אשר עשיתי עמו היום" וכו'. "מה התם צדקה, אף פאן צדקה" (הקדמת חזקוני יג), שעל-ידי 'צדקה' נקרא 'אדם', כי ה'צדקה' שמשם ה'דבור', הוא 'גדר האדם'.

פז.

(ח"ב ה, ט)

"חלום על-ידי מלאך" (ברכות נה:), זה בחינת 'אדם', בחינת (בראשית א, כו): "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו".

"כדמותנו" - זה 'פח המדמה', שהוא "בצלמנו", בבחינת 'מלאך', בחינת "חלום על-ידי מלאך".

צ.

(שיחות ה'ר"ן שו; חיי-מוהר"ן עה)

שִׁמְעֵתִי מִפִּי הַקְּדוֹשׁ קֹדֶם שַׁבַּת הַנֶּחֱפָה
תַּקֵּס"ה (מוֹבָא בְּשִׁיחוֹת שְׁאֵחַר סְפוּרֵי-
מַעֲשִׂיּוֹת): מַעֲנִין הַבְּרִיּוֹת שֶׁל הָעוֹלָם: שֶׁפֶל
הַתְּמוּנוֹת וְהַצּוּרוֹת שֶׁל כָּל בְּנֵי-אָדָם - כָּלֵם
נִכְלָלִים בְּתַבַּת 'אָדָם' הַנֶּאֱמָר בַּתּוֹרָה "נַעֲשֵׂה
אָדָם" (בְּרֵאשִׁית א, כו).

כִּי בָּזוּ הַתְּבָה 'אָדָם' שְׁאֵמַר הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ
"נַעֲשֵׂה אָדָם" - נִכְלָלִים כָּל מִינֵי
הַתְּמוּנוֹת שֶׁל כָּל בְּנֵי-אָדָם שֶׁבְּעוֹלָם.

וְכֵן תַּבַּת "בְּהֵמָה וְחַיָּה" הַנֶּאֱמָר בְּמַעֲשֵׂה-
בְּרֵאשִׁית (בְּרֵאשִׁית א, כד), נִכְלָל כָּל
הַתְּמוּנוֹת שֶׁל כָּל 'בְּהֵמָה וְחַיָּה', וְכֵן שְׁאֵר
הַנְּבִרָאִים.

"בְּצִלְמֵ אֱלֹקִים בְּרָא אֹתוֹ" (בְּרֵאשִׁית א, כז)

צא.

(ח"א נז, ו)

עַקֵּר הַמּוֹרָא שְׁמַתִּירָאִין מִן הָאָדָם,
בְּבַחֲיִנַת (בְּרֵאשִׁית ט, ב): "וּמּוֹרָאָכֶם
וְחַתְּכֶם" - אֵינּוּ אֶלָּא עַל-יְדֵי הַ"צִּלְמֵ
אֱלֹקִים" שֶׁבְּפָנֵי הָאָדָם (שָׁם א, כז). וְעַל-יְדֵי
הַ"צִּלְמֵ" - הָ'אָדָם' הוּא 'אָדָם'.

"וּכְשֵׁפֶר 'צִלְמֵ' [או: וּכְשֵׁפֶר צִלְמֵ". בַּמְדַּבֵּר
יד, ט - עֵין גַּם לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן ח"א לא, ט]
- אֵזִי יוֹצֵא מ'גֵּדֶר אָדָם' ל'גֵּדֶר בְּהֵמָה, וְאֵז סֶר
מוֹרָאוֹ" (שַׁבַּת קנא: זֵהָר מְשַׁפְּטִים כַּכֵּה: בְּרֵאשִׁית-רַבָּה
לד, יב).

וְעַקֵּר הַ"צִּלְמֵ" הַמְּאִיר בְּפָנֵי הָאָדָם - הִיא
הַחֲכֵמוֹת הַבוֹרָא, שֶׁנֶּתַן לָאָדָם יִתְרוֹן
עַל הַבְּהֵמָה, הִיא הַמְּאִירָה בְּפָנֵי אָדָם, בְּבַחֲיִנַת
(קַהֲלַת ח, א): "חֲכֵמַת אָדָם תְּאִיר פָּנָיו".

וְ"עַל-יְדֵי ה'פְּעֵס', אִם חָכֵם, הוּא חֲכָמְתוֹ
מִסַּתְלַקְתָּ" (פְּסָחִים סו:), וְאֵז "צִלְוֹ
סֶר", וּפָנָיו נוֹפְלִים, בְּבַחֲיִנַת (בְּרֵאשִׁית ד, ו):
"לָמָּה חָרָה לָךְ וְלָמָּה נָפְלוּ פָּנֶיךָ". וּכְשֵׁאִין לוֹ
'פָּנֵי אָדָם' - אֵזִי "מוֹרָאוֹ סֶר", כִּי "נִמְשַׁל
בְּבַחֲמוֹת" (תְּהִלִּים מט, יג), וְצָרִיו מְצָרִים לוֹ.

וְעַל-יְדֵי ה'צוּם' וְה'תַּעֲנִית' - מִתְקַן 'פָּנָיו',
וּמְחַזֵּר לְעֲצוּמוֹ 'חֲכָמְתוֹ', שֶׁהִיא
'צִלְמוֹ' הַמְּאִיר בְּפָנָיו. וְאֵז הַכֹּל יֵרָאִים מִמֶּנּוּ,
וְ"אוֹיְבָיו נוֹפְלִים לְפָנָיו". ל'פָּנָיו' דִּיקָא, כִּי
עַקֵּר 'נְפִילְתָם' - מִחֲמַת ה'פָּנִים'.

וְכַל-זֶה נַעֲשֵׂה עַל-יְדֵי ה'צוּם' - כִּי עַל-יְדֵי
ה'צוּם' נִכְנָע ה'כְּבֹד' לְפָנֵי ה'מֹח'.

כִּי "בְּיוֹם שְׁאָדָם אוֹכֵל - הַכְּבֹד נִזוֹן תְּחַלֵּה,
וְאַחֲרֵי-כֵן שׁוֹלַח לְהַמּוֹחַ" (זֵהָר תְּרוּמָה קנג:).
נִמְצָא: בְּיוֹם הָאֹכִילָה - הַגִּדְלָה וְהַמְּשַׁלָּה
לְה'כְּבֹד'.

"וּכְשִׁמְתַּעֲנָה - אֵזִי נִזוֹן ה'מֹח' תְּחַלֵּה,
וְה'מֹח' שׁוֹלַח מִזוֹן אַחֲרֵי-
כֵן ל'הַכְּבֹד' - וְנִכְנָע ה'כְּבֹד' לְפָנֵי ה'מֹח'"
(זֵהָר שָׁם), וְהַגִּדְלָה וְהַמְּשַׁלָּה לְהַמּוֹחַ.

וְזֵהוּ תְקוּן לְמָה שֶׁפָּגַם בַּתְּחִלָּה בְּה'חֲכָמָה',
שֶׁהִיא ה'מֹח', שֶׁהִיא ה'"צִלְמֵ" הַמְּאִיר
בְּפָנָיו. שְׁעַל-יְדֵי ה'צוּם' - נִכְנָע ה'כְּבֹד',
וְנִתְתַּקַּן 'מֹחַ הַחֲכָמָה', שֶׁהִיא ה'"צִלְמֵ",
וּמְאִיר בְּפָנֵי אָדָם.

צב.

(ח"ב לז)

ה'בְּנִים-דְּקֹדֶשׁה' הֵם גְּבוּהִים מְאֹד, וְכִמוֹ
שְׁאֵמְרוּ חַז"ל (יְבָמוֹת
סג:): "כָּל מִי שֶׁאֵינּוּ עוֹסֵק בְּפִרְיֵה-זֵרְבֵיָה,
כָּאֵלוּ מִמַּעַט אֵת הַדְּמוּת". כִּי כְּשֶׁבֵא וְנוֹלָד
בֶּן בְּעוֹלָם - נוֹלָד וּבֵא "צִלְמֵ אֱלֹקִים" (בְּרֵאשִׁית

"פרו ורבו ומלאו את הארץ" (בראשית א, כב-כח)
 - מצות 'פריה ורביה' -

א, כז) בביכול, ונשלים "צ'לם דמות תבניתו"
 (נסח ברכת שבע-ברכות).

צו.

(ח"א ז, ד)

"בן פרת עלי עין" (בראשית מט, כב). 'פרת'
 לשון 'זווג', לשון "פרו ורבו" (שם א,
 כב-כח).

צז.

(ח"ב ז, ד)

צריך כל אחד לעסוק ביישובו של עולם,
 שיהיה העולם ממלא מבני-אדם,
 כמו שכתוב (בראשית א, כח): "ומלאו את
 הארץ". כי זה עקר ישוב העולם -
 בשהעולם ממלא מבני אדם, הינו מ'בני-
 דעה'. כי מי שאין בו דעת, אינו אדם כלל.

הינו: כמו שהאדם מצוה להעמיד בנים
 בעולם בשביל קיום העולם, כן הוא
 מצוה להכניס דעת ויראת-שמים בבניו
 ובתלמידים.

כי זה עקר המצוה: שמצוה להעמיד
 תולדות לקים העולם. כי העקר
 להעמיד תולדות מ'מין בני-אדם' ו'דוקא, ולא
 מ'מין בהמות וחיות' בדמות אדם.

על-כן כל-זמן שאין מאיר הדעת בבני-
 אדם, ואינם יודעים ומרגישים
 אלקותו יתברך וממשלתו - אינם בכלל 'בני-
 אדם' - מאחר שאין בהם דעת "לדעת את
 ה'" (הושע ה, ג), שזה עקר 'גדר האדם'.

ועל-כן נחשב העולם פתוח ובהו, ועל-זה
 נאמר (ישעיה מה, יח): "לא תהו

בראה לשבת יצרה". כי צריכין לישב את
 העולם, שיהיה מישב העולם מ'בני-אדם'
 דיקא, דהינו: מ'בני-דעה' שיודעין את
 השם-יתברך.

צג.

(חיי-מוהר"ן שי)

אמר רבנו ז"ל: פמה "צ'לם אלקים"
 (בראשית א, כז) היו מנחים ברפש, שאני
 הוצאתים מהרפש, כי נראה בחוש
 שהמתקרבים אלי נשתנה פניהם, ובא
 עליהם פנים של יהודי, בחינת "צ'לם
 אלקים".

צד.

(חיי-מוהר"ן תט)

אמר רבנו ז"ל: שיכולין להפיר בהפנים
 של האדם אם למד מורה נבוכים' -
 שהפנים שלו נשתנה להרע. כי בודאי הוא
 אויב "צ'לם אלקים" (בראשית א, כז) פנים
 דקדשה' על-ידי-זה וכו'.

צה.

(ספר-המדות, עניני 'צ'לם אלקים')

[א] מי שיש לו "צ'לם אלקים" (בראשית א, כז),
 על-ידי אכילתו דבר מן החי נתעלה. וכן
 להפוך (אכילה ח"ב א).

[ב] על-ידי רבוי השנה והתנומה, על-ידי-
 זה דוחפין אותו מ'מרכבה דקדשה',
 ונשתנה פניו, ונתקלקל "צ'לם אלקים"
 (שם). (שנה ח"ב ב).

[ג] ה'צדיק' הוא ה"צ'לם אלקים" (שם) של
 הדור (צדיק ח"א קא).

וְזֶהוּ גַם־בֶּן מִצּוֹת: "וּמְלָאוּ אֶת הָאָרֶץ" - שְׁצַרְיָכִין לְמַלְאוֹת אֶת הָאָרֶץ בְּבְנֵי־אָדָם. הֵינּוּ: שְׁכַל אָדָם מִצּוּחַ: "שִׁידְבַר עִם חֲבֵרוֹ בְּיִרְאֵת־שָׁמַיִם", בְּדֵי לְהַכְנִיִם דַּעַת בְּחֲבֵרוֹ, שְׁזָה עֵקֶר יִשׁוּב הָעוֹלָם.

על־בן צָרִיךְ כָּל־אֶחָד לְעֶסֶק בְּזָה, לְהַכְנִיִם דַּעַת וְיִרְאֵת־שָׁמַיִם בְּחֲבֵרוֹ, שְׁעַל־יִדְיָזָה נַעֲשֶׂה חֲבֵרוֹ בְּחִינַת 'תְּלָמִיד' אֲצִלוֹ. וְאִזִּי כְּשִׁימְלָאוּ יָמָיו וַיִּגְיַע זְמַן הַסְתַּלְקוּתוֹ - אִזִּי יִתְלַבֵּשׁ בְּזָה הַדְּבֹר שֶׁהַכְנִיִם בְּחֲבֵרוֹ, וַיְהִיָּה נֶחֱשָׁב כְּאִלוֹ הוּא בְּעֶצְמוֹ מִמֶּשׁ קָיָם בְּזָה הָעוֹלָם.

צח.

(ח"ב ז, בסוף)

"וַיְהִי־שֶׁעַ בֶּן נוֹן מָלָא רוּחַ חֲכָמָה" (דְּבָרִים לד, ט). "מלא" זָה בְּחִינַת: "וּמְלָאוּ אֶת הָאָרֶץ" (בְּרֵאשִׁית א, כח).

צט.

(ח"ב לז)

הַבְּנִיִם שְׁאִינֵם נוֹלָדִים בְּקִדְשָׁה, הֵם 'מוֹתְרוֹת' מִמֶּשׁ, כִּי הֵם בָּאִים מִמוֹתְרוֹת וְסִרְחוֹן וְעֵכִירַת הַמֶּחֱ שִׁיּוּצָא לַחוּץ, וּמִזָּה נִתְהוּוּ הַבְּנִיִם, בְּחִינַת (אָבוֹת פ"ג מ"א): "טָפָה סְרוּחָה", 'סִרְחוֹן' מִמֶּשׁ.

וְבְנֵי־דִקְדוּשָׁה, הֵם גְּבוּהִים מְאֹד - וּכְמוֹ שְׁאֲמָרוֹ חַז"ל (בְּמֹזֵת סג): "כָּל מִי שְׁאִינוֹ עוֹסֵק בְּפִרְיָהּ וְרִבְיָהּ, כְּאִלוֹ מִמַּעַט אֶת הַדְּמוּת" - כִּי כְּשָׁבָא וְנוֹלָד בֶּן בְּעוֹלָם, נוֹלָד וּבָא "צֶלֶם אֱלֹקִים" (בְּרֵאשִׁית א, כז) כְּבִיכּוֹל, וְנִשְׁלָם "צֶלֶם דְּמוּת תְּבִנְיָתוֹ" (נֶסֶח בְּרַכַּת שְׁבַע־בְּרִכוֹת).

ק.

(סְפָר־הַמִּדּוֹת, עֲנִינֵי 'פְּרִיָהּ־וְרִבְיָהּ')

[א] מִי שְׁמִבְטֵל אֶת חֲבֵרוֹ מִפְּרִיָהּ־וְרִבְיָהּ, הוֹלֵךְ לְשֹׂאֵל בְּלֹא וְלֹד (בְּנִיִם ד).

[ב] ה"א הַנַּעֲשֶׂה מ'כְּסָף, מְסַגֵּל לְפִרְיָהּ־וְרִבְיָהּ (בְּנִיִם ח"ב ח).

"וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד" (בְּרֵאשִׁית א, לא)

קא.

(ח"א יג)

"וַיַּעֲקֹב קָרָא בֵּית" (פְּסָחִים פח). הֵינּוּ: שְׁ"יַעֲקֹב' קָרָא אֶת מְקוֹם ה'בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, 'מְקוֹם הַתְּפִלָּה': 'בֵּית' - שֶׁהוּא מְקוֹם יִשׁוּב לְבְנֵי־אָדָם, שִׁישׁ בּוֹ תְּפִיסָה לְבְנֵי־אָדָם יוֹתֵר מ'הַר' ו'שָׂדֵה', כִּי בְּבְחִינַת 'בֵּית' יֵשׁ גַּם לְעַפּוֹ"ם הַשָּׂגָה, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (יִשְׁעִיָּה נג, ז): "כִּי בֵּיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקְרָא לְכָל הָעַמִּים".

וְזָה (תְּהִלִּים מח, ב): "גְּדוֹל ה' וּמְהַלָּל מְאֹד, בְּעִיר אֱלֹקֵינוּ הַר קָדְשׁוֹ". כְּלוֹמַר: 'אֵימַתִּי גְדוֹל ה'?" - כְּשֶׁהוּא "מְהַלָּל מְאֹד" - 'מִסְטָרָא דְּמוֹתָא', שֶׁהוּא בְּחִינַת 'עַפּוֹ"ם', כְּמוֹ שְׁאֲמָרוֹ רַז"ל (בְּרֵאשִׁית־רַבָּה ט, י) עַל פְּסוּק (בְּרֵאשִׁית א, לא): "וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד". "מְאֹד, זָה מְלֹאֲדֵי־הַקּוֹת" - כְּשֶׁהוּא מְהַלָּל מֵהֵם, אִזִּי הוּא גְּדוֹל, כִּי הוּא עֵקֶר גְּדֻלָּתוֹ.

וְאֵימַתִּי הוּא מְהַלָּל מֵהֵם? - "בְּעִיר אֱלֹקֵינוּ הַר קָדְשׁוֹ!" - דְּהֵינּוּ: כְּשֶׁבְּחִינַת 'הַר', נַעֲשֶׂה 'עִיר אֱלֹקֵינוּ', שֶׁהוּא 'יִשׁוּב בְּנֵי־אָדָם', בְּחִינַת 'בֵּית', שְׂאִז יֵשׁ גַּם לְעַפּוֹ"ם הַשָּׂגָה - אִזִּי דִּיקָא "גְּדוֹל ה'" - כִּי זָה עֵקֶר גְּדֻלָּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּשֶׁגַּם הִרְחוּקִים יוֹדְעִים

מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, "כְּדִין אֶתִיקָר וְאֶתְעֹלָא שְׂמָא עֲלָאָה" (זהר יתרו ט:).

אך מי שהוא צדיק, ואפלו גופו נקי וקדוש מאד - אזי יכול לשמח גם עם גופו, אפלו אם מסתכל על הסוף - מאחר שגם גופו טהור וקדוש וכו'.

"וַיְהִי עָרֵב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם הַשְּׁשִׁי" (בראשית א, לא)

קד.

(ח"ב ח, ח)

"יִשְׂרָאֵל שְׁעָמְדוּ עַל הַר־סִינַי, פְּסָקָה זְהֻמָּתָן" (שבת קמו). פי שם זכו בלם ל'נבואה', על-ידי משה רבנו, רבן של כל הנביאים, שהיה מנהיג האמתי שלהם. ועל-ידי-זה נתברר ונתתקן המדמה אצלם, וזכו לאמונה שלמה בהשם.

ועל-כך "פסקה זהמתן" - זהמת הנחש, שהוא 'אמונות פזביות' - פי זכו לשלמות אמונה הישרה דקדשה, על-ידי ברור המדמה, שזכו על-ידי רוח-נבואה'.

וזוה בחינת ה' ד"הששי", הנאמר ב'מעשה-בראשית', כמו שפיתוב (בראשית א, לא): "וַיְהִי עָרֵב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם הַשְּׁשִׁי, וְדָרְשׁוּ רַז"ל (שבת פח): "שֶׁכֶּל הָעוֹלָם הָיָה תְלוּי עַד שֶׁשָּׂה בְּסִיּוֹן, שֶׁקִּבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה".

פי עקר ה'חדוש-העולם', לידע שהעולם מחדש והשם-יתברך ברא העולם ברצונו - תלוי ב'אמונה'. פי על-ידי 'שכל', אי-אפשר להבין 'חדוש-העולם' וכו'. פי אנו מאמינים בהשם שהוא ברא את העולם מחדש, פי באמת 'חדוש-העולם' היה על-ידי בחינת 'אמונה', כמו שפיתוב (תהלים לג, ד): "וְכָל מַעֲשָׂהוּ בְּאִמוּנָה".

קב.

(ח"א לח, ב-ז)

כָּל הַמְלַשִּׁינּוֹת וְהַרְעוֹת שְׂדוּכָרִים עַל אָדָם, בָּא מ"רוּחַ סְעָרָה" (יחזקאל א, ד; תהלים קז, כה; קמח, ה), בְּחִינַת "קֶץ כָּל בָּשָׂר" (בראשית ו, יג) - שְׁעוֹשָׂה קֶץ וְסוּף לְכָל בָּשָׂר. וּבְנֵי-אָדָם שְׂדָנִים כָּל אָדָם לְכַף-חֻבָּה, וְחוֹקְרִים תְּמִיד עַל חוּבוֹת בְּנֵי אָדָם, הֵם מְבַחֲנִת "קֶץ כָּל בָּשָׂר" (זהר נח סב:).

וְזֶה (תגיגה יב): "וְסְעָרָה עַל זְרוּעוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא" - כִּי הַבְּרִיּוֹת צְרִיכִין ל"קֶץ כָּל בָּשָׂר", כְּמוֹ שְׂאֵמְרוֹ: "וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד, דָּא מְלֵאד־הַמּוֹת" (בראשית א, לא - בראשית-דבָּה ט, י). וְהַשְׁתַּלְשְׁלוֹתָם מ'גְּבוּרוֹת עֲלָאִין, כִּי הוּא טוֹב מְאֹד'.

וְזֶהוּ: ש"סְעָרָה בְּזָרוּע". "זָרוּע" - אֵלוּ 'חֻמְשָׁה גְּבוּרוֹת, שֶׁמִּשָּׁם חִיּוּתוֹ עַד זְמַן "בִּלְעַ הַמּוֹת לְנֶצַח" (ישעיה כה, ח).

קג.

(ח"ב לג)

כָּל הַשְּׂמֻחוֹת, הֵם רַק בְּשַׁעְתָּן, כְּגוֹן לְמִשְׁל: 'שְׂמֻחָה שֶׁל חֲתָנָה אוֹ בְרִית'. וְאִם יִסְתַּכֵּל עַל הַסּוּף, אֵין שׁוּם שְׂמֻחָה בְּעוֹלָם, כִּי "סוּף אָדָם לְמוֹת" (ברכות יז).

אָבֵל אִם יִסְתַּכֵּל עַל הַסּוּף שֶׁל הַסּוּף, אֵין יֵשׁ לוֹ לְשִׂמְחָה מְאֹד - כִּי סוּף כָּל סוּף, דְּהִינּוּ ה'תְּכֵלִית', הוּא טוֹב מְאֹד'.

וְהִנֵּה זֶהוּ רַק מִצַּד הַנְּשֻׂמָה, שְׂמֻצָּדָה הַמּוֹת טוֹב מְאֹד, כְּמוֹ שְׂאֵמְרוּ רַז"ל: "וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד, זֶה מְלֵאד־הַמּוֹת" (בראשית א, לא - בראשית-דבָּה ט, י) - כִּי הוּא טוֹב מְאֹד, שְׁעַל־יָדוֹ בְּאִין לְתַכְלִית הַטּוֹב.

וְעַל-כֵּן הָיָה הָעוֹלָם תְּלוּי עַד קַבְלַת-
הַתּוֹרָה - כִּי אִזּוֹ זָכוּ לְאַמוּנָה-
שְׁלֵמָה עַל-יְדֵי רוּח־נְבוּאָה בְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן אִזּוֹ
דִּיקָא נִתְגַּלָּה 'חֲדוּש־הָעוֹלָם' - כִּי עָקַר
'חֲדוּש־הָעוֹלָם' תְּלוּי בְּאַמוּנָה'.

"וַיִּשְׁבַּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלָאכְתּוֹ"
(בראשית ב, ב)

קה.

(ח"א עט)

יֵשׁ בְּנֵי-אָדָם שְׁעוֹשִׁין מִשְׁאֵ-זוּמָתָן וְהוֹלְכִין
בְּהַבְלֵי עוֹלָם-הַזֶּה, וּבְאַמְצָעוֹת נוֹפֵל לֹא
'הִרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה', וְאַחֲר־כֵּן חוֹזֵר לְמִקְוֵמוֹ
הִרְאִשׁוֹן. שְׂאִין לֹא נִיחָא - "פַּעַם טָמֵא וּפַעַם
טָהוֹר, כְּשֶׁר וּפְסוּל, אָסוּר וּמִתֵּר" (תקוני-זוהר
צח:). וְזֶהוּ בְּחִינּוֹת 'שִׁשֶׁת יָמֵי הוֹל'.

אָבֵל 'תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה' - הוּא בְּחִינּוֹת
'שַׁבָּת', שְׂיֵשׁ לֹא נִיחָא - כִּי "בֵּא שַׁבָּת,
בֵּא מְנוּחָה" (רש"י בראשית ב, ב - על-פי בראשית-
רבה י, ט). שְׂיֵשׁ לֹא 'מְנוּחָה' מִכָּל וְכָל, וְנִדְחָה
הָרַע לְגַמְרֵי.

וְתִדַּע נְאֻמָּנָה: שְׁתְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה הוּא
בְּחִינּוֹת 'שַׁבָּת' - כִּי אֵיתָא בְּמִדְרָשׁ-
רַבָּה (בראשית-רבה כב, יג): "כְּשֶׁפָּגַע אָדָם
הִרְאִשׁוֹן לְקִיּוֹן, וְשָׂאֵל לֹא: מָה נַעֲשֶׂה בְּדִינְךָ?
וְהַשִּׁיב לֹא: שְׁעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה. אָמַר: אִם כֵּן
תִּקְיָה חֵילָא דְתְּשׁוּבָה, פִּתַּח וְאָמַר: 'מִזְמוֹר
שִׁיר לַיּוֹם הַשַּׁבָּת'" (תהלים צב, א).

וְלִכְאוּרָה, מָה עֵינֵן 'שַׁבָּת' אֵצֶל
'תְּשׁוּבָה'!

אָבֵל לְפִי דְבַרְיֵנוּ מְכוּן הֵיטֵב: כִּי בְּשְׁעוֹשָׁה
'תְּשׁוּבָה-שְׁלֵמָה', וְנִדְחָה הָרַע לְגַמְרֵי,

וַיֵּשׁ לֹא 'נִיחָא' - זֶהוּ בְּחִינּוֹת 'שַׁבָּת', וּבְחִינּוֹת
'שַׁדִּי', וּבְחִינּוֹת 'מִט"ט'.

כִּי "מָה הוּא 'שַׁדִּי'? - "שְׂאֻמֵּר לְעוֹלָמוֹ דִּי"
(תגינה יב). וּבְחִינּוֹת 'שַׁבָּת' גַּם-כֵּן כָּף,
כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (בראשית ב, ב): "וַיִּשְׁבַּת בַּיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלָאכְתּוֹ", וְאָמַר 'דִּי'.
"וּבְחִינּוֹת 'מִט"ט' הוּא גַם-כֵּן בְּחִינּוֹת 'שַׁדִּי'"
(זוהר פנחס רכו: תצא רעז).

קו.

(ח"א סג - ענין 'שִׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה, וְשַׁבָּת-קַדְשׁ')

'בְּרִית' נִקְרָא בְּלִשׁוֹן תַּרְגוּמוֹ: 'אָמָה', וְכְמוֹ
שְׂמִזְכֹּר בְּלִשׁוֹן זֶה בְּגַמְרָא (שַׁבָּת קח:):
"וְהוּא בְּחִינּוֹת אָמָה בֵּת שְׁשָׁה טְפָחִים",
שֶׁה'בְּרִית' כְּלוּל מֵהֶם וְכוּ'.

וְכָל ה'שְׁשָׁה טְפָחִים', כֻּלָּם כְּלוּלִים וּמְנַחִים
בְּ'בְרִית', כִּי ה'שְׁשָׁה טְפָחִים' הֵנ"ל, הֵם
בְּחִינּוֹת: "שִׁשֶׁת יָמִים שִׁבְהֵם עָשָׂה ה' אֶת
הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ" (שמות לא, יז), בְּבְחִינּוֹת
(תהלים לט, ו): "הִנֵּה טְפָחוֹת נָתַת יָמִי"; כְּמוֹ
שְׁפָתוֹב (שמות כ, יא): "שִׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה'
זְכוּ' וַיִּנַּח בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי" - הֵינּוּ: שְׁכָל
ה'שִׁשֶׁת יָמִים', בְּחִינּוֹת ה'שְׁשָׁה טְפָחִים', הֵנִיחַ
כֻּלָּם בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, שֶׁהוּא 'שַׁבָּת', שֶׁהוּא
בְּחִינּוֹת 'בְּרִית', כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (שם שם, טז-יז):
"בְּרִית עוֹלָם, בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל".

וְזֶה בְּחִינּוֹת (תקוני-זוהר לא: ועוד - על בראשית א,
א): "בְּרִיאִשִׁית, בְּרִיאִשִׁית" בְּחִינּוֹת
'שִׁשֶׁת יָמִים', 'שְׁשָׁה טְפָחִים' הֵנ"ל, שְׁכָלָם
מְנַחִים וְכְלוּלִים בְּ'בְרִית'.

וְזֶה (שם יח:): "בְּרִיאִשִׁית, בְּרִיאִשִׁית" -
הֵינּוּ 'בְּרִית' שֶׁהוּא כְּלוּל מ'שְׁשָׁה יָמִים',
'שְׁשָׁה טְפָחִים' וְכוּ'.

שְׂמֵחָה, וְאִזִּי נִתְרוֹמָמִין וְנִתְעַלֵּין כָּל הַמְצוּוֹת
שֶׁל שֵׁשֶׁת יָמֵי הַחֵל מִן הָעֲצָבוֹת, וְנִמְשָׁךְ
עֲלֵיהֶם "מְנוּחָה וְשִׂמְחָה" (זְמִירוֹת לְשַׁבָּת) וְכוּ'.

"כִּי בּוֹ שַׁבַּת מִפֶּל מִלְּאֲכֹתוֹ אֲשֶׁר
בָּרָא אֱלֹקִים לַעֲשׂוֹת" (בְּרֵאשִׁית ב, ג)

קט.

(ח"א מט, ז)

"תּוֹרַת ה' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ" (תְּהִלִּים יט,
ח). "תּוֹרַת ה' תְּמִימָה" - שֶׁהִיא
תּוֹרָה דְּעֵתִיקָא, שֶׁהִיא תְּמִימָה עֲדִין,
שֶׁעֲדִין לֹא הִשְׁיִגּוּ מִמֶּנָּה כְּלוּם. "מְשִׁיבַת
נֶפֶשׁ" - זֶה בְּחִינַת 'שַׁבַּת' - "כִּי בּוֹ שַׁבַּת
וַיִּנְפֹּשׁ" (בְּרֵאשִׁית ב, ג - שְׁמוֹת לֹא, יז).

קי.

(ח"א נח, ו)

זֶה שֶׁהַחֶכֶם מִשְׁפִּיעַ "לֶחֶם מִשְׁנֶה" (שְׁמוֹת
טז, כב), כִּי עַל־יְדֵי זְכוּתוֹ, זָכָה גַם־כֵּן
לְחֶלֶק חֵבְרוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (חֲגִיגָה טז):
"זָכָה - נוֹטֵל חֶלְקוֹ וְחֶלֶק חֵבְרוֹ". וְכִשְׁבָּא יוֹם
הַשַּׁבָּת, וְנִפְשׁוּ נִכְלָלֵת בַּשַּׁבָּת, בְּבַחֲיִנַת: "כִּי
בּוֹ שַׁבַּת וַיִּנְפֹּשׁ" (בְּרֵאשִׁית ב, ג - שְׁמוֹת לֹא, יז) -
אִזִּי נוֹתֵן "לֶחֶם מִשְׁנֶה" לְיוֹם הַשַּׁבָּת. (עֵינֶךָ -
שֶׁם בְּאוֹת ה).

קיא.

(ח"א נד, ו)

מֵה שֶׁמְחַזֵּר ה'בַּחֲמִדְמָה' לְשֵׁרוֹת עַל
"כִּי שׁוֹנֶה הַלְכוֹת" (זֹהַר בְּרֵאשִׁית כו: תְּקוּנֵי
זֹהַר פח). - הוּא מִפְּנֵי: "שֶׁהוּא נִבְרָא בְּעֶרְבֵי
שַׁבַּת בֵּין הַשְּׂמֻשׁוֹת, וְקֹדֶשׁ עָלָיו הַיּוֹם, וְלֹא
נִבְרָא לוֹ גּוֹף", כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּזֹהַר (בְּרֵאשִׁית מח.
תְּרוּמָה קנה: תְּקוּנֵי־זֹהַר צב:) עַל פְּסוּק (בְּרֵאשִׁית ב, ג):
"אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹקִים לַעֲשׂוֹת".

"וַיִּבְרָךְ אֱלֹקִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי, וַיְקַדְּשׁ אֹתוֹ"
(בְּרֵאשִׁית ב, ג)

קז.

(ח"א לא, ב)

'שַׁבַּת' הִיא 'אֲמוּנָה', שֶׁמֵּאֲמִין בְּחַדוּשֵׁי
הָעוֹלָם וּבְיַחֲוֹדוֹ. וְ'אֲמוּנָה' הִיא
'מְקוֹר הַבְּרֻכּוֹת', בְּבַחֲיִנּוֹת (מִשְׁלֵי כח, כ): "אִישׁ
אֲמוּנּוֹת, רַב בְּרֻכּוֹת", בְּבַחֲיִנּוֹת (בְּרֵאשִׁית ב, ג):
"וַיִּבְרָךְ אֱלֹקִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי". וְאִין
שְׁלֵמוֹת לְהַבְּרֻכּוֹת, אֲלֵא עַד שֶׁיִּקְבְּלוּ מִ'מְקוֹר
הַבְּרֻכּוֹת'.

קח.

(ח"ב ב, ה)

'שְׁלֵמוֹת־הַדְּבוּר' הוּא בְּחִינַת 'לְשׁוֹן־
הַקֹּדֶשׁ' - וְ'לְשׁוֹן־
הַקֹּדֶשׁ' מְקַשֵּׁר לְ'שַׁבַּת', בְּבַחֲיִנַת (ישעיה נח, יג):
"וְדַבֵּר דְּבָר", "שֶׁלֹּא יֵהָא דְבוּרָךְ שֶׁל שַׁבַּת
כְּדְבוּרָךְ שֶׁל חֵל" (שַׁבַּת קיג), בְּבַחֲיִנַת: "כֹּה
תְּבָרְכוּ, בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ" (בְּמִדְבָר ו, כג; סוּטָה לח).
שֶׁבְּ'לִשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ' נִכְלָל 'בְּרֻכָּה וְקֹדֶשׁ' - כִּי
הַלְשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ מְקַשֵּׁר לְשַׁבַּת, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ
'בְּרֻכָּה וְקֹדֶשׁ', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית ב, ג):
"וַיִּבְרָךְ וַיְקַדְּשׁ".

וְכִשְׁזוֹכִין לְבַחֲיִנַת 'לְשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ' שֶׁמְקַשֵּׁר
לְ'שַׁבַּת' - אִזִּי מִמְּשִׁיכִין עַל־יְדֵי
הַקֹּדֶשׁ וְהַשְּׂמֵחָה שֶׁל שַׁבַּת, לְשֵׁשֶׁת יָמֵי
הַחֵל.

כִּי 'יָמֵי הַחֵל' - הֵם בְּחִינַת 'עֲצָבוֹת'. וְאִפְלוּ
הַמְצוּוֹת שֶׁעוֹשִׂין בְּיָמֵי הַחֵל, הֵם בְּחִינַת
עֲצָבוֹת, כִּי "מִט"ט שֶׁלְטָנוּתָה בְּיָמֵי הַחֵל"
(תְּקוּנֵי־זֹהַר לג), וְ'מִט"ט' הוּא בְּחִינַת 'עֶבֶד',
בְּחִינַת 'עֲצָבוֹת'.

אֲבָל 'שַׁבַּת' - הוּא בְּחִינַת 'בֵּן', וְאִז "נִיחָא
לְעֵלְאִין וְתַתְּאִין" (זֹהַר נח נט:), וְנִתְעוֹרֵר

שְׁמֵבָר שָׁם: "שֶׁהַקְּלֹפֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת הַפְּחֵה־הַמְדָמָה, נִבְרָאוּ בְעֶרְב־שַׁבָּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, וּבַתּוֹךְ־כֶּף קֹדֶשׁ עָלָיו הַיּוֹם, וְנִשְׁאַרוּ רוּחַ בְּלֹא גּוֹף" וכו', עַיֵן־שָׁם (וּבִאֲבוֹת פ"ה מ"ו).

וְעַל־כֵּן זֶה הַפְּחֵה־הַמְדָמָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַקְּלֹפֹת, שֶׁהוּא 'רוּחַ' בְּלֹא 'גּוֹף' - מִבְּקֵשׁ לְעֲצֹמוֹ 'גּוֹף' לְשֵׁרוֹת בּוֹ, וְהוֹלֵךְ אֶצֶל הַשְּׁוֹנֵי הַלְכוֹת' - כִּי "הֵם בּוֹרְאִים הַכֹּל בְּדַבְרֵי תוֹרָתָם" (הַקְדַּמְת־הַזֶּהר ה.), עַל־כֵּן הוּא הוֹלֵךְ וְשׁוֹרֵה אֶצְלָם, כִּדֵּי שִׁיְהִיָּה נִבְרָא לֹו 'גּוֹף' לְהַתְּלַבֵּשׁ בּוֹ עַל־יָדָם.

וְזֶה שְׁכָתוֹב (בְּרֵאשִׁית מֵא, לֵב): "וְעַל הַשָּׁנוֹת הַחֲלוּם" - הֵינּוּ מֵה שֶׁהַחֲלוּם שֶׁהוּא בְּחִינַת 'פְּחֵה־הַמְדָמָה', הַשְּׁתַדְּלוּתוֹ לְשֵׁרוֹת עַל הַשְּׁוֹנֵה הַלְכוֹת'.

"כִּי נִבּוֹן הַדָּבָר מֵעַם הָאֱלֹקִים, וּמִמֶּהֱרָ הָאֱלֹקִים לַעֲשׂוֹתוֹ" (שָׁם) - זֶה בְּחִינַת: "אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹקִים לַעֲשׂוֹת" - שֶׁהִיָּה נִבּוֹן הַכֹּל עֶרְב־שַׁבָּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת - וְקֹדֶשׁ הַיּוֹם - וּמִהֶרָ אֱלֹקִים לַעֲשׂוֹתוֹ בְּלֹא גּוֹף - וּמִחֲמַת זֶה הוּא מַחְזִיר תָּמִיד לְשֵׁרוֹת עַל הַשְּׁוֹנֵה הַלְכוֹת' כַּנֶּ"ל.

"אלה תולדות השמים והארץ בהבראם"
(בְּרֵאשִׁית ב, ד)

קִיב.

(ח"א סז, ז)

כְּשֶׁבֵא 'כְּבוֹד חֲדָשׁ' אֶל הָאָדָם וּמְלַבֵּשׁ בְּתוֹכוֹ נֶפֶשׁ דְּקֹדְשָׁהּ, צָרִיךְ לְרֹאוֹת לְהוֹלִיד הַנֶּפֶשׁ בְּנִקְלָה, בְּלִי 'קִשְׁוֵי הוֹלְדָה' וְכו'. וְאַחֲר־כֶּף כְּשֶׁנוֹלַד הַנֶּפֶשׁ, צָרִיךְ לְגַדֵּל

הַנֶּפֶשׁ. וּשְׁתֵּי בְּחִינּוֹת אֵלוֹ, הַהוֹלְדָה וְהַגְּדוּלָה. נַעֲשִׂין עַל־יַדֵּי 'יְרָאָה' וְ'אַהֲבָה' וְכו'.
כִּי הַהוֹלְדָה, נַעֲשִׂית עַל־יַדֵּי הַיְרָאָה - בְּבְחִינַת (תַּחֲלִים מֵח, ז): "רְעָדָה אֲחֻזְתָּם שָׁם חֵיל כִּיּוֹלְדָה".

וְאַחַר שְׁנוֹלַד, אָזִי מַגְדִּילִין אוֹתָהּ עַל־יַדֵּי הַיְרָאָה - בְּבְחִינַת (בְּרֵאשִׁית ב, ד): "אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאָם" - הֵינּוּ: "בְּהִבְרָאָם", שֶׁהוּא לְאַחַר הַבְּרִיאָה וְהַהוֹלְדָה, אָזִי מַגְדִּילִין אוֹתָהּ עַל־יַדֵּי בְּחִינַת 'אַבְרָהָם', שֶׁהוּא בְּחִינַת 'אַהֲבָה', בְּחִינַת 'יָד יְמִין'. וְזֶהוּ (בְּרֵאשִׁית־רַבָּה יב, ט): "בְּהִבְרָאָם, בְּאַבְרָהָם".

קִיג.

(ח"ב ב, ב, ג)

הַתּוֹדָה' שְׁבָאָה כְּשִׁיּוֹצְאִין מִהַצָּרָה, מְכַנֶּה בְּשֵׁם 'הַלְכָה' - עַל־שֵׁם 'תַּהֲלוּכוֹת הַדָּמִים' שֶׁחוֹזְרִין לִילְכָה' כַּפְסָדָר כְּשִׁיּוֹצְאִין מִהַצָּרָה.

וּמִזֶּה בָּאָה הַהוֹלְדָה בְּנִקְלָה' - כִּי "בְּשַׁעָה שְׂאִשָּׁה כּוֹרַעַת לִילְכָה, יִרְכּוּתֶיהָ מְצַטְנָנוֹת" (סוֹטָה יא:), וְעַל־יַדֵּי־זֶה נַעֲשֶׂה הַהוֹלְדָה' - כִּי הַדָּמִים עוֹלִין לְמַעְלָה, וְאָזִי נִדְחָק הַמָּקוֹם שָׁם, וְדוֹחִים הוֹלְדָה לְחוּץ, וְאַחֲר־כֶּף חוֹזְרִים הַדָּמִים לְמָקוֹמָם, שֶׁזֶּה בְּחִינַת 'תּוֹדָה הַלְכָה', בְּחִינַת 'תַּהֲלוּכוֹת הַדָּמִים' שֶׁחוֹזְרִים לִילְכָה' כַּפְסָדָר.

כִּי גַם הַהַלְכָה' הִיא בְּחִינַת 'הוֹלְדָה', כִּי יֵשׁ 'תְּמַכִּי־אוֹרִיתָא' שְׁנוֹתָנִים מְמוֹן לְלוֹמְדֵי־תוֹרָה, וּבַתְּחִלָּה מְחַסְרִים מְמוֹנָם מַעֲצָמָם, בְּחִינַת "יִרְכּוּתֶיהָ מְצַטְנָנוֹת", כִּי "דָּמִים תִּרְתִּי מִשְׁמַע" (מַגְלָה יד:). אֲבָל אַחֲר־כֶּף עַל־יַדֵּי מְמוֹנָם שֶׁמַּחְזִיקִין הַתְּלַמִּיד־חֶכֶם, וְנוֹלַד

ה'לכות' שהם בחינת ה'חסד', כמו שאמרו רז"ל (פתבות צו): "כל המונע תלמידו מלשמשו, כאלו מונע מפניו חסד" וכו' - אזי על-ידי השפעת החסד, חוזר ונתמלא ה'חסרון'.

וזוה בחינת (בראשית ב, ד): "אלה תולדות השמים והארץ בהבראם" - באברה"ם (בראשית דב, ט), הינו: 'חסד' - פי ה'הולדה', על-ידי בחינת ה'לכות', שהם בחינת 'חסד'.

קיד.

(ספר-המדות, צדיק ח"ב כ)

על-ידי הזכרת שמות הצדיקים, יכולין להביא שנוי במעשה-בראשית, כלומר: לשנות הטבע. וסימן לדבר (בראשית ב, ד): "אלה תולדות השמים והארץ" כו', ו"אלה שמות בני ישראל" וכו' (בראשית ב, ד), (שמות א, א) - גזרה שוה.

"שיח השדה" (בראשית ב, ה)

חובת כל העשבים וכל 'שיח השדה' (בראשית ב, ה), כשאדם עומד להתפלל, שאזי הוא בבחינת "דבר ה'" (תהלים לג, ו), שהוא שרשם העליון, אזי מחזירין פהם לתוך התפלה, שהוא שרשם העליון. וכשאדם מתפלל על איזה חולאת - אזי אותן העשבים שיש להם פח לרפאות אותו החולאת, מחיבים להתחזר פהם לתוך התפלה, שהיא שרשם, בחינת "דבר ה'".

וזוה בחינת (שם כד, טג): "ויצא יצחק לשוח בשדה" - שתפלתו היתה עם "שיח השדה" - שכל "שיח השדה" חזרו פהם ונתנו אותם בתוך תפלתו, שהיא שרשם.

ובשביל-זוה נקרא 'משי"ח' - פי הוא יונק ומקבל מ'שי"ח השדה', דהינו כל ה'ריחות' שבאים בתוך התפלה, שהיא בחינת 'הטם', בחינת (ישעיה מח, ט): "ותהלתי אחטם לך". ו'משיח' מקבל כל התפלות - פי הוא בחינת 'הטם', בבחינת (איכה ד, ט): "רוח אפינו משיח ה'".

קטז.

(ח"ב א, יד)

'שופר', הוא בחינת "שיח השדה" (בראשית ב, ה) שחוזרין פהם לתוך התפלה, בבחינת (שם כד, טג): "ויצא יצחק לשוח בשדה".

וזוה בחינת 'שופר', בבחינת (יהושע ג, ה): "במשך בקרן היובל" - ראשית-תבות: "ויצא יצחק לשוח בשדה".

קיז.

(ח"ב יא)

דע: כשהאדם מתפלל בשדה, אזי כל העשבים פלם באין בתוך התפלה, ומסיעין לו ונותנין לו פח בתפלתו. וזוה בחינת "שנקראת ה'תפלה' 'שיחה'" (ברכות כו:), בחינת: "שיח השדה" (בראשית ב, ה) - שכל "שיח השדה" נותנין פח וסיוע בתפלתו.

וזוה בחינת (שם כד, טג): "ויצא יצחק לשוח בשדה" - שתפלתו היתה עם סיוע וכח השדה. וזוה 'יבו"ל' ראשית-תבות: "ויצא

קטו.

(ח"ב א, יא)

"ואד יעלה מן הארץ" (בראשית ב, ו)

קב.

(ח"א כא, ג)

וְזֶה שְׁאָמְרוּ (ספ"ה יא): "מַזְיֵן שָׁאִין מְסַכְכִּין אֶלָּא בְּדָבָר שָׁאִין מְקַבֵּל טְמָאָה וּבְדָבָר שֶׁגְדוּלוֹ מִן הָאָרֶץ, שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית ב, ו): 'וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ'. מָה 'אֵד' הוּא דָּבָר שָׁאִין מְקַבֵּל טְמָאָה וְאִין גְּדוּלוֹ אֶלָּא מִן הָאָרֶץ וְכוּ".

"אֵד" - הוּן הוּן בְּחִינַת "שִׁבְעָה עֲנָנִים" (ספ"ה ב'העלתך כה), "שִׁבְעַת הַנְּרוֹת" (במדבר ח, ב), שְׁעַל־יָדָם הָאָדָם מְשִׁיג "פְּנֵי הַמְּנוּדָה" (שם), הִינֵנו 'סִפְה', הִינֵנו 'שִׁפַּע אֶלְקִי', רִוַח־הַקֹּדֶשׁ, 'מְקִיפִין'.

וְהוּן בְּחִינַת "קֹדֶשׁ", בְּחִינַת 'רוח חַכְמָה' הַבָּא מִ'קֹּדֶשׁ'.

"וְגַדְלִין מִן הָאָרֶץ" - כִּי צָרִיךְ הַמְקַבֵּל הַזֶּה (שֶׁמְקַבֵּל הַשִּׁפַּע הָאֶלְקִי הַנ"ל) לְהִיּוֹת 'חָכֵם', כִּי הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ-הוּא "יֵהֵב חֲכָמָתָא לְחַכְמִין" (דניאל ב, כא), בְּבְחִינַת (שמות לא, ו): "וּבְלֵב כָּל חָכֵם לֵב נָתַתִּי חֲכָמָה".

קכא.

(ח"א קפה)

ה'יִרְאֶה-הַתְּחַתּוֹנָה' שִׁבְאָה מְדַבְּרִים תְּחַתּוֹנִים, שִׁירָא מַחֲיָה אוּ מִשְׁר אוּ מִפְחָד אַחֵר, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִזְכָּר וּבָא לְיִרְאֵת-הַשָּׁם - הִיא בְּחִינַת 'א"ד', 'אֶל־ף דְּל"ת' - כִּי הִיא בְּחִינַת 'דְּלִי דְלֵת', שִׁאִינָה נְמַשְׁכַּת מֵהַשֶּׁכֶל, אֶלָּא מֵהַדְּבָרִים תְּחַתּוֹנִים' (עין בפנים).

וְעַל־יְדֵי ה'יִרְאֶה' זֶה - אֵינֵנו נִמְשָׁךְ רַק הַשִּׁפְעוֹת בְּעוֹלָם, כִּי הוּא בְּחִינַת ה'עֲלָאת מִיּוֹן-נִקְבִּין' - כְּמוֹ כְּשֶׁאֶחָד צָרִיךְ

י'צַחֵק לְשׁוּחַ ב'שָׂדֶה" - שְׁכָל יְבוּל הַשָּׂדֶה' הַתְּפַלְלוּ עִמּוֹ.

קית.

(שיחות ה"ן צח; תי"מ ה"ן עב)

'חֲרָף', הִיא בְּחִינַת 'עֲבוּר'. וְקִיץ', הוּא בְּחִינַת 'לָדָה'.

שְׁב'חֲרָף', כָּל הָעֲשָׂבִים וְכָל הַצְּמָחִים בְּלֵם מֵתִים. וּכְשֶׁבֵּא הַקִּיץ, בְּלֵם נִתְעוֹרְרִים וְחַיִּים - וְאִז טוֹב וַיִּפֶּה מְאֹד כְּשִׁיּוּצָאִים לְשׁוּחַ בְּשָׂדֶה - "שִׁיחָה, זֶה תְּפִלָּה" (בְּרִכּוֹת כו; וּתְחִינָה וּתְשׁוּקָה וְגַעְגּוּעִים לְהַשִּׁם-יִתְבַּרֵּךְ).

וְאִז כָּל שִׁיחַ וְשִׁיחַ הַשָּׂדֶה הַמִּתְחַלְלִים לְחַיּוֹת וְלִצְמַח אִז - בְּלֵם נִכְסָפִים וְנִכְלָלִים בְּתוֹךְ שִׁיחָתוֹ וְתְפִלָּתוֹ.

קיט.

(השתפכות הנפש הקדמה)

הַדְּרָף-הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה שֶׁל 'תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָה', הוּא הַדְּרָף הַיֵּשֶׁן שֶׁדָּרְכוּ בָּהּ אֲבוֹתֵינוּ וְנִבְיָאֵנוּ וְרַבּוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים ז"ל מֵעוֹלָם.

כְּמוֹ שֶׁמְצִינֵנו אֶצֶל 'אָדָם-הָרֵאשׁוֹן' שֶׁאֶמַר הַכְּתוּב (בראשית ב, ה): "וְכָל שִׁיחַ הַשָּׂדֶה טָרֵם יִהְיֶה בְּאָרֶץ, כִּי לֹא הִמְטִיר וְכוּ', וְאָדָם אִין" וְכוּ'. וּפְרַשׁ רַש"י: "וּבְשִׁלְיֵשִׁי שִׁפְתוֹב בּוּ (שם שם, כד): 'תּוֹצֵא הָאָרֶץ', לֹא יֵצְאוּ, רַק עַל פֶּתַח הַקְּרָקַע עֲמָדוֹ, עַד שֶׁבֵּא אָדָם-הָרֵאשׁוֹן וְהַתְּפַלֵּל עֲלֵיהֶם, וַיִּרְדּוּ וַצְּמַחוּ הָאֵילָנוֹת וְהָעֲשָׂבִים".

'גִּשְׁמִים' - כִּי הִ'גִּשְׁמִים' נִעְשִׂין מִן הִ'אָדִים',
וְעָבְדוּ נִעְשָׂה מִן הִ'אָדִים' עֲנִין אַחַר, דְּהִינּוּ
שְׂפִיכוֹת־דְּמִים'.

וְזֶה שְׂאֵמְרוּ רַז"ל (תענית ח:): "בְּשַׁעַת
גְּשָׁמִים, אִפְלוּ גֵיסוֹת פּוֹסְקוֹת בּוֹ" - כִּי
כְּשִׁישׁ גְּשָׁמִים, נִפְסְקִים הַגֵּיסוֹת וְהַמְלַחְמוֹת.

קנג.

(ח"א קנט)

ה'טל' יש בו שני פחות, טוב ורע, להמית
וללהחיות - ונעשה מה'אדים
העולים מן הארץ. ובלילה יש קרירות,
ומכה עליהם הרוח קר מלמעלה ונופלים
למטה, ונעשה מהם 'טל', והוא חיות כל
העשבים. ובהמות האוכלות ממנו, נעשים
שמנים, ויש מינים שמזיק להם מאד ה'טל',
וגם לבני-אדם האוכלים מה'טל', מזיק להם
חס-ושלום.

"וַיִּצֹר ה' אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם
עֶפְרוֹ מִן הָאָדָמָה" (בראשית ב, ז)

קנד.

(ח"א מח)

'צירי' זה בחינת: "וַיִּצֹר" (בראשית ב, ז) -
"יצירה לטב ויצירה לביש, יצירה
לשכר ויצירה לעונש" (זהר בראשית כז. ברכות
סא.), בחינת 'דין ורחמים'. בחינת 'בינה'
ששם נוצר הולך וכו'.

והיא בחינת 'ספה', כמו שכתוב (תהלים
קלט, יג): "תִּסְכְּנִי בַבֶּטֶן אִמִּי". והיא
בחינת 'פח התפלה', מה שמתפללין בכח
וכו'.

לְחַבְרוּ וּמִבְקֵשׁ מִמֶּנּוּ וּפּוֹעֵל אֲצֻלוֹ, מִחַמַּת
שְׂדֵבוֹרִיו וּבִקְשָׁתוֹ שֶׁהִכְנִיעַ עֲצָמוֹ, נִעְשׂוּ
הַדְּבוּרִים בְּחִינַת 'הַעֲלָאת מִיַּד־נִקְבִּין'
וּפּוֹעֲלִים אֲצֵל חֶבְרוֹ לְהַשְׁפִּיעַ לוֹ מַה שְּׂצָרֶיךָ.
כֵּן מַה שְּׂמַעְלָה הִירָאָה מִהַדְּבָרִים
הַתְּחַתּוּנִים' - נִעְשָׂה מְזָה בְּחִינַת 'הַעֲלָאת
מִיַּד־נִקְבִּין', וְנִמְשָׁכִין הַשְּׂפָעוֹת בְּעוֹלָם.

וְזֶה בְּחִינַת (בראשית ב, ו): "וַאֲד יַעֲלֶה מִן
הָאָרֶץ, וְהִשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאָדָמָה" -
שְׂעֲלֵי־יְדֵי הִירָאָה הַתְּחַתּוּנָה' זוֹ, שֶׁהִיא בְּחִינַת
"אֲד" כַּנ"ל, עַל־יְדֵי־זֶה "וְהִשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי
הָאָדָמָה" - כִּי עַל־יְדֵיהָ נִמְשָׁכִין הַשְּׂפָעוֹת
כַּנ"ל (ועי' עוד בפנים).

קנב.

(ח"ב ס)

ה'גשמים' נעשין על־ידי האדים העולים
מן הארץ, כמו שכתוב (בראשית
ב, ו): "וַאֲד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ, וְהִשְׁקָה אֶת כָּל
פְּנֵי הָאָדָמָה".

וְכַשִּׁישׁ מְלַחְמוֹת וּשְׂפִיכוֹת־דְּמִים, אֲזִי
נִעְשָׂה מִן הִ'אָדִים' הַנ"ל
שְׂפִיכוֹת־דְּמִים'.

וְזֶה שְׂכָתוֹב (יחזקאל לה, ה): "וַתִּגַּר אֶת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל עַל־יְדֵי חָרֵב בַּעַת אִידָם" -
הִינּוּ בְּחִינַת 'אִידָם', שְׂעֲלִי־דָם נִעְשָׂה
הַשְּׂפִיכוֹת־דְּמִים'. וְכֵן בְּכַמָּה אִמּוֹת: מִצְרַיִם
וְעַמּוֹן וּמוֹאָב, כְּשֶׁנִּבְּא עַל מַפְלָתָם, נֶאֱמַר
שָׁם: "בַּעַת אִידָם" - בְּחִינַת 'אִידָם' הַנ"ל,
שְׂעֲלִי־דָם נִעְשָׂה הַשְּׂפִיכוֹת־דְּמִים'.

וְעַל־כֵּן כְּשִׁישׁ מְלַחְמוֹת וּשְׂפִיכוֹת־דְּמִים'
- אֲזִי הָאָדָמָה נוֹתֶנֶת כַּחַה לְשָׁם,
כִּי מִן הִ'אָדִים' הָעוֹלִים מִמֶּנָּה נִעְשָׂה
הַשְּׂפִיכוֹת־דְּמִים'. וְעַל־כֵּן אֵין יוֹרְדִין

קנה.

(ח"א מט, א)

ה'לב' הוא ה'ציר' של המדות, כמו שכתוב (תהלים עג, כו): "צור לבבי", הינו ה'חכמה שבלב'. ו'אית יצירה' לטב ולביש" (זהר בראשית כז), כמו שאמרו חז"ל (ברכות סא. על בראשית ב, ז): "וייצר" - "בשני יודין, שני יצירין, יצר טוב ויצר הרע". הינו: 'מחשבות טובות' הם 'יצר טוב', 'יצירה לטב'. ו'מחשבות רעות' הם 'יצר הרע', 'יצירה לביש'.

כי עקר ה'יצרים' - הם המחשבות והחכמות שבלב, כמו שכתוב (בראשית ו, ה): "יצר מחשבת לבו".

וכשחושב ב'מחשבות רעות' - מטמטם הלב, ומטמטם ה'חלל' של הבריאה, ששם 'התגלות המדות'. פי ה'לב' הוא "צור העולמים" (ישעיה כו, ד), 'צור המדות', וכו'.

וכשחושב 'מחשבות טובות' בלב איך לעבד השם יתברך - בזה נעשה לבו בבחינת: "צור לבבי" וכו'.

על-כן צריכין לשמר מחשבתו מאד, ולהכריח עצמו תמיד לחשוב 'מחשבות טובות', שהם בחינת 'יצר טוב', ולזכות לעשות על-ידי-זה 'מעשים טובים' ו'מדות טובות'.

"ויפח באפיו נשמת חיים" (בראשית ב, ז)

קנו.

(ח"א ת, א)

הנה יקר גנוחי ונה' (שקורין: 'קנעכץ') מאיש ישראלי, כי הוא שילמות

החסרונות. פי על-ידי בחינת ה'נשימה' שהוא ה'רוח-חיים', נברא העולם, כמו שכתוב (תהלים לג, ו): "וברוח פיו כל צבאם" וכו'.

ו'חדושי-העולם' יהיה גם-כן בבחינת ה'רוח', כמו שכתוב (שם קד, ל): "תשלח רוחך יבראון ותחדש פני אדמה".

והוא גם-כן 'חיות האדם', פי 'חיות האדם' הוא ה'נשימה', כמו שכתוב (בראשית ב, ז): "ויפח באפיו נשמת חיים", וכמו שאמרו חכמים: "אם תחסר הנשימה, תחסר החיים". נמצא: פי עקר 'חיות' כל הדברים, הוא בבחינת 'רוח'.

וכשיש 'הסרון' באיזה דבר - עקר ה'הסרון' הוא בבחינת ה'חיות' של אותו הדבר, ה'רוח-חיים' של אותו הדבר - וה'אנחה' הוא 'אריכת הנשימה', שמאריך רוחה.

ועל-כן פשמתאנח על החסרון ו"מאריך רוחה" (שמות לד, ו; וב'תרגום; ירושלמי תענית פ"ב ה"א), ממשיך 'רוח-החיים' לה'הסרון', ומשלים ה'הסרון'.

"ויהי האדם לנפש חיה" (בראשית ב, ז)

קנז.

(ח"א יב, א)

ה'דבור' הוא ה'חיות', כמו שכתוב (בראשית ב, ז): "לנפש חיה", ותרגומו: "לרוח ממללא".

וְגַם תִּרְגְּמוּ שֶׁל (בְּרֵאשִׁית ב, ז): "וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה" - "לְרוּחַ מְמַלְלָא" - כִּי עֵקֶר הַנֶּפֶשׁ מֵהַדְּבוּר'.

קלא.

(ח"א ס, ח)

עַל-יְדֵי-זֶה שְׁמַעוֹרָר בְּנֵי-אָדָם מִשְׁנֵתָם עַל-יְדֵי 'סְפוּרֵי-מַעֲשִׂוֹת' -

נַעֲשֶׂה בְּחִינַת: "לְהַתִּיר פֶּה אֲלֵמִים" (סְנַחֲדְרִין ק. מְנַחוֹת צ.ח.), בְּחִינַת: "פֶּתַח פִּיךָ לְאֵלִים" (מִשְׁלֵי ל.א, ח).

וְזֶה בְּחִינַת (דְּנִיאל יב, ב): "וְרַבִּים מִיִּשְׁנֵי אֲדָמַת עֶפֶר יִקְיָצוּ" - הֵינּוּ שְׁמַקְיָצִין וּמַעוֹרְרִין אוֹתָן מִשְׁנֵתָן.

וְזֶהוּ: "מִיִּשְׁנֵי אֲדָמַת עֶפֶר" - מִבְּחִינַת 'הַעֲדָר הַדְּבוּר'.

וְזֶהוּ (שם): "אֵלֶּה לְחַיֵּי עוֹלָם" - הֵינּוּ בְּחִינַת הַדְּבוּר', כְּמוֹ שְׁכַתוּב (בְּרֵאשִׁית ב, ז): "וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה", וְתִרְגְּמוּ: "לְרוּחַ מְמַלְלָא" - הֵינּוּ בְּחִינַת: "לְהַתִּיר פֶּה אֲלֵמִים".

קלב.

(ח"א סה, ב)

מִי יִפְאָר גָּדַל פֶּאָר הַלְקוּטִים וְהַקְּבוּצִים, שְׂאָדָם מְלַקֵּט וּמְקַבֵּץ בְּדְבוּרֵי הַתְּפִלָּה.

וּכְשֶׁהַדְּבוּר' יוֹצֵא מֵהַנֶּפֶשׁ', כְּמוֹ שְׁכַתוּב (בְּרֵאשִׁית ב, ז): "וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה", וְתִרְגְּמוּ: "לְרוּחַ מְמַלְלָא", וְהַדְּבוּר' בָּא וְנִשְׁמַע לְאָזְנוֹ וְכוּ' - אֲזִי הַדְּבוּר' מִבְּקֵשׁ וּמִתְחַנֵּן מֵהַנֶּפֶשׁ: 'לְבַל תִּפְרָד מִמֶּנּוּ וְכוּ'.

קנח.

(ח"א יג, ה)

'אָדָם שְׁבַנְפֶּשׁ' (שְׁבַמְרַפְכָּה), זֶה בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ב, ז): "וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה" - כִּי הַ'אָדָם' בְּחִינַת 'מִסְכְּנֵי וְעֵתִירֵי', כְּמוֹ שְׁכַתוּב (הַקְּדָמַת הַזֵּהר יג: עַל בְּרֵאשִׁית א, כו): "נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ" - 'עֵתִירֵי'. "כְּדְמוּתֵנוּ" - 'מִסְכְּנֵי'.

וּכְשֶׁנִּתְלַקְטוּ הַנֶּפֶשׁוֹת' - אֲזִי הֵם בְּבְחִינַת 'אָדָם', נֶפֶשׁוֹת גְּדוּלוֹת וְקִטְנוֹת, בְּבְחִינַת 'מִסְכְּנֵי וְעֵתִירֵי'. וְ'אוֹפְנִים' הֵן הַ'גּוֹפִין' - כִּי עֵקֶר פְּעֻלוֹתֵיהֶן שֶׁל הַ'גּוֹפִין', אֵינּוּ אֶלָּא מִן הַ'חַיּוֹת שְׁבַנְפֶּשׁ', שֶׁהַנֶּפֶשׁ' מֵרָאה פְּעֻלוֹתֶיהָ עַל-יְדֵי אֵיבְרֵי הַגּוֹף, וְאִין לְגוֹף שׁוֹם תְּנוּעָה עֲצָמִיית, וְהַכֹּל עַל-יְדֵי 'כַּחוֹת הַנֶּפֶשׁ'.

קנט.

(ח"א כט, א)

'נֶפֶשׁ' הוּא הַדְּבוּר', כְּמוֹ שְׁכַתוּב (בְּרֵאשִׁית ב, ז): "וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה", וְתִרְגְּמוּ: "לְרוּחַ מְמַלְלָא".

קל.

(ח"א לא, ז)

וְדַע: שֶׁלֹּא דִי לְאָדָם בְּהַשְׁתַּוְקוּת בְּלִב' בְּלִבָּד, כִּי צָרִיךְ לְהוֹצִיא בְּשִׁפְתָיו כְּסוּפִיו, וְעַל-זֶה נִסְדָּר סְדָר הַתְּפִלוֹת. כִּי עַל-יְדֵי 'הַשְׁתַּוְקוּת בְּלִב' - נַעֲשֶׂה 'נֶפֶשׁ' וְנִקְדוּת', בְּכַח. וְכִשְׁמוֹצִיא תְּשׁוּקָתוֹ בְּפִיו - נַעֲשֶׂה הַנֶּפֶשׁ בְּפִעַל.

כִּי עֵקֶר מוֹצֵא הַנֶּפֶשׁ הִיא מִפִּיו, בְּבְחִינַת (שִׁירַת־הַשִּׁירִים ה, ז): "נֶפֶשִׁי יִצְאָה בְּדְבוּרִי", וּבְשֶׁבִיל זֶה: "תּוֹרָה יִבְקֶשׁוּ מִפִּיהוּ" (מְלָאכִי ב, ז), 'מִפִּיהוּ' דִּיקָא.

"ויטע ה' אלקים גן בעדן מקדם, וישם שם את האדם אשר יצר" (בראשית ב, ח)

קלג.

(ח"א כב, בסוף)

ה'עזות דקדשה' הוא בחינת 'בשת',
בחינת 'עדן', בחינת
"עדן עפאה" (זהר תרומה קעח:).

קלד.

(ח"א סה, בסוף)

ה'גן-עדן', בחינת 'משה ואהרן', גן' -
הוא בחינת ה'נפש', בחינת:
"והיתה נפשם כגן רוח" (ירמיה לא, יא). 'עדן' -
הוא בחינת ה'תכלית', כי "עדן עין לא
ראתה" (ברכות לד:), בחינת 'בטול'.

קלה.

(ח"א קצא)

דע: שאפשר שישב אחד אצל חברו
במקום אחד בגן-עדן, ולזה יהיו כל
התענוגים והשעשועים וכל הש"י עולמות,
וחברו לא ירגיש כלום, ולא יהיה לו שום
תענוג וכו'. כי "עקר האלקות הוא בהלב",
כמבאר במקום אחר (ח"א מט).

ומעתה תבין מעצמך: שלזה - אפשר
שיהיה לו כל הש"י עולמות
בלבו, כי הלב יכול לתפס במקומו עד אין
חקר ואין מספר, ויהיה לו כל התענוגים
והשעשועים. וחברו - אף-על-פי שישב
אצלו, לא ירגיש כלום - כי לבו חסר מכל-
זה, מפל הטובות והשעשועים שיש לחברו
הצדיק בתוך לבו, אשרי לו.

כי עקר הרגשת תענוג ושעשוע עולם-
הבא, וכל הש"י עולמות - הכל הוא
בלב כנ"ל.

קלו.

(ח"א רפו)

יש 'גן-עדן'. והם שני בחינות: א) 'גן'. ב)
'עדן'. והם בחינת: א) 'חכמה-עפאה'.
ב) ו'חכמה-תפאה'. כי עקר 'תענוג גן-עדן'
- הוא השגת 'חכמת אלקות'. הינו: 'חכמה-
עפאה' ו'חכמה-תפאה', שהם בחינת 'גן-עדן'
כנ"ל.

אך לזכות לזה - אי-אפשר פי-אם על-ידי
ה'שערים'. כי יש 'שערים', הינו
בחינת 'שערי גן-עדן', שעל-ידי-זה זוכין
לכנס ל'גן-עדן', והינו להשגת 'חכמה-
עפאה' ו'חכמה-תפאה'. אך אלו ה'שערים' -
גנוזים וטמונים בארץ, בחינת (איכה ב, ט):
"טבעו בארץ שעריה".

וצריכים לזה 'בעל-הבית' על הארץ,
שיהיה 'מושל' בארץ, שיוכל
להוציא ולהקים ולהעמיד ה'שערים'
שנטבעו בארץ.

ודע: שעל-ידי 'למוד פוסקים' - זוכין
להיות מלך ומושל בארץ, ואז
יכולין להעמיד ולהקים ה'שערים' שנטבעו
בארץ.

קלז.

(ח"א בפג)

על-ידי 'תקון-הברית' - פושט גופו
המצרע' שהוא מ'משכא דחויא',
ולובש 'בגדי שבת', הינו 'גוף קדוש' מ'גן-
עדן'.

"ועץ החיים בתוך הגן, ועץ הדעת טוב ורע"
(בראשית ב, ט)

קלח.

(ח"א ח, ז)

ה'תורה' נקראת 'גן', כמו שכתוב ב'תקוני-זהר' (כט:): "גן, דא אורייתא", ונשמות ישראל המעינים ומבינים בהתורה, הם בחינת "עשבין ודשאין דאתרביאו בגן" (שם ל). ומאין הם גדלים, מ'מעין', דא חכמה, כמו שכתוב (שיר-השירים ד, טו): "מעין גנים".

ומהיכן מקבלין החכמה והשכל בחינת ה'מעין'? - מה'תפלה'! - כמו שכתוב (יואל ד, יח): "ומעין מבית ה' יצא" - הוא ה'תפלה', כמו שכתוב (ישעיה נה, ז): "כי ביתי בית תפלה".

קלט.

(ח"א יט, ד - בסוף)

ב'ללות' הרע של שבועים לשון, אי-אפשר להם לינק מ'לשון-הקדש', אלא על-ידי בחינת "עץ הדעת טוב ורע" (בראשית ב, ט), שעל-ידו הוא מפתח ה'לשון-הקדש' ומטיל בה ז'המא'.

"עץ הדעת" שיש בו שני כחות, "טוב ורע" - הוא אמצעי בין 'לשון-הקדש' שכלו טוב, ובין 'לשון של שבועין עממין' שכלו רע.

"עץ הדעת טוב ורע" - זה לשון 'תרגום', שהוא 'אמצעי' בין 'לשון-הקדש' ובין 'לשון של שבועין עממין'. ו'לשון עממין' פ'רוצים לינק מ'לשון-הקדש', אי-אפשר להם לינק מ'מנו', אלא על-ידי לשון 'תרגום' - כי לשון 'תרגום' יש בו 'טוב ורע'.

ועקר בנינה ושלמות של 'לשון-הקדש' - אינו אלא על-ידי ש'מבררין ה'טוב' ש'תרגום', ה'טוב' ש'בעץ הדעת' - ש'מפילין הרע' של ה'תרגום', ומעלין את ה'טוב' ש'תרגום', ל'לשון-הקדש' - שעל-ידי-זה נשלם 'לשון-הקדש', ונופלין כל ה'שבועים לשון'.

קמ.

(ח"א לח, ו)

'אדם-הראשון' פגם בבחינת 'תפלין', שהם בחינת "עץ החיים" (בראשית ב, ט), כמו שכתוב (ישעיה לח, טז; מנחות מד): "ה' עליהם יחיו".

קמא.

(ח"א נד, ג)

ה'תורה' היא בחינת "עץ החיים" (בראשית ב, ט), "דמזון לכלא ביה" (דניאל ד, ט-יה; זהר בראשית כו.) - הינו: שיש לכל אחד די ספוקו ממנה.

קמב.

(ח"א עט)

ב'זהר-הקדוש' (בראשית כז): "ואי עבר על אורייתא, אורייתא, מ'מיררו ד'אילנא רע' (על-פי בראשית ב, ט), דאיהו יצר-הרע. ואם תיבין בתיובתא, אתמר בהון: 'ויורהו ה' עץ' (שמות טו, כה), דא 'עץ-החיים' (בראשית שם), ובה 'וימתקו הפנים' (שמות שם). ודא 'משה משיח', דאתמר בה (שם יז, ט): 'ומטה האלקים בידו'. 'מטה' דא 'מט"ט', מס'רה חיים ומס'רה מיתה", עד-כאן-לשוננו.

כי "מט"ט" - הוא בחינות 'משנה', בחינות 'ששת ימי החל', בחינות 'ששה סדרי

קמד.

(חיי-מוהר"ן רצ, בהשמטות)

מה שמובא ב'שיחות-הר"ן קסו, שאמר:
 "העולם סוברים, שמחמת שאני נכד
 הבעל-שם-טוב ז"ל, זכיתי למדרגתי. לא כן
 הוא, רק עם דבר אחד הצלחתי. ועל-ידי-זה
 זכיתי למה שזכיתי" [מיט איין זאך איז מיר
 געראטן].

ולא נתפרש שם מהו הדבר. ושמעתי
 שאמר: פי איתא בדרשי המקבליים:
 "אשר אדם-הראשון בעת שאכל מעץ-
 הדעת, טעמו כל הנשמות מעץ-הדעת!"
 - אבל נשמתו הקדושה זכתה, שלא טעמה
 כלל מעץ-הדעת!

ויעין ב'שבחי-הר"ן ח"א כו: "שהקפיד מאד על אלו
 שסוברים שעקר מעלת הצדיק והשגתו שזוכה, הוא מצד
 הנשמה לבד מחמת שיש לו נשמה גבה מאד. ואמר:
 שלא כן הדבר! רק העקר תלוי במעשים טובים ויגיעות
 ועבודות".

ועין עוד בזה ב'לקוטי-הלכות, ברפת-השחר ג, ו
 (על-פי המעשה של בן המלך וכן השפחה ב'ספורי-מעשיות' מעשה
 יא): "כי עקר צדקת הצדיק והכשרה, הוא רק על-ידי
 התגברותו והתחזקותו ויגיעתו וטרחו בעבודת-השם,
 שיגיע וטרח כל-כך ימים ושנים הרבה, ולא הניח עצמו
 לפל בשום אפן בעולם. והרבה בתפלה ותחנונים, עד
 שזכה למה שזכה.

וכל-אדם יכול להיות פמותם וכו'. וזה שבני-האדם טועים
 בעצמם וסוברים: "שנפשם אינה יקרה וקדשה"! ומחמת
 זה אינם מתגברים לעשות כמעשה הצדיקים - נמשך
 מבחינת היכלי התמורות, שמשם בחינת המעשה של
 ה'בן-מלך' שגלה" וכו' וכו'.

קמה.

(ספר-המדות, ממון ח"ב ח)

ל'סעודת-מצוה': יטריח אדם את-עצמו
 אפלו בבקיעת עצים.
 ויכון בבקיעת עצים: "שהוא בוקע ומפריד

משנה', שכלולים מששה בחינות: 'כשר
 ופסול טמא וטהור אסור ומת' (הקוניי-זהר
 צח:).

ועל-כן אלו בני-אדם שאינם קבועים
 עדין בעבודת הבורא יתברך, ואין
 תשובתם שלמה עדין, רק לפעמים נופל לו
 הרהור תשובה ומתחיל קצת בעבודתו
 יתברך, ואחר-כך נופל מזה וחוזר למקומו,
 ואחר-כך חוזר ונתעורר, וחוזר ונופל. וכן
 משתנה בכל פעם מטוב לרע ומרע לטוב.

זאת ה'תשובה', היא בחינות 'ששת ימי
 החל', 'כשר ופסול' וכו'. כי הוא גם-
 כן 'פעם כשר ופעם פסול, פעם טמא ופעם
 טהור' וכו', כי אין לו ניקא.

אבל כשעושה תשובה שלמה, שידחה
 הרע לגמרי ונעשה בלו טוב - זהו
 בחינות 'משה משיח', דאתמר בה: "ומטה
 האלקים בידי", הינו שהיה בידו להפך מרע
 לטוב, ונדחה הרע לגמרי.

וזהו בחינות 'שבת', כי יש לו ניקא מכל
 וכל, כי "בא שבת, בא מנוחה" (רש"י
 בראשית ב, ב - על-פי בראשית-רבה י, ט) - שיש לו
 'מנוחה' מכל וכל, ונדחה הרע לגמרי, וזהו
 בחינות 'שדי'. - ואזי נכלל 'מט"ט' בבחינת
 שד"י.

קמג.

(ח"ב יב)

ב'חדישי-תורה' קדם שפחדשין, יש
 כמה ספקות ובלבולים
 קדם שמברר ומלבן הדבר פראוי. ואלו
 ה'ספקות' הם בחינת "עץ הדעת טוב ורע"
 (בראשית ב, ט), שהוא בחינת נגה. וכשמגיע
 אל התורה בעצמה, זה בחינת (שם): "עץ
 החיים".

”וְנָהָר יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן, וּמִשָּׁם יִפְרָד וְהָיָה לְאַרְבַּעַת רְאשִׁים” (בראשית ב, י)

הָרַע מֵהַטּוֹב שֶׁבְעֵץ־הַדַּעַת” - וְעַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לְפָרְנָסָה.

קמו.

(פונכי-אור, חכמה ובינה מא)

כִּי הוּא הָרַב וְהַתְלַמִּיד שֶׁהֵבִיטוּ וְהִסְתַּכְּלוּ עֲלֵיהֶם מִיּוֹם 'בְּרִיאַת הָעוֹלָם' עַד הַנְּהַ, וְעַל־יָדָם יִהְיֶה נִפְעָל וְנִגְמָר הַתְקוּן שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת בְּתַכְלִית תַּכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת, שְׁגָם אִם לֹא יִהְיֶה אוֹכַל הָאָדָם אֶת עֵץ־הַדַּעַת, לֹא יִהְיֶה תְקוּן עוֹלָמוֹת כְּזֶה. וְעַל־כֵּן יִתְהַפֵּךְ עַל־יְדֵי־זֶה חֲטָאוֹ לְזָכוֹת.

”אָדָם הָרֵאשׁוֹן מְשׁוּךְ בְּעַרְלָתוֹ הָיָה” (סנהדרין לח:)

קמז.

(ח"א יט, בפסוק)

וְזֶה סוּד מַה שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (סנהדרין לח:): "אָדָם הָרֵאשׁוֹן מְשׁוּךְ בְּעַרְלָתוֹ הָיָה, אָדָם הָרֵאשׁוֹן בְּלִשׁוֹן אֲרַמִּית סַפֵּר" - כִּי עַל־יְדֵי 'לִשׁוֹן אֲרַמִּית', 'לִשׁוֹן תְּרַגּוּם', מְשַׁכָּה וְיִנְקָה הָעַרְלָה, שֶׁהוּא רַע הַכּוֹלָל' - מ'לִשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ, מ'בְּרִית־קֹדֶשׁ'.

כִּי עַקֵּר 'פְּגַם־הַבְּרִית', שֶׁהוּא רַע הַכּוֹלָל, בְּחִינַת 'לִשׁוֹנוֹת הָעַמִּים' - יִנְקָתָם עַל־יְדֵי 'לִשׁוֹן תְּרַגּוּם', בְּחִינַת 'נְגַה'. כִּי שָׁם עַקֵּר הַמִּתְקַלָּא וְהַנְּסִיּוֹן וְהַבְּחִירָה.

וְזֶהוּ: "אָדָם הָרֵאשׁוֹן מְשׁוּךְ בְּעַרְלָתוֹ הָיָה, אָדָם הָרֵאשׁוֹן בְּלִשׁוֹן אֲרַמִּית סַפֵּר" - כִּי הָא בְּהָא תְלִיא, כִּי עַקֵּר 'פְּגַם־הַבְּרִית', בְּחִינַת 'מְשׁוּךְ בְּעַרְלָתוֹ, נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי 'לִשׁוֹן אֲרַמִּית', שֶׁהוּא 'לִשׁוֹן תְּרַגּוּם', כְּשֶׁאֵין מַעֲלִין אוֹתוֹ ל'לִשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ'.

קמח.

(ח"א ח, ז)

ה'תורה' נקראת 'גן', כמו שכתוב ב'תקוני-זהר' (כט:): "גן, דא אורייתא", ונשמות ישראל המעינים ומבינים בהתורה, הם בחינת "עשבין ודשאין דאתרביאו בגן" (שם ל). ומאין הם גדלים, מ'מעין', דא חכמה, כמו שכתוב (שיר-השירים ד, טו): "מעין גנים".

ומהיכן מקבלין החכמה והשכל בחינת ה'מעין'? - מה'תפלה'! - כמו שכתוב (יואל ד, יח): "ומעין מבית ה' יצא" - הוא ה'תפלה', כמו שכתוב (ישעיה נב, ז): "כי ביתי בית תפלה".

והינו דכתיב (בראשית ב, י): "ונהר יצא מעדן להשקות את הגן, ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים". 'עדן' - הוא בחינת ה'תפלה', כי "עדן עין לא ראתה" (ברכות לד:), כי למעלה מהטבע אין לנו שום תפיסא - וזה בחינת 'תפלה' שהוא 'למעלה מן הטבע', כי על-ידי תפלה משנה הטבע.

והינו: "ונהר יצא מעדן" - הינו מ'התפלה' כנ"ל, "ומעין מבית ה' יצא".

"להשקות את הגן" - הוא ה'תורה' כנ"ל, "מעין גנים".

וכאשר נמשך 'מעין החכמה' מה'תפלה', אל ה'גן' שהוא ה'תורה' - אזי אתרביאו עשבין ודשאין נשמות ישראל, כלומר: שגדלים בהגן, ומבינים ומשפילים בהתורה. ואזי זוכה ללון בעמקה של הלכה,

לְבַרר הַדִּין הָאָסוּר וְהַמְתָּר, הַטְּהוֹר וְכוּ', וּבָזָה
מִפְּרִישׁ הַטּוֹב מִהָרַע.

וְזָהוּ: "וּמִשָּׁם יִפְרֹד" - כִּי עַל-יַד־יִזְחָה נִפְרָד
הָרַע מִהָאֲרֻבָּעָה יְסוּדוֹת, וְלֹא נִשְׁאָר
רַק הַטּוֹב.

וְאִזִּי: "וְהָיָה לְאֲרֻבָּעָה רִאשִׁים" - הֵם
אֲרֻבַּע אוֹתִיּוֹת הַיּוֹ"ה, שֶׁהֵם שְׂרֵשׁ
הַטּוֹב שֶׁל הָאֲרֻבָּעָה יְסוּדוֹת.

קמט.

(ח"א עט)

נִמְצָא לְהִלְךְ בְּפָסוּק (בְּרֵאשִׁית ב, כא): "וַיִּקַּח
ה' אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם, וַיַּנְחֵהוּ בִּגְן
עֵדֶן לְעִבְדָּהּ וּלְשִׁמְרָהּ".

קנ.

(ח"ב ת, א)

בְּשֵׁה־מִזְבֵּיחַ אֵינּוּ רְאוּי לְהִזְכִּיחַ - אִזִּי לֹא
דִּי שְׂאִינּוּ מוֹעִיל בְּתוֹכָהֶן,
אִף גַּם הוּא מִבְּאִישׁ רִיחַ שֶׁל הַנְּשָׁמוֹת
הַשּׂוֹמְעִים תּוֹכָהֶן וְכוּ'. וְעַל-יַד־יִזְחָה מִחֲלִישׁ
נִשְׁמָתָם, וְנִפְסַק הַשִּׁפְעַת מִכָּל הָעוֹלָמוֹת
הַתְּלוּוִיִּים בָּהֶם.

אָבֵל בְּשֵׁה־מִזְבֵּיחַ רְאוּי לְהִזְכִּיחַ - אִזִּי
אֲדָרְבָא, מוֹסִיף וְנוֹתֵן רִיחַ טוֹב
בְּהַנְּשָׁמוֹת עַל-יַד־יִזְחָה תּוֹכָהֶן וְכוּ', בְּבַחֲנִינַת
הַתּוֹכָחָה שֶׁל מִשָּׁה' וְכוּ'.

כִּי עַל-יַד־יִזְחָה 'קוֹל הַמִּזְבֵּיחַ הָרְאוּי' - נוֹתֵן
'רִיחַ טוֹב' בְּהַנְּשָׁמוֹת, בְּבַחֲנִינַת 'מִזְבֵּיחַ'
דְּנִשְׁמָתָא, כִּי עִקַּר יְנִיקַת הַנְּשָׁמָה' הִיא
מִהָרִיחַ' וְכוּ'. כִּי יֵשׁ 'מִזְבֵּיחַ' דְּנִשְׁמָתָא
וְ'מִזְבֵּיחַ' דְּגוֹפָא, וְעַל-יַד־יִזְחָה 'מִזְבֵּיחַ' דְּגוֹפָא,
נִחְלָשׁ 'מִזְבֵּיחַ' דְּנִשְׁמָתָא' וְכוּ'.

וְהַתְּקוּן לָזֶה: הוּא עַל-יַד־יִזְחָה בְּבַחֲנִינַת 'קוֹל', כִּי
בְּבַחֲנִינַת 'קוֹל', הוּא מִשְׁקָה אֶת

הַגֵּן' שְׂשֵׁם גְּדִלִים כָּל הַרְיָחוֹת וְהִירְאוֹת,
בְּבַחֲנִינַת (בְּרֵאשִׁית ב, י): "וְנָהָר יֵצֵא מֵעֵדֶן
לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן". "נָהָר הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן" וְכוּ'
- זֶה בְּבַחֲנִינַת 'קוֹל', בְּבַחֲנִינַת (תְּהִלִּים צג, א):
"נִשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם".

וְזֶה בְּבַחֲנִינַת (בְּרֵאשִׁית ג, י): "אֶת קוֹלְךָ שָׁמַעְתִּי
בְּגֵן וָאֵדָא" - כִּי זֶה הַ'קוֹל', מִשְׁקָה אֶת
הַגֵּן, שְׂעַל-יַד־יִזְחָה גְּדִלִים שֵׁם כָּל הַרְיָחוֹת,
שֶׁהֵם בְּבַחֲנִינַת 'רְאוּה', בְּבַחֲנִינַת 'מִזְבֵּיחַ' דְּנִשְׁמָתָא
וְכוּ'. כִּי עַל-יַד־יִזְחָה הַ'קוֹל', נִכְנַע בְּבַחֲנִינַת 'עֶקֶב
דְּסִטְרָא-אֲחָרָא' וְכוּ', כִּי זֶה הַ'קוֹל' הוּא
בְּבַחֲנִינַת (שָׁם כז, כב): "הַקֹּל קוֹל יַעֲקֹב" וְכוּ'.

וְזֶה הַ'קוֹל', הוּא בְּבַחֲנִינַת 'קוֹל הַמִּזְבֵּיחַ
הָרְאוּי', בְּבַחֲנִינַת (ישעיה נח, א): "הָרֵם
כְּשׁוֹפֵר קוֹלְךָ וְהִגַּד לְעַמִּי פִשְׁעֵם".

כִּי הַמִּזְבֵּיחַ שְׂרוּצָה לְהִזְכִּיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל
וְלְהַגִּיד לָהֶם פִּשְׁעֵם וְחַטָּאתָם, הוּא צְרִיף
לָזֶה הַקוֹל, כִּדִּי שְׂלֵא יִבְאִישׁ רִיחָם עַל-יַד־יִזְחָה
שְׂמַעוֹרֵר עוֹנוֹתֵיהֶם, כִּי עַל-יַד־יִזְחָה הַ'קוֹל',
מוֹסִיף וְנוֹתֵן בָּהֶם רִיחַ טוֹב, כִּי עַל-יַד־יִזְחָה
הַ'קוֹל' גְּדִלִים כָּל הַרְיָחוֹת, כִּי זֶה הַ'קוֹל'
'מִשְׁקָה אֶת הַגֵּן' וְכוּ' כַּנֶּל.

וְזָהוּ: "הָרֵם כְּשׁוֹפֵר קוֹלְךָ" - 'כְּשׁוֹפֵר
דִּיקָא'. כִּי זֶה הַ'קוֹל' הַמִּשְׁקָה אֶת
הַגֵּן, שֶׁהוּא בְּבַחֲנִינַת: "וְנָהָר יֵצֵא מֵעֵדֶן" - הוּא
בְּבַחֲנִינַת 'קוֹל הַנְּגוּן' שֶׁל הַשִּׁיר שֶׁיִּתְעַר לְעֵתִיד
כְּשִׁיחֲדֹשׁ אֶת עוֹלָמוֹ וְכוּ' וְכוּ'.

קנא.

(ח"ב סו; ח"ב סז)

כָּל הָאֲרֻבָּעָה יְסוּדוֹת נִמְשָׁכִין מִיְסוּד
הַפְּשׁוּט, בְּבַחֲנִינַת הַצְּדִיק, בְּבַחֲנִינַת (מְשָׁלִי
י, כח): "צְדִיק יְסוּד עוֹלָם", בְּבַחֲנִינַת (בְּרֵאשִׁית ב,
י): "וְנָהָר יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן, וּמִשָּׁם
יִפְרֹד וְהָיָה לְאֲרֻבָּעָה רִאשִׁים".

"נהר יצא מעדן" - זה בחינת "צדיק יסוד עולם", בחינת 'יסוד הפשוט'.

"אשר משם יפרד" - ה'ארבעה יסודות', שהם בחינת "ארבעה ראשים".

"שם האחד פישון" (בראשית ב, יא)

הוא נילוס נהר מצרים" (רש"י)

קנב.

(ח"א נד, ו)

"ויצו פרעה וכו', כל הַבֵּן הַיְלֹוֹד הַיְאָרָה תִּשְׁלִיכֶהוּ" (שמות א, כב). "היארה" דיקא - פי "אור מצרים זה פישון" (רש"י בראשית ב, יא), הינו בחינת: "פי שונה הלכות" (זהר בראשית כו: תקוני-זהר פח.), ששם שורה ה'פחהמדמה'. הינו שרצה לפגם ה'זכרון', בחינת 'בן-זכר' - על-ידי ה'פחהמדמה', השורה על "פי שונה הלכות".

וזה (בראשית מא, א): "והנה עמד על היאר". "היאר, זה פישון" - הינו בחינת: "פי שונה הלכות", שמתגבר עליהם ה'פחהמדמה', כנ"ל.

"ויקח ה' אלקים את האדם, וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה" (בראשית ב, טו)

קנג.

(ח"א לז, ג)

צריך כל אדם להכניע ה'חומר'. הינו: בחינות מיתה', בחינת 'סכלות' של הגוף של ה'ארבע יסודות'. כמו שכתוב בזהר (בראשית כז - על בראשית ב, טו): "ויקח ה' אלקים

את האדם" - "מאן נטל לה, מארבע יסודין דילה, דאפריש לה מתאנה דילהון".

וזה נעשה על-ידי ה'תענית' - שעל-ידי ה'תענית' מחלישין ה'ארבע יסודות'. ונתבטל ה'חומר'. בחינת ה'חומר', 'סכלות', 'חשד', 'שכחה', 'בהמה'. ונתגבר ונתעלה בחינת ה'שכל', וה'צורה', ה'אור', וה'זכרון', 'אדם'.

קנד.

(ח"א עט)

בזהר-הקדוש (בראשית כז) על פסוק (בראשית ב, טו): "ויקח את האדם, וינחהו בגן-עדן לעבדה ולשמרה", 'ויקח', מאן נטל לה? - אלא נטל לה מארבע יסודין דילה וכו'.

בזמנא דתב בתיובתא ומתעסק באורייתא, קדשא-ברייהווא נטל לה מתמן. ועלה אתמר 'ומשם יפרד' (שם שם, י) - אפריש נפשה מתאנה דילהון וכו'. "לעבדה" - בפקודין דעשה, "ולשמרה" - בפקודין דלא-תעשה וכו'.

ואי עבר על אורייתא, אתשקיה ממרירו דאילנא רע, דאיהו יצר-הרע.

ואם תיבין בתיובתא, אתמר בהון: 'ויורהו ה' עץ' (שמות טו, כה), דא 'עץ-חיים', ובה 'וימתקו המים' (שם). ודא 'משה משיח', דאתמר בה (שם יז, ט): 'ומטה האלקים ביד'. 'מטה' דא 'מט"ט', מסטרה חיים ומסטרה מיתה", עד-פאן-לשוננו.

פי "מט"ט" - הוא בחינות 'משנה', בחינות 'ששת ימי החל', בחינות 'ששה סדרי משנה', שפלולים מששה בחינות: 'כשר ופסול טמא וטהור אסור ומתור' (תקוני-זהר צח:).

וְעַל-כֵּן אֱלֹהֵי בְנֵי-אָדָם שְׂאִינָם קְבוּעִים עַד־כֵּן בְּעִבּוּדַת הַבּוֹרָא יִתְפַּרֵּךְ, וְאִין תְּשׁוּבַתְּם שְׁלֵמָה עֲדִין, רַק לַפְעָמִים נּוֹפֵל לּוֹ הַרְהוּר תְּשׁוּבָה וּמִתְחִיל קִצַּת בְּעִבּוּדְתוֹ יִתְפַּרֵּךְ, וְאַחֲרֵיכֶן נּוֹפֵל מֵזֶה וְחוֹזֵר לְמִקְוָמוֹ, וְאַחֲרֵיכֶן חוֹזֵר וְנִתְעוֹרֵר, וְחוֹזֵר וְנּוֹפֵל. וְכֵן מִשְׁתַּנֵּה בְּכָל פַּעַם מִטּוֹב לְרַע וּמִרַע לְטוֹב.

זֹאת ה'תְּשׁוּבָה', הִיא בְּחִינּוֹת 'שֵׁשֶׁת יָמֵי הַחֵל', 'כָּשֶׁר וּפְסוּל' וְכוּ'. כִּי הוּא גַם- כֵּן 'פַּעַם כָּשֶׁר וּפַעַם פְּסוּל, פַּעַם טָמֵא וּפַעַם טָהוֹר' וְכוּ', כִּי אִין לּוֹ נִיחָא.

אָבֵל כְּשֶׁעוֹשֶׂה 'תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה', שִׂדְחָה הָרַע לְגַמְרֵי וְנִעְשָׂה כְּלוֹ טוֹב - זֶהוּ בְּחִינּוֹת 'מֹשֶׁה מְשִׁיחַ', דְּאִתְמַר בֵּה: "וּמִטָּה הָאֱלֹקִים בְּיַדִּי", הִינוּ שְׁהִיָּה בִידּוֹ לְהַפִּךְ מִרַע לְטוֹב, וְנִדְחָה הָרַע לְגַמְרֵי.

וְזֶהוּ בְּחִינּוֹת 'שֶׁבֶת', כִּי יֵשׁ לּוֹ נִיחָא מִכָּל וְכָל, כִּי "בָּא שֶׁבֶת, בָּא מְנוּחָה" (רש"י בְּרֵאשִׁית ב, ב - עַל-פִּי בְּרֵאשִׁית-רַבָּה י, ט) - שְׂיֵשׁ לּוֹ 'מְנוּחָה' מִכָּל וְכָל, וְנִדְחָה הָרַע לְגַמְרֵי, וְזֶהוּ בְּחִינּוֹת 'שְׂדֵי'. - וְאִזִּי נִכְלָל 'מִט'ט' בְּבְחִינַת 'שְׂדֵי'.

"לא טוב היות האדם לבדו" (בראשית ב, יח)

קנה.

(טיח-שרפי-קדש החדש ח"א פז)

תִּכְרַף אַחַר פְּטִירַת זַוְגָתוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז'ל שְׁנַסְתַּלְקָה בְּעֶרְב־שְׁבוּעוֹת שְׁנַת תַּקס"ז סְמוּךְ לְעֶרֶב (מִי־מוֹהַרְנ"ת ח"א כא), אָמַר אֲזַ רַבְּנוּ ז'ל בְּשִׁלְחָנוּ בְּלִיל שְׁבוּעוֹת:

"אלוֹלָא הַתְּבִישְׁתִּי - הִיִּיתִי מְצוּהָ שְׁכַבְרֵי יְדִבְרוּ שְׂדוּף עֲבוּרֵי, כִּי הָרִי

הַתּוֹרָה אָמְרָה (בְּרֵאשִׁית ב, יח): 'לֹא טוֹב הָיִיתָ הָאָדָם לְבִדּוֹ, אִינִי רוֹצֶה לְהִיֹּת 'לֹא טוֹב'.
[וְאֵלֶּט אִיךָ זִיךְ נִישְׁט שְׁעַמְעֵן, וְאֵלֶּט אִיךָ זִיךְ גַּעֲהִיִּסן רַעְדָן א שִׂדוּף שׁוֹיִן! - אַז ס'שְׁטִיט דָּאךְ: 'לֹא טוֹב הָיִיתָ הָאָדָם לְבִדּוֹ' - וְיִל אִיךָ נִישְׁט זִיין קִיין נִישְׁט גּוֹטְעֵר!].

וְכֵן הִיָּה: שְׁתַּכַּף אַחֲרֵיכֶן נִשְׁתַּדָּף עִם אֲשֵׁתוֹ הַשְּׁנִיָּה מִבְּרָאָה, כַּמְסַפֵּר ב'חִי־מוֹהַר'וֹן קִיח; קס; קסד; 'מִי־מוֹהַר'נ"ת ח"א כד; שִׁיח-שְׂרַפִּי-קֹדֶשׁ ח"ב רצו].

קנו.

(טיח-שרפי-קדש החדש ח"ג רסה)

דַּעַת רַבְּנוּ ז'ל הִיָּתָה: "שְׁנַכּוֹן שְׂיֵשָׂא הָאָדָם אִשָּׁה, בְּצַעִירוֹתוֹ מִמֶּשׁ!" [דַּעַר רַבִּי הָאֵס גַּעֲהֵאֶלְטֵן זִייעֵר: אַז מַעַן דָּאָרְף חֲתוּנָה הָאָבֶן יוֹנֵג] (עִינ־שֵׁם בְּהַעֲרָה ד).

קנז.

(טיח-שרפי-קדש החדש ח"ג רסו)

פַּעַם כְּשָׁבָא לְרַבְּנוּ ז'ל, בְּחוּר שְׁהִתְקַרַּב אֵלָיו זֶה מְקַרֵּב - אָמַר לּוֹ: "סַע לְבֵיתְךָ, הַתְּחַתֵּן, אַחֲרֵיכֶן תְּשׁוּב אֵלַי עִם 'טְלִית' - יֵשׁ לִי מָה לְדַבֵּר עִמָּךְ!"

[פָּאָר אַהֲיִים, הָאָב חֲתוּנָה, דַּעֲרָנָךְ וְנַעֲסָט קוּמְעָן צוּ מִיר מִיט אַ טְלִית - אִיךָ הָאָב מִיט דִּיר וְנֹאס צוּ רַעְדָן].

קנת.

(טיח-שרפי-קדש החדש ח"ג רסז)

מוֹהַרְנ"ת ז'ל אָמַר: "אִם אַבְרָךְ יֹאמַר לִי: 'שְׁהוּא אִישׁ כָּשֶׁר' - אֲאָמִין לּוֹ! - אִם בְּחוּר יֹאמַר לִי: 'שְׁהוּא אִישׁ כָּשֶׁר' - לֹא אֲאָמִין לּוֹ!"

[אַ יוֹנֵגְעַרְמָאן אַז עַר וְנַעֲט מִיר זָאָגן: 'אַז עַר אִיז אַ עַרְלִיכְעֵר' - וְנַעֲל אִיךָ אִים גְּלִיבֵן! - אַז אַ בְּחוּר וְנַעֲט מִיר זָאָגן: 'אַז עַר אִיז אַ עַרְלִיכְעֵר' - וְנַעֲל אִיךָ אִים נִישְׁט גְּלִיבֵן].

קנט.

(שיח־טרפֿי־קדש־החדש־ח"ג רסח)

רַבְּנוּ ז"ל אָמַר: "הֵייתִי רוֹצֵה לְהַנְהִיג מִנְהַג בְּעוֹלָם: הַיּוֹם סְעוּדַת אַרוֹסִין' - מִקֵּחַ ה'חֶפְהָה'. וּמָה יִהְיֶה עִם הַהֶכְנֹחַת לְחַתְנָה? - יִכְיֶנּוּ אוֹתָן לְפָנֵי ה'אַרוֹסִין'!"

[איך האב געוואלט אריינפירן ביי די וועלט: היינט קנס מאל - מארגן חפה. איי צוגרייטן? - זאל מען פריער צוגרייטן!] [עין־שם בהערה ח].

"אעשה לו עזר כנגדו" (בראשית ב, יח)

קס.

(ח"א יט, ח)

"ישלח עזרך מקדש, ומציון יסעדך" (תהלים כ, ג). 'עזרך' זה בחינת (בראשית ב, יח) **"אעשה לו עזר"**, בחינת 'חנה', 'לשון־הקדש'.

וזה: "מקדש" - בחינת 'לשון־הקדש'. וזה: "ישלח עזרך מקדש" - סופי־תבות: 'חש"ך' - הינו בחינת 'תרדמה', בחינת 'תרגום', שעקר 'שלמות לשון־הקדש', על־ידי ה'תרגום'.

וכשיש לו שלמות הזה - על־ידי־זה: "ומציון יסעדך" - שיהיה 'סעדך', הינו האכילה ושתייה וכל התענוגים - מ'ציון' וסימן האותיות, המצינים ומסמנים בכל דבר - שיהיו כל תענוגיו, רק מ'התנוצצות האותיות' שבכל דבר.

קסא.

(ח"ב פז)

'פונת אלול', הם תקון לפגם־הברית. פי 'סוד פונות אלול' (שער־

היחודים פ"י): הוא "הנותן בים דרך" (ישעיה מג, טז), להאיר בחינת 'דר"ך', ב'ים'. ו'דר"ך' זה, נפתח ב'חדש אלול' וכו'.

ועקר 'פגם־הברית', הוא בבחינת 'דרך' הזה. פי היה צריך להאיר בחינת הרכ"ד אורות, בבחינת 'ים', בחינת 'אמונה'. והוא נטה מזה, ופגם בבחינת 'דרך', בבחינת (בראשית ו, יב): **"כי השחית כל בשר את דרכו"**.

פי 'אשה' נקראת 'דרך' (קדושין ב:). ויש 'דרך' אחר, בחינת (משלי ל, כ): **"דרך אשה מנאפת"**.

והכלל: שעקר הפגם בבחינת 'דרך', שלא האיר ה'דרך' ב'ים'.

ולפעמים מחמת זה הפגם יוכל לאבד זיוגו - פי מאחר שנטה מזיוגו, קשה לו למצא זיוגו. ואפלו אם ימצא זיוגו, תהיה לו מנגדת, ולא תהיה נוטה אחר רצונו, מחמת שנטה ממנה ולא האיר בה, מזה נתהוה שיש לה רצון אחר כנגדו. ואז: **"לא זכה - כנגדו"** (יבמות סג. על בראשית ב, יח).

וב'חדש־אלול', אז יכולין לתקן זה ולהאיר ה'דרך' ב'ים'. וכשמתקן זה, אזי מוצא זיוגו - והיא אינה **"כנגדו"**, רק 'כרצונו'.

קסב.

(שיח־טרפֿי־קדש־החדש־ח"ג עדר)

רבי ליפא חברו של מוהרנ"ת ז"ל, התגדל מקטנותו בין החסידים, וזוגתו התגדלה גם היא בבית של חסידים, ומחמת פן לא הייתה מתחלה מתנגדת על דבר התקרבותו לרבנו, אך אחר־כך נעשתה זוגתו מתנגדת גדולה עליו.

ולעמת זאת, זוגתו של מוהרנ"ת ז"ל, התגדלה כמותו בבית של מתנגדים, והיתה מתחלה מתנגדת על התקרבותו לרבנו, אך אחר כך נעשתה לו לעזר רב.

ואמר מוהרנ"ת: שלפיזה מוכן בטוב מאמרם ז"ל (יבמות סג.) שדרשו על הפסוק (בראשית, ב יח): "אעשה לו עזר כנגדו" - "זכה, נעשית לו עזר. לא זכה, נעשית כנגדו".

והינו: ש"אם הוא זכה" - נעשית לו אחר-כך לעזר, אף שמתחלה לא היתה לו לעזר; אך "אם הוא לא זכה" - נעשית אחר כך "כנגדו", אף שמתחלה היתה היא לו לעזר!

[אז ער איז א 'זכה' - ווערט זי אן 'עזר', כאטשע זי איז פריער נישט געווען קיין 'עזר'; אז ער איז א 'לא זכה' - ווערט זי א 'כנגדו', כאטשע זי איז פריער געווען א 'עזר']!

"נפש חיה הוא שמו" (בראשית ב, יט)

החיים. ועל-כן על-ידי ה'תורה, יכולים לקבל את החיות, פי על-ידי ה'תורה קורים את ה'חיים', וממשיכין החיות לתוך המדות, שהם בחינת 'ימים'.

ועל-כן צריך לעסק בתורה בפה דיקא - פי בשצריכין לקרות אחד בשמו, צריך לקרותו בפה דיקא, ואי-אפשר לקרותו בשמו במחשבה בעלמא. פן אי-אפשר לקרות את 'חי החיים' בשמו, פי אם על-ידי הפה, ולא על-ידי המחשבה לבדה.

וזוה שאמרו חז"ל (ערובין נד על משלי ד, כב): "פי חיים הם למצאייהם, למוציאייהם בפה" - שעל-ידי-זה זוכה ל'חיים'. נמצא: על-ידי 'עסק התורה, ממשיכין אריכות ימים'. ואז זוכה ל'דעת', פי ה'דעת' וה'שכל' הוא בעצמו ה'חיות' וכו'.

קסד.

(ח"א נט, ה)

ה'שם' הוא ה'נפש', בבחינת (בראשית ב, יט): "נפש חיה הוא שמו".

קסה.

(ח"א רס)

ה'שם' הוא ה'נפש', בבחינת (בראשית ב, יט): "נפש חיה הוא שמו".

ועל-כן יש צדיקים שמוסרים שָׁמַם ופרסומם על 'קדוש-השם', הינו: שעושים בכונה, בכדי לאבד שמו ופרסומו, פי הכל דוברים עליו ובודים עליו פזבים, ויש לו 'שפיכות-דמים' מזה, וזה בחינת 'מסירת נפש' ממש, פי ה'שם' הוא ה'נפש'.

ובזה מצילים את ישראל ממה שהיה ראוי לבוא עליהם חסוֹשְׁלוֹם בשביל

קסג.

(ח"א נו, ג)

ה'תורה' היא שמו של הקדוש-ברוך-הוא, והשם הוא הכלי של הדבר, כמו שכתוב (בראשית ב, יט): "נפש חיה הוא שמו", שבהשם נגבל הנפש והחיות של כל דבר.

ועל-כן בשקורין האדם בשמו, הוא מזמן תכף אצלו, מחמת שבהשם נגבל כל הנפש והחיות שלו.

וכן ה'תורה' הוא שמו של הקדוש-ברוך-הוא, הינו: ששם נגבל החיות מחי

ה'יחוד קדשא בריך הוא ושכינתה'. (עין בפנים).

קסו.

(ח"ב א, יג)

"ואדעך בשם" (שמות לג, יז), זה בחינת הנפשות, בחינת (בראשית ב, יט): **"נפש חיה הוא שמו"**.

קסז.

(ח"ב לט)

הכל באשר לכל, נברא רק בשביל ישראל. וישראל בעצמן עקר בריאתם בשביל בחינת שבת שהוא התכלית מעשה שמים וארץ, עולם הנשמות, עולם שכלו שבת, ששם ישיגו את השם יתברך כראוי בלי שום מסך המבדיל וכו'.

וצריך האדם להעמיק עינו לדעת ולהפיר גדלת הבורא יתברך על ידי כל דבר ודבר מהבריאה, שרואה בתבניתו ודמותו בפרטיות איבריו ובנינו, וכיוצא בזה, ולעבדו יתברך בזה, עד אשר יבוא לבחינת התכלית של אותו הדבר, שהוא בחינת שבת כנ"ל.

וזהו בחינת (תהלים מו, ט): "לכו חזו מפעלות ה', אשר שם שמות בארץ" - "לכו" דיקא, הינו בחינת הרגליו, כלי ההליכה, גם הם יחזו מפעלות ה' אשר שם שמות בארץ". הינו: פעלות ה' אשר שם בארץ הזו, בהעולם השפל, שעלידי מפעלות ה' שבארץ הזאת השפלה, יכולין לדעת ולהשיג התכלית.

וזהו: "אשר שם שמות בארץ" - הינו שהתכלית, שהוא בחינת שמו"ת, ראשייתבות: "תכלית מעשה שמים וארץ", בבחינת (בראשית ב, יט): **"נפש חיה**

הוא שמו", וכמו שאמרו רז"ל (ברכות ז): **"אל תקרא שמות, אלא שמות"** - דהינו: עולם הנשמות, שהוא התכלית, הוא מלבש ונאחז בארץ השפלה הזו - שעלידי עולם-הזה השפל דיקא, מכרחין להשיג התכלית.

קסח.

(ח"ב סו)

ה'שם' הוא ה'חיות, בבחינת (בראשית ב, יט): **"נפש חיה הוא שמו"**.

"ויפל ה' אלקים תרדמה על האדם, וישן, ויקח אחת מצלעותיו, ויסגר בשר תחתנה. ויבן ה' אלקים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה, ויבאה אל האדם" (בראשית ב, כא-כב)

"ויקח אחת מצלעותיו" - זהו שאמרו (ברכות סא. ערובין יח.): שני פרצופים נבראו (רש"י)

"בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את אדם הראשון, דיו פרצופים בראו, ונסרו ועשאו גבים, גב לפאן וגב לפאן" (בראשית רבה ח, א; ויקרא רבה יד, א)

קסט.

(ח"א יט, ג-ד-ה)

ה'רעה הפוללי' שכל הרעות של שבועים לשון פלולין בו, דהינו: תבערת המדורה של תאות נאוף - נופל ונתבטל ואין לו שליטה על ידי לשון הקדש, בחינת יחיה, בחינת (תהלים יט, ג): **"ולילה ללילה יחיה"**, בחינת "הדבור של לשון הקדש שבו נברא העולם" (בראשית רבה יח, ד).

וזה (בראשית ב, כא): **"ויסגר בשר תחתנה"**, **"לא נצרכה אלא למקום החתך"** (ברכות סא.), הינו: חתוף הדבור. וזה (שם, שם כב): **"ויבן"**, **"עשאה פאוצר"** (ברכות שם) - שעקר עשייה ותקון של לשון הקדש, תולה

ב"יראת ה' היא אוצר" (ישעיה לג, ו), כמו שכתוב (קהלת יב, ג): "סוף דבר הכל נשמע, את האלקים ירא".

וזה: "כאוצר של חטים" (רש"י בראשית שם) - הינו: ה'יראה' הוא 'אוצר', שבו תלוי עשייה ותקון של חט"ה - כ"ב אותיות של 'לשון-הקדש' (תקוני-זהר לא).

וזה (בראשית ב, כא): "ויפל ה' אלקים תרדמה", "תרדמ"ה מספר תרגום"ם (עצ-חיים שער לה, פ"ב אות ה; 'ספר-הלכות' פרשת לך-לך פי"ג; 'שער-המצות' פרשת ואתחנן; 'פרי-עצ-חיים' הנהגת הלמוד פ"א).

כי על-ידי ה'תרגום, בחינת 'תרדמה', עקר 'בנינה של חוה' - הוא עקר בנינה של 'לשון-הקדש'. ועל-ידי שפעליו ה'טוב' שב'תרגום' ל'לשון-הקדש', ומפילין ה'רע' שבו, נופלין כל ה'שבעים לשון'. בבחינת (תהלים קטו, ה; קלה, טז): "פה להם ולא ידברו", ראשי-תבות: 'ויפ'ל'.

וזה בחינת "מקרה לילה" (דברים כג, יא), שה'רוח-סערה', ה'רוח-שטות', הינו ה'שבעים לשון' - עולה על-ידי 'תרגום', על-ידי 'תרדמה', על-ידי 'שנה' - ויונק מ'לשון-הקדש', מ'רוח-הקדש', מ'ברית-קדש'.

כי מי שיש לו 'שלמות לשון-הקדש', מקרר חמימותו ב'לשון-הקדש' וכו', אבל מי שאין לו שלמות לשון-הקדש, ה'רוח-סערה' מקרר אותו ב'מקרה-לילה' בשנה וכו'.

כי על-ידי 'שלמות לשון-הקדש', נצולין מ'מקרה-לילה', וזוכין ל'תקון-הברית' - כי עקר 'שלמות לשון-הקדש', הוא על-ידי 'תרגום', בחינת 'תרדמה ושנה', דהינו: על-

ידי ש'מבררין את בחינת ה'תרגום', בחינת ה'תרדמה' - ועל-כן אז נצולין מ'מקרה-לילה' שב'תרדמה'.

קע.

(ח"א סז, ו)

בשמעליו הכבוד והמלכות, אזי יוצא ה'כבוד' מן ה'סטרא-אחרא', מבין ה'עזי-פנים', וחוזר אל ה'מביני מדע' וכו'.

ואזי כשחוזר ה'כבוד' אל ה'מביני מדע', בתחלת ממשלתם, נעשה 'מחלקת', כי עקר יניקת האויבים הוא מן ה'מביני מדע', דהינו מן ה'מח' וכו' - פי יש בהמח מותרות, שמהם יוצאין ה'שערות', ומהם יונקים האויבים עד שפלה כל המותרות שבמה, ואזי אין להם יניקה ונופלים.

וזה בחינת 'שערות קלועין' שנמצאין בבני-אדם, שקורין: "קאלטיניס", "שהעולם חוששין לקצצם" (עין שלחן-ערוך יורה-דעה קצח, ו - בהג"ה), רק שיפלו מאליהם.

הינו: כשיש הרבה מותרות במח, אזי מטבע בטבע האדם שיצאו שערות קלועין, כדי שעל-ידי קליעותן והתחברותם, יינקו ביותר ויקבלו, ויוכלו לינק כל המותרות הרבה שבמה. ועל-כן אין נקצצין קדם זמנם, כי יוכלו להזיק להמה, על-ידי שישאר בתוכו המותרות, על-ידי שלא יהיה השערות קלועין לינק אותן.

וזה בחינת (בראשית ב, כב): "ויכן ה' אלקים את הצלע אשר לקח וכו', ויבאה אל האדם" - "חד אמר: מלמד שנתן בה בינה יתרה. וחד אמר: מלמד שקלעה לחוה והביאה אל האדם" (נדה מה:).

"בינה יתרה" - הינו בחינת מותרות המחין שמשם יונקין השערות, שמשם יניקת האויבים.

וזהו: "יחד אמר מלמד שקלעה לחוה" וכו' - הינו הך ולא פליגי. כי על-ידי מותרות שבפמח, בחינת בינה יתרה - מזה בא שערות קלועין, בחינת "שקלעה לחוה" - כי ה'כבוד' הוא בחינת חוה, שהיא 'הצלע' הנ"ל, שהיא בחינת (שם ג, כ): "אם כל חי".

קעא.

(ח"א עה)

קדם שמוציא הניצוצות אל הדבור דקדשה - אזי הם בבחינת: "צלע על ירכו" (בראשית לב, לב), שהוא בחינת פגם הרגלין.

ואחר-כך כשמוציאם אל הדבור, ובונה מהם דבור דקדשה - זהו בחינת (שם ב, כב): "ויבן את הצלע" - שמתקן בחינת "צולע על ירכו". והדבור הוא בחינת חוה, כמו שכתוב (תהלים יט, ג): "ולילה ללילה יחוה", שהיא בחינת "הצלע" הנ"ל.

קעב.

(ח"א קח)

כשמתפלל או מתבודד את-עצמו, ובאמצע נופל ממדרגתו - זהו בחינות הרהורי עבו"ם.

כי כל ה'נפילות', באין מחמת 'קלקול-האמונה'. וכשנתקלקל האמונה, נמצא מחזיר פניו מהשם-יתברך, כמו שכתוב (ישעיה א, ד): "נזרו אחר", והשם-יתברך גם-כן מסתיר פניו מפניו, נמצא הוא 'אחור באחור'. וצריך להביא על זה קרבן עולה.

ובחינת עולה הוא: כשמשבר רוחו בקרבנו, ומתבייש וחושב בעצמו: "איך נפלתי ונשלכתי משמים לארץ, שהייתי במקום גבוה כזה, ועכשו נפלתי והחזרתי פני מהשם-יתברך, ונשארתי אחור באחור". ומרחם על עצמו. כי אין רחמנות גדולה מזו.

וצריך לזה 'נסירה' כמו שהיה אצל 'אדם-הראשון', שנבראו דו פרצופין אחור באחור, ואחר-כך ננסר והיה 'פנים בפנים' (ברכות סא. ערובין יח.).

וה'נסירה' הוא בחינת שם 'חת"ך', כמו שכתוב בפנוות (שערי-הפנוות) תפלת-השחר א; 'פרי-עצמיים' שערי-הזמירות פ"ה; ועין 'בעצמיים' שערי-הנסירה פ"א): "פותח את ידך" (תהלים קמה, טז), "סופי-תבות חת"ך" - הינו: שחותך ומנסר את-עצמו.

והשם 'חת"ך' נעשה, על-ידי שמשבר את לבו - כי אז בודאי מאנח ומוציא רוח ומכניס רוח, והוא תרין רוחין. "ושני פעמים 'רו"ח' גימטריא חת"ך" (האריז"ל שם), וזהו בחינות נסירה, ובא אל בחינות פנים בפנים - וזהו בחינות עולה.

וזהו (תהלים נא, יט): "זבחי אלקים רוח נשברה". 'זבחי אלקים' - הינו בחינת עולה, הוא רוח נשברה.

קעג.

(ח"ב א, ב)

איש הישראלי נברא, שיהיה לו ממשלה על המלאכים וכו', וצריך כל-אחד לראות שיבוא לזה התכלית. אך צריך לשמר עצמו מאד, ולראות שיהיה לו פח לעמד בממשלה זו, שלא יקנאו בו מלאכי השרת ויפילו אותו חסו-שלום וכו'.

והעצה על־זה: לקשר עצמו עם נשמות ישראל, ועל־ידי ה'התקשרות' נצול מהם. וזה בחינת (איוב כו, ט): "מאחז פני כסא", שצריך לאחז עצמו ב'שרשי הנשמות' החצובות מתחת פסא־הפבוד, שהיא בחינת (בראשית ג, כ): "אם כל חי".

וזה בחינת (בראשית ב, כב): "ויבן ה' אלקים את הצלע אשר לקח מן האדם" וכו'. "ויבן", ראשי־תבות (ישעיה כב, כג): "ותקעתיו יתד ב'מקום נאמן", שהוא בחינת 'ממשלה', כמו שתרגם יונתן על זה הפסוק: "ואמנינה אמרכל מהימן משמש באתר קים", הינו בחינת 'ממשלה' הנ"ל, שיהיה לה 'קיום'.

וזהו בחינת "הצלע" - שהיא בחינת 'חנה', "אם כל חי", בחינת 'פסא־הפבוד', שרשי הנשמות, שעל־ידי־זה יש פח לעמד במקשלה זו.

וזהו: "אשר לקח מן האדם" - הינו האדם העליון, כמו שכתוב (יחזקאל א, כו): "ועל הכסא דמות כמראה אדם" וכו'.

"ויביאה אל האדם" - הינו אל האדם התחתון, שעל־ידי־זה יש פח לאדם התחתון לעמד במקשלה זו כנ"ל.

קעד.

(ח"ב פב)

כתיב: "אחור וקדם צרתני" (תהלים קל"ט, ה), זה בחינת 'פסדר' ו'שלא־פסדר'. 'קדם' הוא בחינת 'פסדר', בחינת 'אלף־בית' פסדר. ו'אחור' הוא בחינת 'תשר' ק שלא־פסדר. וזה בחינת 'אדם וחנה', 'פסדר' ו'שלא־פסדר'.

הוי"ה במלוי 'אלפי"ן' גימטריא: מ"ה, 'אד"ם'. ו'חנה' הוא בחינת: "מלכות

פה, ותורה שבעל־פה קרינו לה" (פתיח אליהו). ו'חנה' לשון 'דבור', כמו שכתוב (תהלים יט, ג): "ולילה ללילה יחנה דעת", הינו 'מלכות פה'.

וכש'חנה מלכות, מקשרת להשם, אזי הוא במלאו ובשלמות. ומי שמחלק בחינת 'חנה' מלכות' לעצמו, שאומר: 'אנא אמלך' - בזה הוא מחלק ומפריד אותה מהקדוש־ברוך־הוא - אזי אינה בשלמות.

כי עקר חיותה: "מה", הינו ה'שכל'. וכשהוא מחלק ה'מלכות' לעצמו, אזי הולך לו 'שלא־פסדר', כי הוא בתוך בחינת 'שלא־פסדר', הינו 'מלכות', 'חנה', 'תשר' ק'.

וכשזאת הבחינה 'חנה', היא מקשרת ל'האדם', הינו להקדוש־ברוך־הוא, הוא, אזי הולך לו 'פסדר'.

נמצא: כי בחינות 'חנה' שלא־פסדר', נתבטלים על־ידי האדם פסדר'.

וכשרואה אדם בעצמו שהולך לו 'שלא־פסדר' - ידע שיש לו 'גדלות', הינו: "אנא אמלך" - יעשה תשובה וישפיל את־עצמו, ויהיה בחינת 'מה', כמו שכתוב (שמות טז, ז): "ונחננו מה". ואזי נחזר 'חנה' לבחינת 'אדם', לבחינת 'מ"ה', ונעשה 'פסדר'.

קעה.

(שיחות־הר"ן יג)

יש דבורים יקרים, שיוצאים על־ידי 'בלבולים' דיקא.

אך יש חלוקים בין הבלבולים, וכמובא במדרש (בראשית רבה מד, יז): "שיש תרדמה של נבואה, כמו שכתוב (בראשית טו, יב): 'ותרדמה נפלה על אברם', ויש תרדמה

שֶׁל שְׁטוֹת וְכוּ'. (עין לקוטי-מוהר"ן ח"א יט הנ"ל) -
 'תַּרְדֵּמָה' הוּא 'בְּלִבּוֹל הַדַּעַת'.

קעו.

(שיחות-ה"ר"ן פז)

אֶמְרֵי אֲנָשִׁי: 'כָּל נֶעַר יֵשׁ לוֹ אִשָּׁה נָאָה'.
 וְזֶה יֵשׁ לְהַבִּינִי: כִּי עֵקֶר הַשֶּׁכֶל הוּא
 מִהַמּוֹחַ. וְהַמּוֹחַ שׁוֹאֵב מִמּוֹחַ שְׁבַעֲצָמוֹת
 שֶׁנִּשְׁקָה עַל-יְדֵי לַחֹת וְשִׁמְנוֹנִית הַגּוֹף. וְזֶהוּ
 עֵקֶר 'קִיּוֹם הַשֶּׁכֶל'.

וְעַל-כֵּן מִי שֶׁהוּא 'נֶעַר', וְאִין שֶׁכָּלוּ
בְּשִׁלְמוֹת, וְנִשְׁאָר מַחוּ כָּנוּס
בְּעֲצָמוֹת. וְעַל-כֵּן 'בֵּת-זוּגוֹ' שֶׁנִּלְקַחָה מִן
הָעֲצָמוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית ב, כא): 'וַיִּקַּח
אֶחָת מִצְלָעֵתָיו" - נִמְשָׁךְ אֵלֶיהָ רַבּוּי הַמּוֹחַ
שֶׁנִּשְׁאָר כְּנוּס בְּעֲצָמוֹתָיו אֲשֶׁר מִשָּׁם נִלְקַחָה.

וְעַל-כֵּן 'בֵּת זוּגוֹ' נָאָה - כִּי עֵקֶר הַיָּפִי עַל-
יְדֵי הַמּוֹחַ וְהַחֲכָמָה, בְּבַחֲיִנַת (קִהְלַת
ח, א): "חֲכָמַת אָדָם תָּאִיר פָּנָיו". וְעַל-כֵּן הִיא
נָאָה - מִחֲמַת שֶׁנִּמְשָׁךְ אֵלֶיהָ רַבּוּי הַמּוֹחַ, כִּי
הִיא "עֵצָם מִעֲצָמוֹ" (בְּרֵאשִׁית ב, כג) שֶׁל זֶה
שָׂאִין שֶׁכָּלוּ שָׁלֵם, וְנִשְׁאָר מַחוּ כָּנוּס
בְּעֲצָמוֹתָיו.

וּבִקְדָשָׁה - זֶה בַּחֲיִנַת שֶׁנִּמְשָׁכִין 'שְׂרָשִׁי
הַדַּעַת' אֶל הָאֶתְרוּג' וְכוּ'.

"וַיֹּאמֶר הָאָדָם, זֹאת הַפַּעַם עָצָם מִעֲצָמֵי וּבִשָּׁר
 מִבְּשָׂרִי, לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה, כִּי מֵאִישׁ לְקַחָה
 זֹאת. עַל כֵּן יִעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק
 בְּאִשְׁתּוֹ, וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד" (בְּרֵאשִׁית ב, כג-כד)

קעז.

(ח"א יט, ג'ה)

גָּדַל יָקָר הָעֵרֶךְ שֶׁל 'לְשׁוֹן-הַקֹּדֶשׁ' - "שְׁבוּ
נִבְרָא הָעוֹלָם" (בְּרֵאשִׁית-רַבָּה יח, ד),

"לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה, כִּי מֵאִישׁ לְקַחָה זֹאת"
 (בְּרֵאשִׁית ב, כג) - **"לְשׁוֹן נוֹפֵל עַל לְשׁוֹן, מִכָּאן**
שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם בְּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ" (בְּרֵאשִׁית-רַבָּה
שם).

וְזֶה בַּחֲיִנַת 'חֲוָה', בַּחֲיִנַת (תְּהִלִּים יט, ג):
"וְלִילָה לְלִילָה יִחְוָה", הֵינּוּ: בַּחֲיִנַת
הַדְּבוּר שֶׁל 'לְשׁוֹן-הַקֹּדֶשׁ', שְׁבוּ נִבְרָא הָעוֹלָם.

וְזֶה בַּחֲיִנַת: "לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה" - הֵינּוּ
הַדְּבוּר, כְּמוֹ (בְּרֵאשִׁית מט, כח): "וְזֹאת
אֲשֶׁר דָּבַר לָהֶם".

וְעַל-יְדֵי 'לְשׁוֹן-הַקֹּדֶשׁ' - רוּמָמְנוּ מִכָּל
הַלְשׁוֹנוֹת, שֶׁכָּל הַלְשׁוֹנוֹת
הָעַמִּים נוֹפְלִים עַל-יְדֵי 'לְשׁוֹן-הַקֹּדֶשׁ', וְזֶה
בַּחֲיִנַת: "לְשׁוֹן נוֹפֵל עַל לְשׁוֹן".

וְהַדְּעָה-כּוֹלָלִי שֶׁכָּל הָרְעוֹת שֶׁל 'שְׁבַעִים
לְשׁוֹן' כְּלוּלִין בּוֹ, דְּהֵינּוּ
תְּבַעֲרַת הַמְדוּרָה שֶׁל 'תְּאֻנֹת-נְאוּף', נוֹפֵל
וְנִתְבַטֵּל וְאִין לוֹ שְׁלִיטָה עַל-יְדֵי 'לְשׁוֹן-
הַקֹּדֶשׁ'.

וְזֶה שֶׁפָּרַשׁ רַש"י (בְּרֵאשִׁית ב, כד): "עַל כֵּן
יִעֲזֹב-אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק
בְּאִשְׁתּוֹ", "מִכָּאן שֶׁנֶּאֱסָר לָהֶם עֲרִיזוֹת, רוּחַ-
הַקֹּדֶשׁ אוֹמֶרֶת כֵּן".

'רוּחַ-הַקֹּדֶשׁ' - הֵינּוּ 'לְשׁוֹן-הַקֹּדֶשׁ', כְּמוֹ
(תְּהִלִּים לג, ו): "וּבְרוּחַ פִּיו כָּל
צָבָאם".

שֶׁעַל-יְדֵי 'לְשׁוֹן-הַקֹּדֶשׁ', נֶאֱסָר וְנִתְקַשֵּׁר
הַתְּאוּהָ שֶׁל 'תְּאֻנֹת-נְאוּף',
הַמְדוּרָה שֶׁל 'שְׁבַעִין כּוֹכְבִין', שָׂאִין לוֹ
שְׁלִיטָה עַל יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי 'לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ',
בְּבַחֲיִנַת "לְשׁוֹן נוֹפֵל עַל לְשׁוֹן", כְּנִל.

קעת.

(ח"א עה)

יש מדת נצחון ומחלקת ומלחמה. ומהיכן בא מדה זו, מדמים שעדין לא עבד בהם השם-יתברך וכו' - וצריכין לדבר בתורה ותפלה, עד שיהיה הגוף בטל ואפס.

וזהו בחינת (בראשית ב, כד): "והיו לבשר אחד" - שיהא הגוף 'אחד' עם ה'דבור', שהוא בחינת 'חנה', כמו שקתוב (תהלים יט, ג): "ולילה ללילה יחנה", שהיא בחינת "ויבן את הצלע" (שם שם, כב) (עין לעיל על הפסוק: "ויבן את הצלע").

שעל-זה נאמר: "והיו לבשר אחד" - דהינו: שיתבטל הגוף לגמרי כאין וכאפס על-ידי דבורי תורה ותפלה. ולבוא לזה, הוא על-ידי 'יראה' וכו'.

קעט.

(ח"ב פג)

על-ידי 'תקון-הברית' - נעשה בן-חורין, הינו: שבא ל'קדשת שבת', שאסור במקלכה.

ואז פושט גופו המצרע ממשכא דחויא, ולובש 'בגדי שבת', הינו גוף קדוש מגן-עדן. ועל-שם הגוף הקדוש נקרא 'שבת', בבחינת (שמות ד, ז): "והנה שבה בבשרו", שנרפא מצרעתו, ונתלבש בגוף קדוש מגן-עדן, הנקרא 'בשר', בחינת (בראשית ב, כג): "בשר מבשרי".

קפ.

(שיחות-ה'ן פז)

אמרי אנשי: "כל נער יש לו אשה נאה!" - פי 'נער', אין שכלו בשלמות, ונשאר מחו פנוס בעצמות. ועל-כן

ו'נחש' שהוא ה'רע הפולל ה'נ"ל - כש'אין שלמות ב'לשון-הקדש', אזי הוא הולך ושולט על 'לשון-הקדש', בבחינת: "נחש שלטנותה על בשרא" (עין דהר פקודי רסט), הינו בחינת 'חנה' ה'נ"ל, שהיא "בשר מבשרו" (בראשית ב, כג), בבחינת: "בשר קדש" (חגי ב, יב; ירמיה יא, טו - דהר ל'לך צד).

וזה בחינת (שבת קמו): "נחש שפתה לחנה והטיל בה זקמא", שהוא ה'רוח-סערה', ה'רוח-שטות', "אשת כסילות" (משלי ט, ג) - והולך ומפתה את ה'רוח-הקדש', 'לשון-הקדש', "אשה חכמה" (שמואל-ב, יד, יב; כ, טז), בבחינת: "חכמות נשים" (משלי יד, א), ומטיל בה זקמא.

וזה בחינת (בראשית ד, ז): "לפתח חטאת ריבץ". "לפתח" - הינו 'פתחי פיה' של 'לשון-הקדש', שה'חטאת' הזה "רובץ" לינק ממנו.

וזה בחינת "מקרה לילה" (דברים כג, יא), שה'רוח-סערה', ה'רוח-שטות', ה'שבעים לשון' - עולה על-ידי 'תרגום', על-ידי 'תרגמה', על-ידי 'שנה' - ויונק מ'לשון-הקדש', מ'רוח-הקדש', מ'ברית-קדש'.

כי מי שיש לו 'שלמות לשון-הקדש' - מקרר חמימותו ב'לשון-הקדש', בבחינת (תהלים לט, ד): "חם לבי בקרבי וכו', דברתי בלשוני", שמקרר חמימותו ב'דבור של לשון-הקדש', בבחינת (בראשית ב, כג): "זאת הפעם עצם מעצמי", "מכאן שנתקררה דעתו בחנה" (יבמות סג).

אבל מי שאין לו 'שלמות לשון-הקדש' - אזי ה'רוח-סערה' מקרר אותו ב'מקרה-לילה' בשנה וכו'.

'בת-זוגו' שְׁנִלְקָחָה מִן הָעֲצָמוֹת, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (בראשית ב, כא): "וַיִּקַּח אֶחָת מֵעַלְעֵתָיו" - נִמְשָׁךְ אֵלֶיהָ רְבוּי הַמִּזְח שֶׁנִּשְׁאָר כְּנוֹס בְּעֲצָמוֹתָיו אֲשֶׁר מִשָּׁם נִלְקָחָה.

וְעַל-כֵּן 'בת זוגו' נָאָה, מִחֲמַת שְׁנִמְשָׁךְ אֵלֶיהָ רְבוּי הַמִּזְח - כִּי עָקַר הַיָּפִי עַל-יַדֵּי הַמִּזְח וְהַחֲכָמָה, בְּבַחֲיִנַת (קִהְלֵת ת, א): "חֲכָמַת אָדָם תֹּאִיר פָּנָיו" - כִּי הִיא "עֵצָם מֵעֲצָמוֹ" (בראשית ב, כג) שֶׁל זֶה שְׂאִין שִׁבְלוֹ שָׁלֵם, וְנִשְׁאָר מִחוּז כְּנוֹס בְּעֲצָמוֹתָיו.

"וְהִנָּחַשׁ הָיָה עָרוֹם מִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה"

(בראשית ג, א)

קפא.

(ח"א סג)

ה'נָחַשׁ', הֵם אֵלוֹ הַ"חֲכָמִים לְהָרַע", הַחוֹקְרִים פִּילֹסוֹפִיא

וְאֶפִּיקוֹרְסוֹת, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (יִרְמִיָּה ד, כב): "חֲכָמִים הִמָּה לְהָרַע, וְלֹהֲטִיב לֹא יִדְעוּ", שֶׁהֵם רַק 'חֲכָמִים לְהָרַע', שְׂאֵם יִרְצוּ לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּחֲכָמָתָם לְהִיטִיב, לֹא יוּכְלוּ. וְהֵם בְּחִינּוֹת ה'נָחַשׁ', בְּחִינּוֹת (בראשית ג, א): "וְהִנָּחַשׁ הָיָה עָרוֹם מִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה".

וְעַל-יַדֵּי 'דְּבוּרִים רָעִים', עוֹשִׂים 'כְּנָפִים' לְהַחֲכָמִים אֵלוֹ שֶׁהֵם בְּחִינַת ה'נָחַשׁ', שְׂיֻכְלוּ לְעוֹף וּלְפָרֵחַ וְכוּ', אֲבָל אִם אֵין לְה'נָחַשׁ' 'כְּנָפִים', הֵינּוּ שְׂאִין לְהֵם 'דְּבוּרִים רָעִים', אֲזִי אֵין לְה'נָחַשׁ' רַק בְּחִינַת 'הַלִּיכָה' וְכוּ'.

קפב.

(ח"ב ח, ב"ג)

עָקַר הַתְּפִלָּה הִיא רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, וְעָקַר הַרַחֲמִים תְּלוּי בְּדַעַת.

וְכִשְׁהִסְטָרָא-אֲחָרָא יוֹנְקַת מִהֲרַחֲמָנוֹת, מִפְּנֵם הַדַּעַת, הֵינּוּ 'דַּעַת דְּסִטְרָא-אֲחָרָא' שְׂיֻזְנֵק עַל-יַדֵּי נְפִילַת הַדַּעַת דְּקִדְשָׁה, בְּבַחֲיִנַת (בראשית ג, א): "וְהִנָּחַשׁ הָיָה עָרוֹם" - אֲזִי נִפְגָּם הֲרַחֲמָנוֹת, וְנַעֲשֶׂה כַּעַם וְאֲכֻזָּרִיוֹת.

וְזֶה בְּחִינַת (אִיכָה ד, ג): "גַּם תִּנְיִם חָלְצוּ שָׂדֶה, בַּת עַמִּי לְאֲכֻזָּר", זֶה בְּחִינַת 'רַחֲמָנוֹת דְּסִטְרָא-אֲחָרָא', בְּחִינַת (ישעיה יג, ו): "כְּשֹׁד מִשְׁדֵּי".

כִּי 'שְׂדֵי' הוּא בְּחִינַת 'רַחֲמָנוֹת דְּקִדְשָׁה', בְּבַחֲיִנַת (בראשית מג, יג): "וְאֵל שְׂדֵי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים", בְּחִינַת 'תְּפִלָּה', 'שְׂדוּד' הַמַּעֲרָכוֹת'.

וְעַל-יַדֵּי "שֹׁד מִשְׁדֵּי", בְּחִינַת ה'רַחֲמָנוֹת דְּסִטְרָא-אֲחָרָא', בְּחִינַת: "גַּם תִּנְיִם חָלְצוּ שָׂדֶה" - עַל-יַדֵּי-זֶה: "בַּת עַמִּי לְאֲכֻזָּר".

כִּי עַל-יַדֵּי שֶׁהֵם יוֹנְקִים מִן ה'רַחֲמָנוֹת', עַל-יַדֵּי-זֶה גַּם מַעֲט ה'רַחֲמָנוֹת' הַנִּשְׁאָר אֲצֻלָּנוּ, נִפְגָּם וְנַעֲשֶׂה 'אֲכֻזָּרִיוֹת'.

וְעַל-יַדֵּי-זֶה נִקְטָן הַדַּעַת, וּמִתְגַּבֵּר 'תְּאוֹת'-נִאוּף' חֶסֶד-וְשָׁלוֹם, וְאֲזִי הַתְּפִלָּה בְּבַחֲיִנַת דִּין, וְהִסְטָרָא-אֲחָרָא יוֹנְקַת מִהַתְּפִלָּה וּבּוֹלַעַת אוֹתָהּ.

וְצָרִיכִין 'בְּעַל-כַּח' גְּדוּל שְׂיֻיכָל לְהַתְּפִלָּל תְּפִלָּה בְּבַחֲיִנַת 'דִּין' וְכוּ', וְהִסְטָרָא-אֲחָרָא רוֹצֵה לְבַלַּע גַּם הַתְּפִלָּה הַזֹּאת, אֲךָ הִיא עוֹמֶדֶת בְּבֵית הַבְּלִיעָה שְׁלֵה, וּמְכַרַחַת עַל-יַדֵּי-זֶה לְהַקִּיא כָּל מַה שֶּׁבְּלָעָה, כָּל הַקְּדָשׁוֹת שֶׁל הַדַּעַת וְהֲרַחֲמָנוֹת וְהַתְּפִלּוֹת שֶׁבְּלָע וְכוּ', בְּבַחֲיִנַת (אִיּוֹב כ, טו): "חֵיל בָּלַע וְיִקְאָנוּ, מִבִּטְנוֹ יִרְשָׁנוּ אֵל", הֵינּוּ: שְׂמוּצִיא וּמְקִיא עֲצָמוֹת חַיּוֹתוֹ מִמֶּשׁ.

וְזֶה בְּחִינַת (תהלים עד, יג): "אֲתָה פּוֹרְרָת בְּעֶזְךָ יָם, שִׁבְרַת רְאשֵׁי תַנִּינִים עַל הַמַּיִם" - כִּי עַל־יְדֵי 'מִטָּה עֵז', הֵינּוּ ה'תְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־בַּח, הוּא מוֹצִיא קִדְשַׁת הַדַּעַת וְהַתְּפִלוֹת שֶׁבְּלַע, וּמְשַׁבֵּר "רְאשֵׁי תַנִּינִים עַל הַמַּיִם" - הֵינּוּ: ה'סְטֵרָא־אֲחֵרָא' וְה'נְחֵשׁ' שֶׁהִיָּתָה יוֹנְקָת מִן ה'רַחֲמָנוּת' וְה'דַּעַת', בְּחִינַת "וְהַנְּחֵשׁ הָיָה עָרוֹם".

כִּי הַתְּפִלָּה שֶׁל ה'בַּעַל־בַּח' בְּבְחִינַת דִּין, עוֹמְדָת בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁל הַנְּחֵשׁ, וְעַל־יְדֵי־זֶה הוּא מְכַרַח לְהַקִּיא וּלְהוֹצִיא הַכֹּל.

"וְתַפְקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם" (בְּרֵאשִׁית ג, ז)

קפג.

(ח"א טו, ח)

"עֵינֵי בְּנֵאֲמָנֵי אֶרֶץ" (תהלים קא, ו) - 'עֵינֵי' זֶה בְּחִינַת 'דַּעַת', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית ג, ז): "וְתַפְקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם".

קפד.

(ח"א טז)

אִי־אֶפְשָׁר לְצַדִּיק לְהִיּוֹת מִחֲשַׁבְתּוֹ מְשׁוּטָט תָּמִיד בְּחֻמּוֹת עֲלִיוֹנוֹת, כִּי לַפְּעָמִים צָרִיךְ לְצֵאת לַחוּץ לְעֶסֶק בְּדַבְרֵי הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲז"ל (מְנַחֲוֹת ט.): "פְּעָמִים בְּטוֹלָה שֶׁל תּוֹרָה זוֹ הִיא קִיּוּמָה".

וְזֶה פְּרוּשׁ (בְּבֵא־בְתָרָא עד.): "וְכַד אֶפִּיק רִישָׁא מִמְּיָא, וְדַמְיָא עֵינָה כְּתָרֵי סְהַרִּי" [הַדָּג הוֹצִיא רִאשׁוֹ מִהַמַּיִם, וְעֵינָיו הָיוּ דוֹמוֹת לְשְׁנֵי יָרֵחִים].

הֵינּוּ: "כַּד מִפִּיק אֶת־עַצְמוֹ מִחֻמּוֹת עֲלִיוֹנוֹת, אֲזִי: "וְדַמְיָא עֵינָה כְּתָרֵי

סְהַרִּי" - כִּי 'פְּקִיחַת עֵינַיִם' מְכַנִּים עַל שֵׁם ה'חֻכְמָה', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית ג, ז): "וְתַפְקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם".

וּכְשֶׁעוֹסֵק בְּחֻכְמָתוֹ, אֲזִי 'עֵינָיו' בְּבְחִינַת 'שֶׁמֶשׁ', וּכְשֶׁמְסַלֵּק עַצְמוֹ מִחֻכְמָה עֲלִיוֹנָה, הֵוָה זֶה כְּמוֹ 'בִּיאַת שֶׁמֶשׁ', וְאֲזִי נִשְׁתַּאֲרִים 'עֵינָיו' בְּבְחִינַת 'סְהַרִּי' [לְבַנְיָה], כִּי 'סְהַרָא' אֵין מְאִירָה, אֶלָּא כַּד נִסְתַּלַּק הַשֶּׁמֶשׁ.

קפה.

(ח"א כא, ב)

הַפָּה וְהַחֹטֵם וְהָעֵינַיִם וְהָאָזְנַיִם תְּלוּיִים בְּמִחַ וְכוּ'. וְזֶה בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ג, ז): "וְתַפְקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם" - זֶה בְּחִינַת 'מִחַ' הַנֶּאֱמָר אֲצֵל 'עֵינָיו'.

וְהֵן הֵן "שִׁבְעַת הַנְּרוֹת" (בְּמִדְבָּר ח, ב), כִּי "פָּה, וְתָרִין נִקְבָּא חֻטְמָא, וְתָרִין עֵינָיו, וְתָרִין אֲדָנִין - הֵם בְּחִינַת 'שִׁבְעַת הַנְּרוֹת'" (תַּקּוּנֵי־זֵהָר יג.). וְ"מְנַרְתָּא - דָּא רִישָׁא" (שָׁם), הֵינּוּ ה'מִחַ'.

קפו.

(ח"א כז, ו)

"כְּשֶׁעָלוּ יִשְׂרָאֵל מִן הַיָּם, נָתַנּוּ עֵינֵיהֶם לֹאמַר שִׁירָה" (סוּטָה ל:). "נָתַנּוּ עֵינֵיהֶם", זֶה בְּחִינַת 'הַדְּרַת־פָּנִים', בְּחִינַת "זָקֵן - זֶה קָנָה חֻכְמָה" (קְדוּשִׁין לב:), כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י (בְּרֵאשִׁית ג, ז): "וְתַפְקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם", "עַל־שֵׁם הַחֻכְמָה נֶאֱמַר".

קפז.

(ח"א נט, ו)

"וְנָתַתִּי לָהֶם בְּבֵיתִי וּבְחֻמּוֹתַי" (ישעיה נה, ה). קַלְקוּל הַחֻמָּה וּבֵיתָ, בְּחִינַת 'קַלְקוּל שַׁבָּת', "שִׁי"ן, תְּלַת גּוֹנָא דְעֵינָא.

ב"ת' בת-עין" (תקוני-זהר ככו.). שָׁהֶם בְּחִינַת עֵינַיִם, כִּי עֵינִי עַל-שֵׁם ה' הַחֲכָמָה נֹאמֵר (רש"י בראשית ג, ז), כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב (בראשית ג, ז): "וַתִּפְקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם".

קפת.

(ח"א עד)

צָרִיךְ כָּל אָדָם לִילֵךְ מִקְטָנוֹת לְגַדְלוֹת, וְלַהֲמַתִּיק הַדִּין שֶׁבָּא מִבְּחִינַת 'מַחִיךְ-דְּקָטָנוֹת'.

וּכְשֶׁבָּא לְבְּחִינַת 'מַחִיךְ-דְּגַדְלוֹת', זֶהוּ בְּחִינַת (בראשית ג, ז): "וַתִּפְקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם", וּפִרְשׁ רַש"י: "עַל שֵׁם הַחֲכָמָה נֹאמֵר" - כִּי עָקַר הַהֲמָתָקָה הוּא עַל-יַדֵּי 'חֲכָמָה', בְּחִינַת 'מַחִיךְ-דְּגַדְלוֹת', דְּהֵינּוּ: עַל-יַדֵּי 'יְדֵי יְדִיעַת-הַתּוֹרָה' וְכו'.

קפט.

(ח"א עד)

יְדִיעַת-הַשֶּׁכֶּל, הוּא בְּחִינַת רְאִיָּה, שִׁיזְדַּע וּמִבִּין הַדָּבָר עַל בְּרִיו, כְּאִלוּ רֹאֶה אוֹתוֹ בְּעֵינָיו בְּרִאִיָּה יָפָה, וְכְמוֹ שֶׁפָּתוּב (בראשית ג, ז): "וַתִּפְקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם", וּפִרְשׁ רַש"י: "עַל-שֵׁם הַחֲכָמָה נֹאמֵר".

קצ.

(ח"א רכה)

עָקַר ה' בְּטַחֲוֹן בְּשִׁלְמוֹת, הוּא עַל-יַדֵּי הַשֶּׁכֶּל, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב (תהלים קמה, טו): "עֵינֵי כָל אֱלֹהִים יִשְׁבְּרוּ". עֵינֵי זֶה בְּחִינַת הַשֶּׁכֶּל, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב (בראשית ג, ז): "וַתִּפְקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם", וּפִרְשׁ רַש"י: "עַל-שֵׁם הַחֲכָמָה נֹאמֵר". וּלְפִי הַשֶּׁכֶּל בֵּן הוּא ה' בְּטַחֲוֹן וְכו'.

קצא.

(ח"ב מ)

מַחְמַת שְׁהֵשֵׁם-יִתְבָּרַךְ מְסַתְּפֵל בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל תָּמִיד, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב (דברים יא, יב): "תָּמִיד עֵינֵי ה' אֶלְקֵינוּ בְּהַ מְרֵאשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרֵית שָׁנָה" - עַל-יַדֵּי-זֶה אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁת "וְאוֹרֵהָ מַחֲבִים" (בבא-בבא קנח:).

כִּי עֵינַיִם עַל-שֵׁם ה' הַחֲכָמָה, כִּי הַתְּפַתְחוֹת הַחֲכָמָה נִקְרָא בְּחִינַת עֵינַיִם, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב (בראשית ג, ז): "וַתִּפְקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם", וּפִרְשׁ רַש"י: "עַל-שֵׁם הַחֲכָמָה נֹאמֵר".

קצב.

(ח"ב עב)

זֶהוּ מַעֲלַת הַזֹּכָה לְרֵאוֹת אֶת-עַצְמוֹ עִם ה' צְדִיקֵי-הָאֱמֶת שֶׁהוּא 'חֲכָם-הַדּוֹר', בְּחִינַת 'חֲכָם-הַכּוֹלֵל'.

כִּי עַל-יַדֵּי שְׁזָה ה' חֲכָם הַכּוֹלֵל רֹאֶה אוֹתוֹ וּמְסַתְּפֵל בּוֹ - עַל-יַדֵּי-זֶה מִתְנוּצֵץ מַחוּ. וְעַל-יַדֵּי שֶׁמִתְנוּצֵץ מַחוּ - מִקְבֵּל גְּדֻלָּה.

כִּי עָקַר הַגְּדֻלָּה הִיא עַל-יַדֵּי הַתְּנוּצָצוֹת הַמַּחֲ, כִּי עֵינַיִם עַל-שֵׁם ה' הַחֲכָמָה נֹאמֵר, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב (בראשית ג, ז): "וַתִּפְקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם", וּפִרְשׁ רַש"י: "עַל-שֵׁם הַחֲכָמָה נֹאמֵר".

וְעַל-בֵּן עַל-יַדֵּי שְׁזָה ה' חֲכָם, שֶׁהוּא מַחֲ הַכּוֹלֵל, מְסַתְּפֵל בּוֹ - מֵאִיר בּוֹ חֲכָמָה וּמַחִיךְ, וּמִתְנוּצֵץ מַחוּ, וְעַל-יַדֵּי-זֶה מִקְבֵּל גְּדֻלָּה.

כִּי כָּל אֶחָד יֵשׁ לוֹ אִיזָה מַחֲ וְדַעַת לְפִי מִדְּרַגְתּוֹ. אָבֵל הוּא מִנַּח בְּקָטָנוֹת וְאִינוּ מִתְנוּצֵץ, וְעַל-יַדֵּי שֶׁמְסַתְּפֵל בּוֹ ה' חֲכָם-

הדור, שהוא 'מח־הכולל', על־ידי־ה
מתנוצץ מחו של כל אחד כפי מדרגת מחו,
ועל־ידי־ה מקבל גדלה כפי מדרגת מחו.

קצג.

(שיחות־הר"ן רסא)

וזהו בחינת נר חנפה - פי 'שמן' הוא
בחינת 'הכמה', בחינת 'עינים', כמו
שכתוב (בראשית ג ז): "ותפקחנה עיני
שניהם", ופרש רש"י: "על־שם ההכמה
נאמר". ועל ידי 'עיני־ההכמה', זוכין לראות
'שפלותו'. ועל־ידי־ה זוכין ל'אמונה־
שלמה'.

כי על־ידי בחינת 'שמן של נר חנפה',
בחינת 'שכל' - זוכה לראות 'שפלותו',
וזוכה ל'אמונה־שלמה'.

דנשמ־תא, כי עקר יניקת ה'נשמה' היא
מה'ריח' וכו'.

ועל־ידי 'מזונא־דגופא', נחלש 'מזונא־
דנשמ־תא' וכו'. והתקון לזה: הוא
על־ידי בחינת 'קול', כי בחינת 'קול' - הוא
'משקה את הגן' ששם גדלים כל הריחות
והיראות, בבחינת (בראשית ב י): "ונהר יצא
מעדן להשקות את הגן".

וזה בחינת (שם ג י): "את קלף שמעתי בגן
ואירא" - פי זה ה'קול', משקה את
הגן, שעל־ידי־ה גדלים שם כל הריחות,
שהם בחינת 'יראה', בחינת 'מזונא־דנשמ־תא'
וכו'.

הנחש השיאני" (בראשית ג, יג)
"עצת הנחש" - "נשיכת הנחש"

"את קלף שמעתי בגן ואירא" (בראשית ג, י)

קצה.

(ח"א ז, ג-ד-ה)

ה'עצות' שמקבל מ'צדיקים', הוא בחינת
'נשואין וזוג', ו"כלו זרע אמת"
(ירמיה ב כא). וכשמקבלין 'עצות' מ'רשעים',
הוא בחינת 'נשואין בקלפה', "הנחש
השיאני" (בראשית ג יג), ל'שון 'נשואין'. 'עצות
הנחש' שקבלה, הוא בחינת 'נשואין', ועל־
ידי 'נשואין' הטיל בה ז'המא.

ו"במעמד הריסיני פסקה ז'המתן" (שפת
קמו), פי "שם קבלו תרי"ג
עטין דקדשה" (זהר יתרו פב:), והיתה להם
'נשואין בקדשה'.

ועל־ידי 'עצת נחש', 'עצת רשעים'
(תהלים א, א) - אין יכולים לקבל
'עצת צדיקים', 'זרע אמת'.

קצד.

(ח"ב ח, א)

כשהמוכיח אינו ראוי להוכיח - אזי לא
די שאינו מועיל בתוכחתו,
אף גם הוא מבאיש ריח של הנשמות
השומעים תוכחתו וכו'. ועל־ידי־ה מחליש
נשמתם, ונפסק השפע מכל העולמות
התלויים בהם.

אבל כשהמוכיח ראוי להוכיח - אזי
אדרבא, מוסיף ונותן ריח טוב
בהנשמות על־ידי תוכחתו וכו'. בבחינת
ה'תוכחה של משה' וכו'.

כי על־ידי 'קול המוכיח הראוי', נותן ריח
טוב בהנשמות, בחינת 'מזונא־

וְעַל-יְדֵי מְצוֹת צִיצִית' - נְצוּל מ'עֵצַת הַנְּחָשׁ, מ'נְשׂוּאֵין שֶׁל רָשָׁע, מְבַחֲנֵת 'נְאוּף' וְכו'.

קצו.

(ח"א טו, ה)

ה'נְחָשׁ' מְסִית הָאָדָם שִׁיתְפַּלֵּל לְתוֹעֵלַת עֲצָמוֹ, כְּמוֹ (תְּקוּנֵי-זֶהר כב.): "הַב לָנָא חַיִּי וּמְזוּנָא".

קצז.

(ח"א יט, ג)

ה'נְחָשׁ' הוּא הָרַע הַכּוֹלֵל, שֶׁכָּל הָרְעוֹת שֶׁל 'שְׂבָעִים לְשׁוֹן' כְּלוּלִין בּוֹ - כְּשֵׁאִין שְׁלֵמוֹת ב'לְשׁוֹן-הַקֹּדֶשׁ, אֲזִי הוּא הוֹלֵךְ וְשׁוֹלֵט עַל לְשׁוֹן-הַקֹּדֶשׁ, בְּבַחֲנֵת: "נְחָשׁ שְׁלֹטְנוּתָה עַל בְּשָׂרָא" (עֵין זֶהר פְּקוּדֵי רסט.). וְזֶה בְּחֵינֵת (שְׁבַת קמו.): "נְחָשׁ שִׁפְתָּה לְחֹזֶה וְהֵטִיל בָּהּ זֶהְמָא" וְכו'.

קצח.

(ח"א נט, ג-ה"י)

הָרָשָׁעִים בְּעוֹנוֹתֵיהֶם, גּוֹרְמִין אַפְרָשׁוּתָא בֵּין קֹדֶשׁ-אֲבִירָא-הוּא וְשְׂכִינְתֵיהּ, כִּי גּוֹרְמִין לָהּ אִם נִדְּהָ, בְּבַחֲנֵת (תְּקוּנֵי-זֶהר פ.): "נְחָשׁ מְשִׁיף לָהּ לְגַבָּהּ וְאֵטִיל בָּהּ זֶהְמָא".

וְזֶה (וַיִּקְרָא יט, כו.): "לֹא תִנְחָשׁוּ", שֶׁהֵם גּוֹרְמִים בְּחֵינֵת "נְחָשׁ מְשִׁיף לָהּ לְגַבָּהּ", וְגּוֹרְמִים 'שְׁלִיטַת הַשְּׁפָחָה בִּישָׂא'.

בְּכֵן צָרִיף לְהַמְתִּיק הַדְּמִים הָאֵלוֹ, הֵינּוּ: לְתַקֵּן ה'לְאוּיִן' שֶׁהֵם ה'צִידִיִן, וְלְהַמְשִׁיף לָהֶם 'לְבַנוּנֵית', בְּבַחֲנֵת (בְּכוֹרוֹת ו: נדָה ט.): "דָּם נֶעְפָּר וְנִעְשָׂה חֶלֶב".

קצט.
(ח"א לה, א)

הָעֵקֶר לְשֹׁמֵר מִחֲשִׁבְתּוֹ וּמְחֹזוֹ, מִמְּחֲשָׁבוֹת וְחֲכָמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת, שֶׁעֲלֵיהֶם הוּא כָּל בְּנֵינוּ שֶׁל ה'צָר-הָרַע רַחֲמָנָא-לְצַלָן, שֶׁהוּא בְּחֵינֵת 'נְחָשׁ הַקֹּדֶמוֹנִי' ש'פְּרוּף' אַחֵר הַקֹּדֶשָׁה.

וְעַל-שֵׁם-זֶה נִקְרָא (שְׁבַת נו:): "כָּרַף גָּדוֹל שֶׁל רוֹמִי", שֶׁהוּא 'פְּרוּף' תָּמִיד אַחֵר 'גָּדוֹלֵי-הַדּוֹר', בִּיּוֹתֵר מִשָּׂאֵר הָאֲנָשִׁים - מִחֲמַת ש'הַתְלַמְדֵי-חֲכָמִים' וְה'לּוֹמְדִים' יֵשׁ לָהֶם דַּעַת גָּדוֹל בִּיּוֹתֵר, עַל-כֵּן 'פְּרוּף' אַחֲרֵיהֶם לְהַחֲטִיאֵם רַחֲמָנָא-לְצַלָן. וְהָעֵקֶר לְשֹׁמֵר עֲצָמוֹ מְאֹד מִמְּחֲשָׁבוֹת-רְעוֹת.

ר.

(ח"א לח, ו)

"קִיִן" שֶׁהִיָּה מְזַהֶמֶת הַנְּחָשׁ" (תְּקוּנֵי-זֶהר קיח:), כְּתִיב בָּהּ (בְּרֵאשִׁית ד): "לָמָּה נִפְלוּ פְּנִידָה", שֶׁהוּא בְּחֵינֵת 'אוֹר הַתְּפִלִּין, שֶׁהוּא 'קְרוּן עוֹר הַפָּנִים'. ו'יִשְׂרָאֵל שֶׁעָמְדוֹ עַל הַר סִינַי, פָּסְקָה זֶהְמָתוֹ". וְעַכּוּ"ם שֶׁלֹּא עָמְדוֹ, לֹא פָּסְקָה זֶהְמָתוֹ" (שְׁבַת קמו.) - הֵינּוּ: זֶהְמַת הַנְּחָשׁ'.

וְזֶה (נְדָרִים כ.): "בִּידוּעַ שֶׁלֹּא עָמְדוֹ רַגְלֵי אֲבוֹתָיו", רַגְלֵי דִיקָא, כִּי אֵין לָהֶם רַגְלִים, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (בְּרֵאשִׁית ג, יד): "עַל גַּחְנֹךְ תִּלְדָּה".

רא.

(ח"א לח, ז)

"אם תשיב משבת רגלך, עשות חפצך ביום קדשי" (ישעיה נח, יג). כִּי 'שְׁבַת' בְּחֵינֵת 'בוֹשָׁה'. "וְרַגְלֹךְ", בְּתַחֲלָה צָרִיף לְתַקֵּן ה'דְּבוּר' הַנִּקְרָא רַגְלֵי'.

קמו.). ב) 'דינא קדישא', בחינת (משלי ג, יב):
"את אשר יאהב ה' יוכיח".

רד.

(ח"א קפט)

צריך לזהר מאד מ'עצבות' ו'עצלות', כי עקר נשיכת הנחש' הוא 'עצבות' ו'עצלות', בבחינת (ישעיה סה, כח): "ונחש עפר לחמו" - עפר' היא בחינת 'עצבות' ו'עצלות', שהם באים מ'יסוד העפר' (שערי קדשה ח"א שער ב).

רה.

(ח"ב ח, ח)

צריכין לחפש ולבקש מאד מאד אחרי מנהיג אמת' להתקרב אליו. וצריך לבקש מאד מהשם יתברך, שיזכה להתקרב למנהיג אמת'.

ועל-ידי בחינת ה'רוח-הקדש' שיש להמנהיג האמת' שהוא בחינת 'רוח-נבואה' - על-ידי-זה, כל המתקרבים אליו, נתחזק ונתתקן אצלם האמונה האמתיות דקדשה, ונתתקן ונתברר אצלו בחינת המדמה. כי עקר 'תקון-המדמה' הוא על-ידי בחינת 'רוח-נבואה'.

אבל בלא בחינת 'נבואה', אין ה'מדמה' ברור ומתקן, וזה בחינת 'זהמת הנחש'. כי ערוב ובלבול המדמה, שמערב ומבלבל ב'אמונות כזביות', זה בחינת 'זהמת הנחש'.

כי כל המנחשים והקוסמים פלם, הם על-ידי 'כח-המדמה' שאינו מברר ומתקן, שמערב ומבלבל אותם ב'אמונות-כזביות' של שטות ושקר, שהם 'זהמת הנחש'.

ואיך תתקן הדבור? - "עשות הפצה ביום קדשי". כי 'זהמת הנחש' גרם ל"ט קללות, ל"ט מלאכות, וצריך כל-אדם להמשיך קדשת שבת, לקדש ימי החל וכו'. ולפי הקדשה שמקדש ימי החל, פן נדחה 'זהמת הנחש'. ועל-ידי-זה עולה הדבור.

וזה פרוש: "עשות הפצה" - כשאתה עושה הפצה, הינו בימי החל. "ביום קדשי" - ידמה פאלו עכשו יום קדשי. הינו: שתמשיך מקדשת שבת על ימי החל, ותקדישם מל"ט מלאכות.

רב.

(ח"א נו, ט)

יש 'נחש' שעל-ידיה בא 'עצבות רוח', הינו בחינת 'ל"ט מלאכות', שהוא 'זהמת הנחש', ועל-ידי-זה אין הרוח דופק כסדרו, ונעשים האיברים כבדים, מחמת שאין רוח הדופק מנשב בהם כסדר וכו'.

וכשהאיברים כבדים, אזי מכבידין יותר על ה'רוח הדופק' ונחלש עוד יותר, ועל-ידי שנחלש יותר ה'רוח הדופק', נעשים האיברים כבדים עוד יותר. וכן חוזרת חלילה, עד שיוצאת נפשו חס' ושלום.

ועל-ידי האנחה, מחיה ומבריא ה'רוח הדופק', ונצול מה'עצבות רוח', וחוזר ה'רוח הדופק' ומנשב כסדר בכל האיברים, ובפרט בהידיים וכו'.

רג.

(ח"א עד)

יש שני מיני דינים: א) 'דינא דמסאבא', בחינת 'נחש הטיל זהמא בחוה' (שבת

וְעַל־בֶּן יִשְׂרָאֵל שְׁעָמְדוּ עַל הַר־סִינִי
פְּסָקָה זְהֻמָּתוֹן (שַׁבַּת קמו.) - כִּי שָׁם
 זָכוּ כָּל־עַם לִנְבוּאָה עַל־יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, רַבֵּן
 שָׁל כָּל הַנְּבִיאִים, שֶׁהָיָה מְנַהֵיג הָאָמְתִי
 שְׁלָהֶם. וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבָּרַר וְנִתְתַּקֵּן הַמְדַמָּה
 אֲצֵלָם, וְזָכוּ לְאִמּוּנָה שְׁלֵמָה בְּהַשֵּׁם.

וְעַל־בֶּן "פְּסָקָה זְהֻמָּתוֹן", זְהֻמַּת הַנְּחָשׁ,
אִמּוּנוֹת כְּזָבוֹת, כִּי זָכוּ לְשִׁלְמוֹת
 אִמּוּנָה הַיִּשְׂרָה דִקְדָּשָׁה, עַל־יְדֵי 'בְּרוּר־
 הַמְדַמָּה, שֶׁזָּכוּ עַל־יְדֵי 'רוּח־נְבוּאָה.

"וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹקִים אֶל הַנְּחָשׁ וְגו' אָרוּר אַתָּה"
 (בְּרֵאשִׁית ג, יד)

רו.
 (ח"א ז, ד)

עַל־יְדֵי מְצוֹת צִיצִית, נִצּוֹל מְעַצַּת
 הַנְּחָשׁ, מִבְּחִינַת 'נֹאֲפָה'. כִּי
 'צִיצִית' שְׁמִירָה לְנֹאֲפָה."

כַּמוּבָא (תַּקוּנֵי־זֶהַר לז. עַל בְּרֵאשִׁית ט, כג):
"וַיִּקַּח שֵׁם וַיִּפֹּת אֶת הַשְּׂמֹלָה,
וַיְשִׁימוּ עַל שְׂכָם שְׁנֵיהֶם, זֶה בְּחִינַת 'צִיצִית'
 - וְעֵדוּת אֲבִיהֶם לֹא רָאוּ - כִּי צִיצִית מְכַסֶּה
 עַל עֵרְוִין. אֲבָל הֵם דְּהוּא יִצְרֵהֶרַע דְּמַחְמִם
 גּוֹפֵה דְּבִרְנָשׁ בַּעֲבָרָה, הוּא 'אָרוּר', כְּמוֹ
 שְׁכַתוּב (שָׁם שָׁם, כה): 'אָרוּר כְּנַעַן, כְּמוֹ
 שְׁכַתוּב (שָׁם ג, יד): 'אָרוּר אַתָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה'."

וְהַשְּׂמֹלָה, הֵינּוּ 'צִיצִית', הוּא שְׁמִירָה
 מְעַצַּת הַנְּחָשׁ, מְזַהֶמֶת
 הַנְּחָשׁ.

רז.

(ח"א קיז)

'אֵלֵיהוּ' יָבוֹא לְרַחֵק הַשְּׁקָר, שֶׁהוּא
 מִבְּחִינַת הַנְּחָשׁ הַנִּקְרָא: "אָרוּר"
 (בְּרֵאשִׁית ג, יד). וְ"הַנְּחָשׁ הֵבִיא מִיתָה לְעוֹלָם",
 וְ"הַשְּׂנֵה הוּא אֶחָד מִשְּׁשִׁים בְּמִיתָה" (בְּרֵכוֹת
 נז:).

וְכִיּוֹן שְׁבַמּוּצְאֵי־שַׁבַּת מִתְחִיל הַתְּגַלּוֹת
 אֵלֵיהוּ, נִדְחָה הַשְּׁקָר שֶׁהוּא
 הַנְּחָשׁ, לָכֵן קָשָׁה אֲז לִישׁוֹן.

כִּי אָמְרוּ רַז"ל (קְדוּשֵׁין מַט:): "עֲשֶׂרָה קַבִּין
 שָׁנָה יֵרְדוּ לְעוֹלָם, תִּשְׁעָה נָטְלוּ עֲבָדִים".
 וְעֶבֶד הוּא בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ט, כה): "כְּנַעַן עֶבֶד
 עֲבָדִים", וְהוּא בְּחִינַת "אָרוּר" (שָׁם), בְּחִינַת
 הַנְּחָשׁ.

וְכִיּוֹן שְׁבַמּוּצְאֵי־שַׁבַּת הוּא בְּחִינַת הַתְּגַלּוֹת
 אֵלֵיהוּ, וְנִדְחָה בְּחִינַת הַנְּחָשׁ שֶׁהוּא
 בְּחִינַת "כְּנַעַן עֶבֶד עֲבָדִים" - נִדְחָה הַשְּׂנֵה
 שִׁירְדָה לְעֲבָדִים.

"עַל גְּחֻנְךָ תִּלְךְ" (בְּרֵאשִׁית ג, יד)

רח.

(ח"א לח, ו)

"יִשְׂרָאֵל שְׁעָמְדוּ עַל הַר סִינִי, פְּסָקָה
 זְהֻמָּתוֹן"; וְעַכּוּם שְׁלֹא עָמְדוּ,
 לֹא פְּסָקָה זְהֻמָּתוֹן (שַׁבַּת קמו.) - הֵינּוּ: זְהֻמַּת
 הַנְּחָשׁ.

וְזֶה (נְדָרִים כ.): "בִּידוּעַ שְׁלֹא עָמְדוּ רַגְלֵי
 אָבוֹתָיו עַל הַר־סִינִי", רַגְלֵי דִיקָא, כִּי
 אֵין לָהֶם רַגְלִים, כְּמוֹ שְׁכַתוּב (בְּרֵאשִׁית ג, יד):
"עַל גְּחֻנְךָ תִּלְךְ".

"ועפר תאכל כל ימי חיידך" (בראשית ג, יד)

רט.

(ח"א נג, ה)

אלו המשקעים במקוון, כל מה שיש לו עשירות יותר, יש לו דאגות ועצבות ומרה-שחורה ביותר, כי המקוון והעשירות, הוא בחינת עצבות ומרה-שחורה, אנפין חשוכין, מיתה.

וזוה שפתוב (בראשית ג, יד): "ועפר תאכל כל ימי חיידך". "עפר" - זה בחינת המקוון, כמו שפתוב (איוב כח, ו): "ועפרת זהב לו". הינו: שהמקוון והעשירות שהוא בחינת עפר' - "תאכל כל ימי חיידך" - כי המקוון היא אכלת ומכלה כל ימי חייו של האדם.

כי עפר' הוא בחינת עצבות, שהוא בחינת תאות-מקוון, כמו שפתוב ב'תקונים' (תקוני-זהר קלד): "עפר איהו קר ויבש, הכי טחול קר ויבש". ומהטחול נמשך העצבות. וזה שסים שם ב'תקונים': "ובגין דא: ועפר תאכל ימי חיידך" - הינו כנ"ל.

"והוא ימשל בך" (בראשית ג, טז)

רי.

(ח"ב ז, י)

מי שרוצה לחגור מתניו להיות מפרנס, לתן פרנסה להתלויים בו, הוא צריך שיהיה "איש חיל", ולא יהיה ההפך שקורין: רע-מזל' שלימזל', כי צריך שיהיה לו קצת ממשלה. כי כל הפרנסה נמשך מהמלכות וכו'.

ועל-כן בשהפעל חוגר מתניו נגד אשתו, ומחייב עצמו לפרנסה, כמו

שפתוב בפתבה: "ואנא אפלה ואוקיר ואזון" וכו' - אז נותנים לו קצת ממשלה, כמו שפתוב (בראשית ג, טז): "והוא ימשל בך" - כי על-ידי הממשלה, הוא יכול להמשיך הפרנסה.

"בעצבון תאכלנה" (בראשית ג, יז)

ריא.

(ח"א נג, א-ב ג-פסוף)

אלו בני-אדם הנופלים בתאות-מקוון, ואינם מאמינים שהקדוש-ברוך-הוא יכול לפרנס האדם בסבה קלה, ורודפים אחר פרנסתם ביגיעות גדולות, והם "אוכלי לחם בעצבון" (על-פי תהלים קכז, ב), כמו שפתוב (בראשית ג, יז): "בעצבון תאכלנה", ועצבות הוא מרה-שחורה - אלו בני-אדם נקשרים ב'פנים דסטרא-אחרא', "אלקים אחרים" (שמות כ, ב), 'חשך', בחינת 'מיתה' וכו'.

ועל-כן אלו המשקעים במקוון - כל מה שיש לו עשירות יותר, יש לו דאגות ועצבות ומרה-שחורה ביותר, כי המקוון והעשירות שלו הוא בבחינת: "בעצבון תאכלנה", בחינת עצבות ומרה-שחורה, אנפין חשוכין, מיתה, כנ"ל.

אבל אלו בני-אדם שמשאם ומתנם באמונה, הם דבקים ב'אור-הפנים' דקדשה וכו'.

ודע: שעל-ידי תקוון ברית-קדש, נצול מ'פנים דסטרא-אחרא'.

על-ידי דם ברית, נתתקן דם נדה, תאות-מקוון. כמו שפתוב (זכריה ט, יא): "גם בדם בריתך", על-ידי ברית,

”ואכלת את עשב השדה” (בראשית ג, יח)

ריד.

(ח"א רסג)

דע: שחלי הקדחת רחמנא-לצלן, בא על-ידי מה שאדם אוכל אכילה יתרה, בחינת 'מאכל בהמה', כי גדר האדם לאכל רק כפי מה שצריך, וכשאוכל יותר הוא 'מעשה בהמה' שאוכלת ולועסת כל היום. וכן כשנזדמן להאדם בתוך מאכלו, 'ניצוצות' שלא נתבררו עדין מ'מאכל בהמה' ל'מאכל אדם', בא גם כן חלי הנ"ל.

וזה שאמרו רז"ל (אבות דרבי נתן פ"א; תנא דבי אליהו רבה פל"א): "בשעה שאמר הקדוש-ברוך-הוא לאדם-הראשון (בראשית ג, יח): 'ואכלת את עשב השדה', נזדעזעו איבריו. אמר: אני וחמור נאכל באבוס אחד."

"נזדעזעו איבריו" - זה בחינת חלי הקדחת, שבא על-ידי אכילת עשב השדה, על-ידי מאכל בהמה.

וזה שאמרו (שם): "בין ששמע בזעת אפיו תאכל לחם" (שם שם, יט), נתישבה דעתו" - כי חלי הקדחת, זה בחינת פגם הדעת, כי עקר ה'דעת' הוא על-ידי 'חבור אש ומים'.

וזה: "בין ששמע בזעת אפיו וכו' - כי דפואת החלי הנ"ל, הוא על-ידי זעה". "ועל-ידי-זה נתישבה דעתו", הוא בחינת מה שנתרפא מחלי הנ"ל, שהוא 'שלמות הדעת'.

"שלחתי אסיריך מבור" (שם). "בור דא טחול, מרה-שחורה" (תקוני-זהר פה.), "בעצבון תאכלנה".

"כי ברית, הוא בחינת מלח' הממתיק מרירות ועצבון הפרנסה" (זהר ויחי רמא:). וזהו (במדבר יח, יט): "ברית מלח עולם הוא".

ו'פרנסה' שהוא 'בעצבון', היא בחינת (קהלת ז, כו): "מוצא אני מר ממות את האשה". ועל-כן להפך ב'פרנסה דקדשה', כתיב (משלי יח, כב): "מצא אשה מצא טוב", בחינת 'צדיק, בחינת ברית מלח' שממתיק מרירותא, תאות ועצבון הפרנסה'.

ריב.

(ח"א ל, ד)

על-ידי 'אהבת ממון' - נופל לאכמא דסטרא-אחרא, בחינות: "שבתאי פתיא אכמא" (תקוני-זהר קלד.), 'מרה-שחורה', בחינות (בראשית ג, יז) "בעצבון תאכלנה". ונופל לעגולא וסבובים מסטרא-אחרא, בחינות (תהלים יב, ט): "סביב רשעים יתהלכו", שהוא מתאווה ומשתוקק אחר הממון.

ריג.

(שיחות הר"ן שח)

הכלל: שהעולם-הזה מלא דאגות ויגונות וצער ויסורים תמיד, כמו אז כמו עתה, וכמו שנגזר מחטא אדם-הראשון (בראשית ג, יז): "בעצבון תאכלנה", בזעת אפיו תאכל לחם" (שם שם, יט). ואין מקום לברח מהעצבון והדאגות האלו המקצרים ומכלים ימי האדם, כי-אם אל השם-יתברך ואל התורה.

”בזעת אפיק תאכל לחם” (בראשית ג, יט)

רטו.

(ח"א יג, א)

שבירת תאות־ממון, הוא על־ידי צדקה, פי על־ידי־זה מקררין חמימות תאות־ממון ומשברין תאות הנגידות והעשירות, וזוכה לעשות משא־ומתן באמונה, ולהיות שמח בחלקו, ויש לו נחת־רוח במה שחננו השם, ואינו אץ להעשיר.

ונצול מן הקללה של (בראשית ג, יט): ”בזעת אפיק תאכל לחם”, שמתקיימת במשקע ב־תאות־ממון, שהוא יגע תמיד ביגיעות וטרדות וטרדות גדולות, ואין לו נחת־רוח מעשרו רחמנא־לצלן.

ועל־ידי צדקה - נצולין מזה. ונחשב: כמקטיר קטרת.

רטז.

(ח"א לז, ו)

עקר חסרון הפרנסה שנתמעט בדורות הללו, אין זה אלא על־ידי השוחטים שאינם מהגנים. וזה: ”על השחיטה” גימטריא תל"ז, ו”בזעת אפיק תאכל לחם” (בראשית ג, יט) ראשי־תבות גימטריא תל"ז (עם הדי תבות) - לרמז חסרון הפרנסה על־ידי שוחטים שאינם מהגנים.

ריז.

(ח"א קנט)

לאו כל אדם זוכה לזה, שיהיה למודו עולה להשכינה.

ואז כשהתורה יוצאת, ואי־אפשר לה לעלות למקום מכוונה, ובתוך כך באים הערדיני נמוסין (זהר מקץ רג:) השולטין בלילה,

ומכים עליה, ונופלת למטה ונתפזרת בכל העולם, וכל בני העולם שואבים מהאור שהוא מלא התורות האלו שלא זכו לעלות למעלה, ונתפזרו באור העולם.

אז אצל אדם גדול וצדיק, או אדם פשוט וירא־שמים, נעשה מזה טל תורה, וקצת זוכים להשיג מזה השגות וחדושים דאוריתא.

ולקטנים שאינם יכולים להשיג ולחדש, מגיע להם מזה התעוררות חדש וחשק נמרץ להתורה.

אבל כשמקבלים מזה בני־אדם שאינם פשרים - אז נעשה אצלם מאלו התורות, ל”ט מלאכות ומגיע להם על־ידי זה חשק נמרץ והתעוררות חדש, ליגיעות וטרדות ועבודות העולם־הזה, שהוא ההפוך ממש מ”ל תורה” הינו ל”ט מלאכות, שהוא בחינת (בראשית ג, יט): ”בזעת אפיק תאכל לחם”.

ריח.

(ח"א רסג)

נמצא לעיל בפסוק (בראשית ג, יח): ”ואכלת את עשב השדה”.

ריט.

(שיחות־הר”ן שח)

נמצא לעיל בפסוק (בראשית ג, יז): ”בעצבון תאכלנה”.

החצובות מתחת פסא־הפבד, שהיא בחינת (בראשית ג, כ): "אם כל חי". (עי' לעיל בפסוק: "ויבן ה' אלקים את הצלע". בראשית ב, כב).

רנד.

(ח"ב טז)

"בעטרה שעטרה לו אמו" (שיר־השירים ג, יא), הינו בחינת 'חנה', שהיא היתה "אם כל חי" (בראשית ג, כ), כי 'חנ'ה' ראשי־תבות: "ה'מעטרכי ח'סד ו'רחמים" (תהלים קג, ד). (עי' בפנים).

"זיעש ה' אלקים לאדם ולאשתו פתנות עור"

(בראשית ג, כא)

רנה.

(ח"א לח, ו)

'אדם־הראשון' פגם בבחינת 'תפלין', בחינת "עץ החיים"

(בראשית ב, ט), כמו שכתוב (ישעיה לח, טז; מנחות מד): "ה' עליהם יחיו". ודבק עצמו ב'אילנא דמוֹתא'. ועל־ידי־זה: "ויגרש אותו מגן עדן" (בראשית ג, כג); כי "עזות פנים לגיהנם" (אבות פ"ה מ"כ).

"זכד תב בתיובתא, כתיב (בראשית שם, כא): 'זיעש להם פתנות עור' - דא תפלין" (תקוני־זהר קטו:).

וזה פרוש (שפת כח: עבודה־זרה ח. חלין ס.): "שור שהקריב אדם־הראשון, קרן אחת היתה לו במצחו", זה בחינת 'תפלין' שהוא ב'מצח' - פי על־ידי ה'קרפן', הינו על־ידי ה'תשובה' - זכה לבחינת 'תפלין', שהוא בחינת 'קרן עור הפנים', בחינת (שמות לד, כט): "כי קרן עור פניו".

"אם כל חי" (בראשית ג, כ)

רנ.

(ח"א סז, א"ז)

ה'פבד' הוא "אם כל חי" (בראשית ג, כ), והוא שרש כל הנפשות'.

רנא.

(ח"א סז, ו)

ה'פבד' הוא בחינת 'חנה', שהיא 'הצלע' הנ"ל, שהיא בחינת (שם ג, כ): "אם כל חי". (נמצא לעיל באריכות בפסוק, בראשית ב, כב: "ויבן ה' אלקים את הצלע").

רנב.

(ח"א רטז)

דע: פי הפילוסופים קורים להטבע: "אם כל חי" (בראשית ג, כ) - ואנחנו על־ידי תפלותינו אנו מבטלים הטבע, פי הטבע מחיב כף, ועל־ידי התפלה נשתנה הטבע. וזה בחינת: "ח"י ברכות התפלה, חוץ ברפת המינים" - שעל־ידי 'ח"י ברכאן', מבטלין הטבע "אם כל חי", ומכניעין ומבטלין המינים והאפיקורסים.

רנג.

(ח"ב א, ב)

איש הישראלי נברא, שיהיה לו ממשלה על המלאכים וכו', וצריך כל־אחד לראות שיבוא לזה התכלית. אך צריך לשמר עצמו מאד, ולראות שיהיה לו כח לעמד בממשלה זו, שלא יקנאו בו מלאכי השרת ויפילו אותו חס־ושלום וכו'.

והעצה על־זה: לקשר עצמו עם נשמות ישראל, ועל־ידי ה'התקשרות' נצול מהם. וזה בחינת (איוב כו, ט): "מאחז פני כסא", שצריך לאחז עצמו ב'שרשי הנשמות'

"וַיִּשְׁלַחְהוּ ה' אֱלֹקִים "מִגֵּן עֵדֶן וְגו'."
 וַיַּגְרֵשׁ אֶת הָאָדָם" (בראשית ג, כג-כד)

רנו.

(ח"א לח, ו)

'אָדָם הָרִאשׁוֹן' פָּגַם בְּבַחֲיִינַת הַתְּפִלִּין,
 בַּחֲיִינַת "עֵץ הַחַיִּים"

(בראשית ב, ט), כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (ישעיה לח, טז; מנחות מד): "ה' עֲלֵיהֶם יִחִיו". וְדַבֵּק עֲצָמוֹ בְּאֵילָנָא דְמוֹתָא. וְעַל-יַדֵּי-זֶה: "וַיַּגְרֵשׁ אוֹתוֹ מִגֵּן עֵדֶן" (בראשית ג, כג); כִּי "עֲזוּת פָּנִים לְגִיהֶנֶם" (אבות פ"ה מ"ב).

רנז.

(ספורי-מעשיות, מעשה יא מִבְּנֵי-הַמֶּלֶךְ
 וּבְנֵי-הַשִּׁפְחָה שֶׁנִּתְחַלְפוּ, בְּסוּף)

וְהַלֵּךְ אֶל הַגֵּן (הַבְּנֵי-הַמֶּלֶךְ הָאֵמֶת), וְרָאָה שֵׁישׁ
 לוֹ חוֹמָה סָבִיב, וְהַשְׁעַר פְּתוּחַ, וְאִין
 שָׁם שׁוֹמְרִים, כִּי בְּוֹדָאֵי אִין צְרִיכִים שׁוֹמְרִים
 לְזֶה הַגֵּן.

וְהָיָה הוֹלֵךְ אֶצֶל הַגֵּן, וְהִסְתַּכֵּל וְרָאָה:
 שְׁעוּמַד שָׁם אֶצֶל הַגֵּן, אָדָם, הֵינּוּ:
 שֶׁהָיָה מְצִיר שָׁם 'אָדָם'. וְהִסְתַּכֵּל וְרָאָה:
 שְׁלַמְעֵלָה מַעַל הָאָדָם, יֵשׁ דָּף, וְכָתוּב שָׁם:
 שֶׁזֶה הָאָדָם הָיָה מְלֹךְ לְפָנָי בְּמָה מְאוֹת
 שָׁנִים, וּבִימֵי הַמֶּלֶךְ הַזֶּה הָיָה 'שְׁלוֹם' וְכו'.

וְהַתְּבוּנָן וְכו': שֶׁהִכֵּל תְּלוּי בְּזֶה הָאָדָם -
 שֶׁכְּשֶׁנִּכְנָסִין לְגֵן וְרוֹדְפִין אוֹתוֹ,
 אִין צְרִיכִין לְבָרַח כֻּלָּל, רַק לְעַמַּד עֲצָמוֹ אֶצֶל
 הָאָדָם, וְעַל-יַדֵּי-זֶה יִנְצֵל. וְיוֹתֵר מִזֶּה: שָׁאֵם
 יִקְחוּ אֶת הָאָדָם הַזֶּה, וַיַּעֲמִידוּ אוֹתוֹ לְפָנִים
 בְּתוֹךְ הַגֵּן הַזֶּה, אֲזִי יוּכַל כָּל אָדָם לְכַנֵּס
 בְּשְׁלוֹם אֶל הַגֵּן הַזֶּה.

וְהַלֵּךְ וְנִכְנַס אֶל הַגֵּן. וְתַכְּף בְּשֶׁהִתְחִילוֹ
 לְרַדְפוֹ, הֵלֵךְ וְעַמַּד אֶצֶל הָאָדָם'

'וְקִין שֶׁהָיָה מִזֶּה־מַת הַנְּחָשׁ" (תְּקוּנֵי-זֶהר
 קיח); כְּתִיב בֵּיה (בראשית ד, ו): "לָמָּה
 נִפְּלוּ פְּנֵיךְ", שֶׁהוּא בַּחֲיִינַת 'אֹר הַתְּפִלִּין,
 'קְרוֹן עוֹר הַפָּנִים'.

וְזֶה שֶׁכְּתוּב בְּקִין (בראשית ד, טז): "וַיֵּשֶׁב
 בְּאֶרֶץ נוֹד קְדַמַת עֵדֶן" - פְּרוּשׁ: שֶׁלֹא
 זָכָה לְעֵדֶן, עַל-יַדֵּי שֶׁפָּגַם בְּ'אֹר הַתְּפִלִּין'.

וְזֶה 'קְדַמַת', רֵאשִׁי-תְבוּת (רֵאשִׁי-הַשָּׁנָה יז):
 "קְדַמַתָּא דְלֹא מִנְחַת תְּפִלִּין".

וְאִיתָא (בראשית-רַבָּה כב, יב - עַל בְּרֵאשִׁית ד, טז):
 "וַיֵּשֶׁם לְקִין אוֹת, שֶׁזָּרַח לוֹ קְרוֹן" -
 הֵינּוּ בְנֵי ל'. וּפְרַשׁ רַש"י: "וַיֵּשֶׁם ה' לְקִין אוֹת,
 הַחֲזִיר מוֹרָאוֹ עֲלֵיהֶם". כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בְּתַפְּלִין -
 דְּבָרִים כח, י; בְּרִכּוֹת ו, נז. מְנַחוֹת לה): "וְרָאוּ כָּל עַמֵּי
 הָאָרֶץ" - כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּזֶהר (תְּקוּנֵי-זֶהר קיח):
 "כִּד תָּב בְּתִיבְתָא, וַיֵּשֶׁם ה' לְקִין אוֹת".

וְזֶה שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (תַּעֲנִית ז): "מִי שֵׁישׁ בּוֹ
 עֲזוּת, בְּיָדוֹעַ שֶׁנִּכְשַׁל בְּאֵשׁת אִישׁ" -
 כִּי "קִין עָמַד עַל תְּאוּמָתוֹ שֶׁל הַבֵּל" (בראשית-
 רַבָּה כב, ז; פְּרָקִי-דְרַבֵּי-אֱלִיעֶזֶר פכ"א), כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב
 (בראשית ד, ח): "וַיְהִי בְהִיוֹתָם בְּשֻׁדָּה".

'וְקִין הִבִּיא מִפְּסֻלַת" (בראשית-רַבָּה כב, ה),
 שֶׁרָאָה חוֹב לְכָל אֶחָד. [בַּחֲיִינַת מַה
 שֶׁכְּתוּב שָׁם בְּהַתּוֹרָה עַל "קֶץ כָּל בְּשָׂר" (בראשית ו, יג)].

[לְקוּטֵי-עֲצוּת, בּוֹשֵׁה ג (עַל-פִּי הַתּוֹרָה הַנ"ל): מִי שֵׁישׁ בּוֹ
 עֲזוּת דְּסִטְרָא-אַחְרָא, וְאִינוּ מִתְּבַיֵּשׁ מִצְדִּיקֵי-אַמַּת וִירָאִים
 וְכַשְׂרִים - בְּיָדוֹעַ שֶׁלֹא עָמְדוּ רַגְלֵי אֲבוֹתָיו עַל הַר סִינַי.
 וּפּוֹגֵם בְּקִדְשַׁת הַתְּפִלִּין, שֶׁהֵם בַּחֲיִינַת 'עֵץ הַחַיִּים'. וּמְדַבֵּק
 אֶת-עֲצָמוֹ בְּאֵילָנָא דְמוֹתָא, וּמִגְרָשִׁין אוֹתוֹ מִהַגֵּן-עֵדֶן, וַיּוֹרֵד
 לְגִיהֶנֶם.

וְכַשְׁעוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה וּמִתְּבַיֵּשׁ עַל עוֹנוֹתָיו - עַל-יַדֵּי-זֶה
 מוֹחֲלִין לוֹ מִיָּד, וּמְחַזִּיר לְעֲצָמוֹ הַדַּעַת וְהַמַּחֲוִן, וּמִגְרָשׁ
 הַרוּחַ-שְׁטוּת מִקְרָבוֹ, וְזוֹכָה לְבַחֲיִינַת 'אֹר הַתְּפִלִּין' שֶׁהֵם
 בַּחֲיִינַת 'קְרוֹן אֹר-הַפָּנִים', בַּחֲיִינַת 'עֵץ הַחַיִּים'].

הנ"ל שעומד אצל הגן מבחוץ, ועל-ידי-זה יצא בשלום בלי פגע בלל, כי אחרים כשנכנסו לגן והתחילו לרדפם, היו בורחים בבהלה גדולה מאד, והיו מביים ונלקים על-ידי-זה. והוא יצא בשלום ושלווה וכו'.

כי "אדם-הראשון" נתגרש מן הגן, ושבת אגין עלוהי" (זהר תרומה קלח.). ו"שבת" הוא בחינת "מלך שהשלום שלו" (שמות-רבה נב, ה; ועוד), בחינת ה'אדם' הנ"ל, שהוא 'מלך' שהיה 'שלום' בימיו. ועל-פן עמד עצמו אצל 'שבת'.

"והאדם ידע" (בראשית ד, א)
 "וידע אדם" (בראשית ד, כה)

רנח.

(ח"א טו, ו)

'דעת' הוא 'חבור', כמו שכתוב (בראשית ד, א): "והאדם ידע".

רנט.

(ח"א כ, בסוף)

'פגם-הברית', הוא 'פגם הדעת', בבחינת (בראשית ד, כה) "וידע אדם".

רל.

(ח"א מג)

דע: כי הדבורים של הרשע שהוא 'בר-דעת', מולידים נאוף בהשומע - כי הזווגים נמשכים מהדעת, כמו שכתוב (בראשית ד, א): "והאדם ידע את חוה אשתו", וכתוב (במדבר לא, יז): "כל אשה ידעת איש".

אך יש שני מיני זווגים:

(א) 'זווג דקדשה' - הוא 'התקשרות' לצדיקים, ואל התורה, ואל השם-יתברך, זה נמשך מ'דעת-דקדשה'.

(ב) 'זווגים של עברה' - נמשכים מ'דעת-דקלפה'. ו'הדבור' הוא 'התגלות הדעת' וכו', שהדבור מדבר מה שבדעת. וכשרשע מדבר ומוציא מפיו הבלים, מוליד אורים ארסיים של נאוף, והשומע ממנו הדבורים, ונושם נשימות, מכניס בגופו אלו האורים.

רלא.

(ח"א נג)

עקר 'הולדה' על-ידי ה'דעת', בבחינת (בראשית ד, כה): "וידע אדם".

ועקר ה'דעת', הינו שישתמש בדעתו, הינו שיוציא את שכלו מבח אל הפעל.

ולהשלים את דעתו שיהא שלם בדעת, אי-אפשר אלא על-ידי עסק שעוסק עם בני-אדם, לקרבם לעבודת השם-יתברך.

רלב.

(שיחות-הר"ן קו)

'זווג-דקדשה', הוא על-ידי בחינת 'דעת', כמו שכתוב (בראשית ד, א): "והאדם ידע".

- תקון חטא אדם-הראשון -

רלג.

(ח"ב ה, י)

"עקר גלות-מצרים היה, לתקן חטא אדם-הראשון" (שער-הפגנות' דרושי-הפסח א; 'פרי-עץ-חיים' חג-המצות פ"א), "שהיו שדים מחמין אותו והוליד שדין" וכו' (ערובין יח:).

"אם תיטיב שאת, ואם לא תיטיב
לפתח חטאת רבץ" (בראשית ד, ז)

רלז.

(ח"א יט, ג)

וזֶה בְּחִינַת (בראשית ד, ז): "לַפְתַּח חַטָּאת רִבֵּץ". "לַפְתַּח" - הִינוּ 'פְּתַח' שֶׁל 'לְשׁוֹן-הַקֹּדֶשׁ'. שֶׁהַ"חַטָּאת" הַזֶּה שֶׁהִיא הַ"נְּחָשׁ", "רִבֵּץ" לִינֵק מִמֶּנּוּ עַל-יְדֵי 'פְּגָם-הַבְּרִית' - כִּי עֵקֶר הַתְּגַבְרוּת הַיִּצְרָה־הַרְעָה לְהַחֲטִיא אֶת הָאָדָם, הִיא בַּתְּאוּהָ הַזֹּאת.

(עין לְעֵיל בְּפָסוּק, בְּרֵאשִׁית ב, כג: "זֹאת הַפַּעַם עָצָם מִעֲצָמֵי וּבֶשֶׁר מִבְּשָׂרִי, לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה, כִּי מֵאִישׁ לִקְחָה זֹאת").

רלה.

(ח"א נה, א-ב ד)

צָרִיךְ כָּל אָדָם, לְהוֹצִיא עֲצָמוֹ מִה'מִדְּמָה' וּלְעֲלוֹת אֶל הַשָּׁכֵל, שֶׁלֹּא יִלֶּךְ אַחֵר הַתְּאוּוֹת הַמִּדְּמִיּוֹת, תְּאוּוֹת הַבְּהֵמִיּוֹת. וּבְכָל עוֹלָם וּבְכָל מַדְרָגָה, יֵשׁ שָׁם דְּמִיּוֹנוֹת אֵלוֹ, וְהֵם הֵם הַקְּלָפוֹת הַקּוֹדְמִין לְפָרִי' וְסוּבְבִים הַקֹּדְשָׁה, בְּבַחֲיִנַת (תְּהִלִּים יב, ט): "סָבִיב רְשָׁעִים יִתְהַלְכוּן".

וּכְשֶׁאָדָם נִעְתָּק מִמְּדְרָגָה לְמַדְרָגָה, אָז צָרִיךְ לוֹ לִילֹךְ דֶּרֶךְ אֵלוֹ הַדְּמִיּוֹנוֹת, כִּדֵּי לְהַגִּיעַ אֶל הַקֹּדְשָׁה. וְצָרִיךְ לְהַכְנִיעַ אוֹתָם וּלְשַׁבֵּר אוֹתָם.

וְאִי-אֶפְשָׁר לְהַכְנִיעַ הַקְּלָפוֹת, הִינוּ הַדְּמִיּוֹנוֹת וְהַמְחַשְׁבוֹת וְהַתְּאוּוֹת וְהַבְּלוֹלִים וְהַמְנִיעוֹת שֶׁבַּמְּדְרָגָה, אֵלָּא עַל-יְדֵי גְדֻלוֹת הַבוֹרָא'.

וְהַתְּגַלוֹת גְּדֻלוֹת הַבוֹרָא, הוּא עַל-יְדֵי צְדָקָה שְׁנוֹתֵנִין לְעֵנֵי הַגּוֹן, כִּי עֵקֶר הַגְּדֻלָּה וְהַפָּאָר הוּא הַתְּגַלוֹת הַגְּוִנִין וְכו'.

וְהַחֲמוּם, הוּא עַל-יְדֵי 'חֲלִישׁוֹת הַמְּלֶאךָד', וּמַחֲמַת זֶה הָיָה גְּלוֹת-מְצָרִים'.

ו"בְּנִיֶסָן נִגְאָלוֹ" (רֵאשִׁי-הַשָּׁנָה יא.), וְנִתְתַּקֵּן 'חֲטָא אָדָם-הֶרְאִשׁוֹן' אָז. נִמְצָא: שֶׁבְּנִיֶסָן נִתְחַזַּק 'כַּח הַמְּלֶאךָד', שֶׁזֶה בְּחִינַת 'תְּקוּן חֲטָא אָדָם-הֶרְאִשׁוֹן', שֶׁנִּתְתַּקֵּן בְּנִיֶסָן בְּעַת גְּאֻלַּת מְצָרִים.

רלז.

(טִיחוֹת-הַר"ן פו)

ה'פְּרִיסְטִקֵּעַס' (פְּזוּז וְכַרְכוּר) שְׁעוֹשִׁין בְּשַׁעַת 'רְקוּדִין', זֶה בְּחִינַת (בראשית מו, ד): "אֲנֹכִי אֶרֶד עִמָּךְ מְצָרִימָה וְאֲנֹכִי אֶעֱלֶךְ" - כִּי "גְּלוֹת-מְצָרִים הָיָה, בְּשָׁבִיל לְבָרֵךְ נִיצוּצֵי קָרִי שֶׁל אָדָם-הֶרְאִשׁוֹן" ('שַׁעֲרֵי-הַכּוֹנֵנוֹת' דְּרוּשֵׁי-הַפֶּסַח א; פְּרִיעֵץ-חַיִּים' חֲגֵי-הַמִּצּוֹת פ"א) - וְהַ"חֲתָנָה' הִיא 'תְּקוּן וְיַחֲוֹד הַבְּרִית', בְּחִינַת "אֲנֹכִי אֶעֱלֶךְ גַּם עִלָּה".

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל קַיִן: לָמָּה חָרָה לָךְ,
וְלָמָּה נִבְּלוּ פָנֶיךָ" (בראשית ד, ו)

רלה.

(ח"א לח, ו)

נִמְצָא לְעֵיל בְּפָסוּק (בראשית ג, כא): "כְּתַנּוֹת עוֹד".

רלו.

(ח"א נז, ו)

נִמְצָא לְעֵיל בְּפָסוּק (בראשית א, כז): "בְּצֵלָם אֱלֹקִים בָּרָא אֹתוֹ".

וְזָהוּ (בכורות ח:): "אֲחֹוֹי לָךְ מִנָּא דְלֹא שׁוּיָא לְחַבְלָא, וְאִיתִי בּוּדְיָא וּפְשִׁטוּהוּ, וְלֹא עֵיל לְתַרְעָא. וְאָמַר לֹוֹן, אִיתָּו מְרָא וְסַתְרִי לְפִתַּח עִם הַכְּתָל".

[הראיה לנו כלי שאינו שונה מהפסד שמפסיד, והביא 'מחצלת' ופשוטה, ולא נכנסה ה'מחצלת' לשער הדלת. אמר להם: הביאו 'גרזן' ושבירו ה'פתח' - זהו כלי שאינו שונה מהפסד שמפסיד].

פְּרוּשׁ: "בוּדְיָא" - זה 'בדיות הלב' מה שבוּדְיָא מַלְבוּ, הינו ה'מדמה' הנ"ל, כְּשֶׁזָּה הַכַּח־הַמְדָּמָה שֶׁבִּלְב גּוֹבֵר וּמִתְפַּשֵּׁט עַל הָאָדָם, שְׁעוֹלָה מִמְדַּרְגָּה הַתַּחְתּוֹנָה לְמְדַרְגָּה עֲלִיוֹנָה. וְהַקְּלָפָה הַזֹּאת שֶׁהִיא הַמְדָּמָה, לֹא שׁוּיָא לְנֶגֶד עֵינֶיהָ הַהֶפְסֵד וְחַבְלָה שֶׁנִּפְסְדָת כְּבַר מֵהָאִישׁ שֶׁהִיָּה בְּמְדַרְגָּה עֲלִיוֹנָה, וְאִי־עַל־פִּי־כֵן הִיא מִתְגַּבְּרַת אַחֲרֵי כֵּן.

"וְלֹא עֵיל לְתַרְעָא" - הינו שלא יכול האיש לכנס ל'שער קדשה', שהיא ה'שכל', מחמת ה'תגברות המדמה'.

וְעֵצָה הִיעוּצָה עַל־זֶה: 'סתירת הפתח', שהוא ה'מדמה', שהוא ה'טמאה', כְּמוֹ (שבת קד. יומא לח:): "הֵבֵא לְטָמֵא פּוֹתְחִין לֹוֹ". וְהוּא בְּחִינַת (בראשית ד, ז): "לְפִתַּח חֲטָאת רִבְעִין". וְסַתְרָתוֹ, עַל־יְדֵי ה'גִּוְנִין', שֶׁהוּא גְּדֵלַת הַבּוֹרָא'.

רלט.

(ח"א לח, ב)

ה'רוח סערה' (תהלים קמח, ח), הוא 'מקטרג הגדול', שֶׁמִּמֶּנּוּ בָּאִים כָּל הַקְּטְרוּגִים וְהַנְּסִיווֹת, וְהוּא "אֲחֵר הַדְּבָרִים" (בראשית כב, א), שֶׁהוּא יוֹנֵק מֵהַדְּבוּר, כְּשֶׁמוּצָא פֶּתַח לִינֵק. הֵינּוּ (בראשית ד, ז): "לְפִתַּח חֲטָאת". וּכְתִיב (מִיכָה ז, ח): "שֹׁמֵר פֶּתַח פִּיָּךְ".

רמ.

(ח"א מח)

לְעֵתִיד־לְבוֹא שִׁתְּנִסּוּ אַמּוֹת הָעוֹלָם עַל־יְדֵי מִצּוֹת סְכָה, אִז נִתְקַיֵּם (צפניה ג, ט): "אִז אֶהְפֹּךְ אֶל כָּל הָעַמִּים שָׁפָה בְּרוּרָה". גַּם אִז נִתְהַפֵּךְ "רִיב לְשׁוֹנוֹת" (תהלים לא, כא), וְלֹא יִהְיֶה בְּחִינַת 'רִיב', וְיִהְיֶה "שָׁפָה אַחַת (בראשית יא, א) לְעֵבְדוֹ שְׂכֵם אֶחָד" (צפניה שם). וְאִז יִתְגַּבֵּר 'אַמַּת', כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (משלי יב, ט): "שֹׁפֵת אַמַּת תִּבּוֹן לְעַד".

וְזָה (בראשית ד, ז): "אִם תִּיטִיב, שִׂיא־ת", רַאשֵׁי־תִבּוֹת: "שֹׁפֵת אַמַּת תִּבּוֹן". "וְאִם לֹא תִיטִיב, לְפִתַּח חֲטָאת רִבְעִין" (שם), רַאשֵׁי־תִבּוֹת: 'רח"ל' לְמַפְרַע בַּחֲזֵרַת אַנְפִּין, בְּחִינַת 'רִיב', שֶׁהִיא "רִיב בְּגִלוּתָא" (תקוני־זהר מד:), דְּמִתְגַּבְּרִין אִמִּין דְּעַלְמָא, 'רִיב לְשׁוֹנוֹת' וְכוּ'.

"וְיָהִי בַּהֵיוֹתָם בְּשׂוּדָה" (בראשית ד, ח)

רמא.

(ח"א לח, ו)

נִמְצָא לְעֵיל בְּפִסּוּק (בראשית ג, כא): "כְּתַנּוֹת עוֹר".

"כִּי תַעֲבֹד אֶת הָאֲדָמָה, לֹא תִסַּף תֵּת כֹּחָה לָךְ" (בראשית ד, יב)

רמב.

(ח"ב ס)

כְּשֵׁישׁ 'מְלַחְמוֹת' בְּעוֹלָם, הַשֶּׁכֶל מְחִיב שִׁיְהִיָּה יְקָרוֹת, כִּי נִתְעוֹרֵר הַקְּלָלָה שֶׁל קִיֵּן (בראשית ד, יב): "כִּי תַעֲבֹד אֶת הָאֲדָמָה, לֹא תִסַּף תֵּת כֹּחָה לָךְ", עַל־יְדֵי ה'שְׁפִיכוֹת־דְּמִים' שֵׁישׁ בְּעוֹלָם. כִּי 'קְלָלָה זו' נֶאֱמָרָה עַל

שְׁפִיכוֹת־דָּמִים, כִּי הָאָדָמָה הִיא חַיֵּיבַת בָּזָה
כְּשֵׁישׁ שְׁפִיכוֹת־דָּמִים וְכוּ' (עין לַמַּעֲלָה בַּפְּסוּק:
"וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ").

"נַע וְנָד תִּהְיֶה בְּאָרֶץ" (בראשית ד, יב)

רמג.

(ח"א צב)

על-ידי מה שאדם "נַע וְנָד" (בראשית ד, יב)
בַּתּוֹךְ בֵּיתוֹ, יְכוֹל לְהַחֲיִית מֵתִים -
כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב בְּאַלִישֵׁעַ, כְּשֶׁהֲחִיָּה אֶת בֶּן
הַשּׁוֹנְמִית, כְּתִיב בָּהּ (מְלָכִים-ב ד, לה): "וַיִּלְךָ
[בַּבַּיִת] אַחַת הֵנָּה וְאַחַת הֵנָּה".

ומזבא בַּתְּקוּנִים (תְּקוּנֵי-זֶהַר כח.): "אַלְמָלָא
כַּנְפֵי רֵאָה דְנִשְׁבִּי עַל לְבָא, הָוִי לְבָא
אוֹקִיד כָּל גּוֹפָא". וְהִרְאָה וְהִלְבֵּי, הֵם בְּחִינּוֹת
'יַעֲקֹב וַיִּוְסַף'.

כי 'יַעֲקֹב' הוּא בְּחִינַת 'אַמֶּת' - כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב
(מִיכָה ז, ט): "תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב"; וְ'אַמֶּת'
הוּא בְּחִינַת 'תּוֹרָה', כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (מְלָכִי ב, ו):
'תּוֹרַת אֱמֶת'; וְ"בְהַתּוֹרָה יֵשׁ חֲמֻשָּׁה סְפָרִים,
כַּנְגֵּד חֲמֻשָּׁה כַּנְפֵי רֵאָה" (תְּקוּנֵי-זֶהַר ע).

וַיִּוְסַף הוּא בְּחִינַת 'לֵב', כִּי 'יִוְסַף' נִקְרָא
"צַפְנַת פְּעִנַח" (בראשית מא, מה),
וְכַתִּיב (תְּהִלִּים קיט, יא): "בְּלִבִּי צַפְנֹתִי" וְכוּ'.
וְכַשְּׁבוֹעַר הָאֵשׁ שֶׁבִלְב, הִוָּה אוֹקִיד כָּל גּוֹפָא.

ועל-ידי שֶׁהַחֲמֻשָּׁה כַּנְפֵי רֵאָה נְעִים
וְנָדִים - מְנַשְּׁבִי עַל לְבָא,
וּמְשַׁכְּבִים הַחֲמִימוֹת שֶׁבִלְב וְכוּ'.

נמצא: שֶׁעַל-יְדֵי מַה שֶּׁאָדָם, שֶׁהוּא
בְּחִינַת 'תּוֹרָה', כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (בַּמִּדְבָּר
יט, יד): "זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם" - "נַע וְנָד" אֶפְלוּ

בַּתּוֹךְ בֵּיתוֹ - יְכוֹל לְשַׁכֵּף אֶת הָאֵשׁ שֶׁהוּא
בְּחִינּוֹת 'דִּינִים', וְיְכוֹל לְהַחֲיִית מֵתִים שִׁיְהִיו
חַיִּים.

רמד.

(ח"א קסג)

"יש שלש קלפות" (תְּקוּנֵי-זֶהַר לו). על-פי
יְחֻזְקָאֵל א, ד), וְהַקְּלָפוֹת רוֹצִים תְּמִיד
לְתַפֵּס ה'דְּבוּר' לְעֶצְמָם, בְּפֶרֶט 'דְּבוּר הַקְּדוּשׁ'
מֵאָדָם גָּדוֹל, כִּי אֶצְלָם כָּל הַדְּבוּרִים יָפִים
וְנָאִים וְחֲשׁוּבִים, וְרוֹצִים לְתַפֵּס, מִכָּל-שֶׁפֶן
כְּשֶׁהַדְּבוּר נָאָה בְּאַמֶּת וְכוּ'.

והנה: כְּשֶׁהַדְּבוּר' הוּא 'דְּבוּר הַקְּדוּשׁ' וְכוּ'
- עַם-כָּלִיזָה וְכוּ', "הוּא טוֹבָה גְּדוֹלָה
שֶׁנִּתְפָּסָה לְשֵׁם, שֶׁנַּעֲשָׂה מִזֶּה נַחַת גְּדוֹל
לְהַשֵּׁם-יִתְבָּרָךְ, שֶׁהוּא בְּחִינַת (קַהֲלַת ח, ט): 'עַת
אֲשֶׁר שָׁלַט הָאָדָם בְּאָדָם לְרַע לוֹ, שֶׁלְקַטָּה
מִשֵּׁם נִיצוּצוֹת הַקְּדוּשִׁים" (לְקוּטֵי-תּוֹרָה, פְּרַשְׁת לֹד
לד).

אבל אִם הוּא דְבוּר פְּשוּט, חֲסִינְשָׁלוּם
אֶפְשָׁר שִׁיתְּפִסּוּ אוֹתוֹ לְשֵׁם, וְכַמְעַט
חֲסִינְשָׁלוּם יִשְׁתַּקַּע שֵׁם - אִם לֹא שִׁיבּוּא
צְדִיק אֱמֶת, שִׁישׁ לוֹ כַּח לְהוֹצִיאוֹ מִשֵּׁם.

ויש אָדָם - שֶׁנַּעֲשָׂה מִכָּלוֹ וּמִמְנוֹ דְבוּר,
שֶׁנַּעֲשָׂה שִׁיחָה בְּפִי הַבְּרִיּוֹת, וְהַכֵּל
דוֹבְרִין מִמְנוֹ, וְהוּא הוֹלֵךְ "נַע וְנָד" (בראשית ד,
יב), וּמִתְפַּזֵּר בְּפִי כָּלָם; וְאֶצְל כָּל אֶחָד וְאֶחָד
שָׁבָא לְשֵׁם, יֵשׁ לוֹ עֲנוּיִים וְצְרוֹת מְשֻׁנוֹת וְכוּ'.

עם-כליזה יֵשׁ לוֹ נִיחָא - שֶׁאֶפְשָׁר לוֹ
לְמַצָּא שֵׁם נִיצוּצוֹת
הַקְּדוּשִׁים, וְיִהְיֶה טוֹבָה מִזֶּה.

אך כְּשָׁבָא לְפִי אֲנָשִׁים שְׁפָלִים, וְשֵׁם
כְּשֶׁתּוֹפְסִים ה'דְּבוּר' לְה'עֲרַף, וְהוּא
נוֹפֵל שֵׁם, וְשֵׁם "מְדַבֵּר שְׁמָמָה צִיָּה וְעֲרָבָה

לא עבר בה איש" (על-פי ירמיה נא, מג) - אין לו עם מי לפגוע [לפגש], צר ומר מאד, הנפש הולכת "נעה ונדדה", ומתפזרת בפזור הנפש בפי פמה אנשים, והוא עיף ורעב וצמא במדבר, ואין לה אכל להשיב נפשה הרעבה והצמאה וכו'.

וְכַל־כֶּדֶד נתעלפה - עד שאפלו אם נותנין לה דבר מאכל, אינה יכולה לקבל לאכל וכו'.

ומה נעשה, ואנחנו גרמנו לעצמנו, שלא שמענו לעצות טובות שנתן לנו השם-יתברך וכו'. השם-יתברך ישלח רפואת הנפש, כי בטחנו שיהיה הכל נכון, וייטיב אחריתנו, אמן.

כָּל דְּבָרִים אֵלֶּה מְקַשְׂרִים לְמֵאמֵר רַז"ל (ברכות נד:): "**ארבעה צריכין להודות**" שמבארים במזמור ק"ז - שכל ארבעה הנ"ל, שהם "הולכי מדברות, וחבושים בבית-האסורים, וחולה, ויורדי-הים" - הכל מרמז על 'צרות הנפש': שהולכת "נעה ונדדה", עיף ורעב וצמא, במדבר, וכו'. וזה בחינת (תהלים קז, ד): "**תעו במדבר**" וכו'. [עין עוד בפנים].

וּמִבְּאֵר פּוֹנְתוֹ-הַקְּדוֹשָׁה, שמרמז כל ה"ארבעה צריכין להודות", על ענין צרות הנפש בעבודת-השם - שיש עליה מחלקת רבים, ורבים קמים עליה, וסובלת ענויים ויסורים וטלטולים גדולים וצרות משנות וכו' כנ"ל, והשם-יתברך מציל אותה בכל פעם מכל הצרות, ועל-זה אנו חייבים להודות תמיד.

רמה.

(ח"ב עו)

ישראל הם נעשים אדונים לבעליהם, כמו שאמרו רז"ל (סנהדרין קד): "**כל**

מְקוֹם שֶׁהֵם הוֹלְכִים, נַעֲשִׂים שָׂרִים לְאֲדוֹנֵיהֶם."

כִּי בְּכָל מְקוֹם שֶׁהֵם בָּאִין בְּגָלוֹת, בְּתַחֲלָה הם כבושים בגולה. אבל אחר-כך הם נעשים אדונים לבעליהם, כי אחר-כך הם כובשים את המקום שהוא שהם באים בגולה שם - כי ישראל הם מרימין ומעלין כל המקומות השפלים והנפולים.

כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (מגלה ו): "**עתידין בתי תרטיאות וקרקסאות, שילמדו בהן תורה ברבים, שנאמר** (זכריה ט, ז): **וְנִשְׂאָר גַּם הוּא לְאֹלְקֵינוּ**" - כי ישראל מעלין ומנשאים כל המקומות הנפולים.

וְעַל־כֵּן נִקְרָאִין יִשְׂרָאֵל בְּגָלוֹת: "בני הגולה" - כי אף-על-פי שאחר-כך הם נעשים אדונים, ומקימין ומנשאים ומעלין הכל, אף-על-פיי-כן בתחלה הם בגלות, כי אף-על-פיי-כן הם "נע ונד" (על-פי בראשית ד, יב) בגלות, אבל אחר-כך הם מעלין ומנשאים הכל כנ"ל, וכו'.

רמו.

(טיחות-ה'ר"ן רפ)

לְעַנְיָן מה שהצדיקים הם נעים ונדים בדרך, אמר: שיש נשמות נדחות, שאינם יכולים להתעלות, ביי-אם על ידי מה שהצדיק "נע ונד" (על-פי בראשית ד, יב).

ויש צדיק שאינו רוצה להיות "נע ונד" - אבל אף-על-פיי-כן הוא "נע ונד" בביתו. הינו: מה שהוא "הולך הנה והנה בביתו" (על-פי מלכים-ב ד, לה), זהו גם-כן בחינת "נע ונד" (כמו שמבאר בלקוטי-מוהר"ן ח"א צב - מובא לעיל).

[לקוטי-עצות, טלטול ונסיעות לדרכים ו (על-פי ח"ב עו הנ"ל): אפלו מי שהוא "נע ונד", ובא לפעמים למקומות שרחוקים מאד מעבודת השם-יתברך, כגון בתי רשעים, ואפלו בתי עובדי-כוכבים ומזלות, וכיוצא. אף-על-פי-כן, יש כח לישראל, להעלות ולהרים כל אלו המקומות להשם-יתברך. על-כן עליו לעשות את שלו, להמשיך את עצמו להשם-יתברך, בכל מה שיוכל, בכל מקום שהוא].

רמז.

(חיי-מוהר"ן צא)

בסלו תק"ע, פה ברסלב, הלום: והיה לי יסורים גדולים על שאני "נע ונד" (על-פי בראשית ד, יב), וגם אין לי שום ספר, כי יכולין לשפח את הלמוד לגמרי וכו'. [עיר-שם החלום באריכות].

רמח.

(חיי-מוהר"ן קנא)

ורבנו ז"ל בעצמו היה "נע ונד" (על-פי בראשית ד, יב) באותו השנה, בהנסיעה הגדולה שנסע לנאזוריטש ולבראד וכו', ונשתתה באותו הנסיעה כמו חצי שנה וכו'.

ובכל ענין זה יש הרבה לספר - כי יש בכל-זה דברים גנוזים מאד, גנזיא דמלכא, אשר זכה להשיג בכל הענינים האלה, אשר בשביל זה הכרח לטלטל כל-כך ולסבל יסורים כל-כך. והכל בשביל תקון העולמות, תקון הנשמות והנפשות של החיים, ובפרט נשמות המתים, שבזה עסק ביותר בסוף ימיו וכו'.

והמשפילים המעינים בדברינו בעין האמת, יבינו מעט גדלות הבורא יתברך על-ידי כל-זה, וגדלת הצדיקים, וכמה יסורים וצרות הם סובלים בשביל תקון נפשותינו - אולי נתעורר על-ידי כל-זה, לילך בדרכי-הקדושים אשר

הורה אותנו בספריו-הקדושים, ונשוב אל השם באמת, במהרה בימינו אמן.

רמט.

(חיי-מוהר"ן רד)

ליל שבת פְּרַשְׁת חקת ובלק י"ב תמוז תק"ע, ספר על השלחן מעניניו, ותמה על-עצמו: על שעושה תמיד דברים משנים ונפלאים מדעת בני-אדם, על אשר הוא תמיד "נע ונד" (על-פי בראשית ד, יב) ממקום למקום!

ומה היה חסר לו במעדוועדווקע? היה ראוי לו לישוב שם תמיד, כי שם היה יושב בשלוח והשקט! - והוא לא רצה לישוב בשלוח, ונסע משם וקבע דירתו בזלאטיפאליע, והיה לו שם מחלקת גדול ויסורים גדולים מאד! - ונסע משם וקבע דירתו בברסלב!

אחר-כך בזה הקיץ נסע מברסלב, וקבע דירתו באומאן! - ועל-כל-פנים מאחר שבא לאומאן, היה ראוי לו לבחר דירתו אצל איש הגון? והוא בחר לו אכסניא שם וכו'.

רנ.

(חיי-מוהר"ן תפח)

"כ"ף קל"ע" בגימטריא 'שי"ן' [300] שנה שהיה החתן "נע ונד" (על-פי בראשית ד, יב). ויש בזה מעשה מענין החתן: שכשיצא מבית החפה, נתעה מבית לבית, ומעיר לעיר וכו'.

רנא.

(ימי-מוהר"ן ת"ח"א יד)

וכל אלו השתי שנים [תקס"ז-תקס"ח], לא הייתי רגיל להיות לפני רבנו ז"ל

כַּאֲשֶׁר בְּשָׁנִים הַקּוֹדְמִים, מַחְמַת שְׁהִייתִי בְּרַחוּק מְקוֹם מְאֹתוֹ, וְלֹא בָּאתִי אֵלָיו כִּי אִם בְּזַמְנֵים הַיְדוּעִים לָנוּ שֶׁהִזְהִיר אוֹתָנוּ לָבוֹא אֵלָיו, שֶׁהֵם רֵאשֵׁי־הַשָּׁנָה, וְשָׁבוּעוֹת, וְשַׁבַּת־חֲנֻפָּה. אָבֵל מִקֶּדֶם כְּשֶׁהִייתִי בְּנַעֲמָרִיב, הִייתִי רְגִיל לְהִיזוֹת אֶצְלוֹ הַרְבֵּה.

גַּם בְּכָל הַשָּׁנִים הַנִּזְכָּרִים - הָיָה גַם רַבְּנוּ ז"ל הָיָה גַם רַבְּנוּ ז"ל "נֶעַ וְנָד" (על-פי בְּרֵאשִׁית ד, יב), בְּהַדְרֵךְ וְהַנְּסִיעָה שֶׁל נְאוּוֹרִיטֶשׁ וְכוּ', וּבִקְהֶלֶת־קֹדֶשׁ לְעַמְּבֶּרֶג.

רנב.

(ימי-מוהרנ"ת ח"ב נט)

גַּם בָּא אֵלַי אִישׁ כָּשֶׁר אֶחָד, וְרוֹצֵה לִפְעַל לְאַרְצֵי־יִשְׂרָאֵל, שָׁמוּ רַבִּי אֶהְרֹן יְהוּדָה, וְהוּא יוֹשֵׁב שָׁם בְּאַדְעֵס מִקֶּדֶם רֵאשֵׁי־הַשָּׁנָה הָעֶבֶר, וְהוּא אִישׁ עָנִי וְאַבְיוֹן, וּמִתְפַּלֵּל בְּקוֹלוֹת וְהַתְּלַהּבוֹת, וְעַל־כֵּן רַחֲקוּהוּ אֲנִשֵּׁי בֵּית־הַמִּדְרָשׁ דְּאַדְעֵס, וְהוּא "נֶעַ וְנָד" (על-פי בְּרֵאשִׁית ד, יב), כִּי "סֵר מִרְעַ מִשְׁתוֹלָל" (ישעיה נט, טו) בְּעֵתִים הַלָּלוּ.

וְגַם לִפְנֵי אֶמְרוּ עָלָיו שֶׁהוּא 'אִישׁ מְשֻׁגָּע'. וּבְאַמַּת יֵשׁ לוֹ תְּנוּעוֹת מְשֻׁנוֹת קִצָּת, אָבֵל אֲנִי הָיָה לִי אֲמוּנָה בּוֹ, וְהַחֲזַקְתִּי אוֹתוֹ מִיַּד לְאִישׁ כָּשֶׁר.

וְאִם לֹא שֶׁכָּבֵר כְּתַבְתִּי לְרַבִּי יְהוּדָה אֱלִיעֶזֶר שֶׁיָּבֵא לְאַדְעֵס כְּדֵי שִׁסַּע עִמִּי לְאַרְצֵי־יִשְׂרָאֵל, יָכוֹל לְהִיזוֹת שְׁהִייתִי לוֹקַח אוֹתוֹ עִמִּי לְנִסְיָה לְאַרְצֵי־יִשְׂרָאֵל.

רַק שָׁבָא לָשֵׁם זֶה אֵיזָה שָׁבוּעוֹת. וְזֶה הָאִישׁ הָיָה יוֹדֵעַ מְעַט בְּלִשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ.

בְּדֶרֶךְ שָׁאֵל אוֹתִי רַבִּי אֶהְרֹן הַנִּזְכָּר: "אִם אֵין אֲתִי אֵיזָה סֵפֶר חֲדָשׁ?! - וּבִזְהַר הַחִיָּה אוֹתִי! - וְתַכְּף הַשְּׁבִתִּי לוֹ: "שֵׁישׁ אֲתִי סֵפֶר חֲדָשׁ שֶׁלֹּא רָאִיתֶם אוֹתוֹ עַדִּין בְּמִדְיָנָה זו, וְשָׁמוּ סֵפֶר 'לְקוֹוִי־מוֹהֵר־ן'!"

וְזֶה הָעֲנָן הַחִיָּה אוֹתִי מְאֹד, וְאַמְרַתִּי בְּלִבִּי: שֶׁבְּשִׁבִיל זֶה לָבֵד, כְּדָאֵי כָּל הַיְסוּרִים וְטַלְטוּלִים שֵׁישׁ לִי, שְׁאֲנִי עֹכְשׁוֹ כְּמוֹ בְּגָלוֹת־מִצְרַיִם, שְׁאֲנִי "נֶעַ וְנָד" (על-פי בְּרֵאשִׁית ד, יב), וּמִטַּלְטֵל וּמִבְּלָבֵל, בְּאַלְכֶסְנֵדְרִיא שֶׁל מִצְרַיִם' - אֲשֶׁר מְעוֹלָם לֹא עָלָה עַל דַּעְתִּי לְהִיזוֹת כָּאן.

אָבֵל כְּשֵׁאֲנִי זוֹכֵה לְהַזְכִּיר בְּאַלְכֶסְנֵדְרִיא' בְּשׁוֹק, שֵׁם הַסֵּפֶר שֶׁל רַבְּנוּ הַנּוֹרָא ז"ל - בְּשִׁבִיל זֶה הַכָּל כְּדָאֵי, כְּפִי מֵה שְׁאֲנִי מְאַמֵּין וְיוֹדֵעַ קִצָּת גְּדֻלַּת קֹדֶשׁ נוֹרָאוֹת זֶה הַסֵּפֶר, וְגִדְל הַפְּעֻלוֹת טוֹבוֹת וְנוֹרָאוֹת שֶׁעוֹשָׂה בְּעוֹלָם וְכוּ' וְכוּ'.

וְאִם לֹא הִייתִי בְּכָאן, מִי יוֹדֵעַ מִתִּי הָיָה נִזְכָּר זֶה הַסֵּפֶר בְּכָאן? - וְאִם לֹא בָּאתִי כִּי־אִם בְּשִׁבִיל זֶה, דִּי! - בְּפֶרֶט שֶׁהַבְּנֵתִי תַכְּפֵי: שֶׁעַל־יָדֶי שְׁאַלָה הַזֹּאת, בְּוֹדָאֵי אֶזְכֶּה לְמַכֵּר כָּאן אֵיזָה סֵפֶר! וְכֵן הָיָה! - וְזֶה בְּוֹדָאֵי יָקָר בְּעֵינַי מְעַל כָּל הוֹן!

"וַיִּשָּׂם ה' לְקִיָּין אוֹת" (בְּרֵאשִׁית ד, טו)

רנד.

(ח"א לח, ו)

נִמְצָא לְעִיל בְּפֶסוּק (בְּרֵאשִׁית ג, כא): "כְּתַנּוֹת עוֹר".

רנג.

(ימי-מוהרנ"ת ח"ב קטו)

וְנִזְדַּמְן מֵאֵת הַשֵּׁם: שֶׁיֹּשֵׁב שָׁם אִישׁ אֶחָד, שָׁמוּ רַבִּי אֶהְרֹן, וְהוּא מְסַלְוֵנִיק,

אָבֵל לְפִי דְבָרֵינוּ מִכּוֹן הַיֵּטֵב: כִּי כָשְׁעוּשָׁה
 'תְּשׁוּבָה-שְׁלֵמָה', וְנִדְחָה הָרַע לְגַמְרֵי,
 וַיֵּשׁ לוֹ 'נִיחָא' - זֶהוּ בְּחִינַת 'שְׁבַת', וּבְחִינַת
 'שְׂדֵי', וּבְחִינַת 'מִט' ט'.

כִּי "מָה הוּא 'שְׂדֵי'?" - "שְׂאֵמֵר לְעוֹלָמוֹ דִּי"
 (תְּגִיגָה יב.). וּבְחִינַת 'שְׁבַת' גַּם-כֵּן כָּךְ,
 כְּמוֹ שְׁכָתוּב (בְּרֵאשִׁית ב, ב): "וַיֵּשְׁבַת בַּיּוֹם
 הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלָאכְתּוֹ", וְאָמֵר 'דִּי'.
 "וּבְחִינַת 'מִט' ט' הוּא גַם-כֵּן בְּחִינַת 'שְׂדֵי'"
 (זֶהוּ פִּנְחָס רַכּוּ: תְּצַא רַעז.).

"וַתֵּלֵד עֵדָה אֶת יִבְל, הוּא הָיָה אָבִי יֵשׁב אֵהָל
 וּמִקְנָה. וְשֵׁם אָחִיו יוֹבֵל, הוּא הָיָה אָבִי כָל
 תַּפְּשׁ כְּנֹזֵר וְעוֹגֵב" (בְּרֵאשִׁית ד, כ"א)

רנז.

(ח"ב סג)

דַּע: כִּי כָל רוּעָה וְרוּעָה, יֵשׁ לוֹ נִגּוֹן מִיחָד
 לְפִי הָעֵשְׂבִים וּלְפִי הַמְּקוֹם שֶׁהוּא
 רוּעָה שָׁם.

כִּי כָל בְּהֵמָה וּבְהֵמָה, יֵשׁ לָהּ עֵשֶׂב מִיחָד
 שֶׁהִיא צְרִיכָה לְאָכְלוֹ. וּלְפִי הָעֵשְׂבִים
 וְהַמְּקוֹם שֶׁרוּעָה שָׁם, כֵּן יֵשׁ לוֹ נִגּוֹן. כִּי כָל
 עֵשֶׂב וְעֵשֶׂב, יֵשׁ לוֹ שִׁירָה שְׂאוֹמֵר, שֶׁזֶה
 בְּחִינַת "פֶּרֶק שִׁירָה" - וּמִ'שִׁירַת הָעֵשְׂבִים',
 נִעֲשֶׂה נִגּוֹן שֶׁל הַרוּעָה.

וְזֶה סוּד מָה שְׁכָתוּב (בְּרֵאשִׁית ד, כ"א): "וַתֵּלֵד
 עֵדָה אֶת יִבְל, הוּא הָיָה אָבִי יֵשׁב אֵהָל
 וּמִקְנָה, וְשֵׁם אָחִיו יוֹבֵל, הוּא הָיָה אָבִי כָל
 תַּפְּשׁ כְּנֹזֵר וְעוֹגֵב" - כִּי תִכְּף כְּשֶׁהָיָה בְּעוֹלָם
 'רוּעָה מִקְנָה', הָיָה תִכְּף 'כְּלִיזְמוֹר' כַּנֵּ"ל.

וְעַל-כֵּן דוּד הַמֶּלֶךְ עָלְיוֹ-הַשְּׁלוֹם, שֶׁהָיָה
 "יָדַע נִגּוֹן" (שְׁמוּאֵל-א טז, יח), עַל-כֵּן

"וַיֵּצֵא חַיִּן מִלְּפָנָי ה', וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ
 נוֹד קְדָמַת עֵדֶן" (בְּרֵאשִׁית ד, טז)

יֵצֵא שְׂמַח וְכוּ'. פָּגַע בּוֹ אָדָם-הָרָאוּן, אָמֵר לוֹ:
 "מָה נִעֲשֶׂה בְּדִינְךָ"?! - אָמֵר לוֹ: "עֵשִׂיתִי תְּשׁוּבָה
 וְנִתְפַּשְׂרְתִּי"! - הִתְחִיל אָדָם-הָרָאוּן מִטְּפַח עַל
 פָּנָיו, אָמֵר: "כִּךָ הִיא בְּחָה טַל תְּשׁוּבָה, וְאֲנִי לֹא
 הִייתִי יוֹדֵעַ, מִיָּד עָמַד אָדָם-הָרָאוּן וְאָמֵר:
 "מִזְמוֹר שִׁיר לַיּוֹם הַשְּׁבַת" (תְּהִלִּים צב, א).

(בְּרֵאשִׁית-רַבָּה כב, יג)

רנה.

(ח"א לחו)

נִמְצָא לְעִיל בְּפֶסוּק (בְּרֵאשִׁית ג, כא): "כִּתְּנוֹת
 עוֹר".

רנו.

(ח"א עט)

יֵשׁ בְּנֵי-אָדָם שֶׁעוֹשִׂין מִשְׂא-וּמְתָן וְהוֹלְכִין
 בְּהַבְּלֵי עוֹלָם-הַזֶּה, וּבְאִמְצָעוֹת נוֹפֵל לוֹ
 'הִרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה', וְאַחֲרֵי-כֵן חוֹזֵר לְמִקְוָמוֹ
 הָרָאוּן. שְׂאִין לוֹ נִיחָא - "פַּעַם טָמֵא וּפַעַם
 טָהוֹר, כְּשֶׁר וּפְסוּל, אָסוּר וּמִתֵּר" (תְּקוּנַת-זֶהר
 צח:). וְזֶהוּ בְּחִינַת 'שִׁשֶּׁת יָמֵי הוֹל'.

אָבֵל 'תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה' - הוּא בְּחִינַת
 'שְׁבַת', שֶׁיֵּשׁ לוֹ נִיחָא - כִּי "בֵּא שְׁבַת,
 בֵּא מְנוּחָה" (רַש"י בְּרֵאשִׁית ב, ב - עַל-פִּי בְּרֵאשִׁית-
 רַבָּה י, ט). שֶׁיֵּשׁ לוֹ 'מְנוּחָה' מִכָּל וְכָל, וְנִדְחָה
 הָרַע לְגַמְרֵי.

וַתֵּדַע נְאֻמָּנָה: שֶׁתְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה הוּא
 בְּחִינַת 'שְׁבַת' - כִּי אֵיטָא בְּמִדְרָשׁ-
 רַבָּה (בְּרֵאשִׁית-רַבָּה כב, יג): "כְּשֶׁפָּגַע אָדָם
 הָרָאוּן לְקִיָּן, וְשָׂאֵל לוֹ: מָה נִעֲשֶׂה בְּדִינְךָ?
 וְהִשִּׁיב לוֹ: שֶׁעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה. אָמֵר: אִם כִּךָ
 תִּקְיָה חֵילָא דְתְּשׁוּבָה, פֶּתַח וְאָמֵר: 'מִזְמוֹר
 שִׁיר לַיּוֹם הַשְּׁבַת'" (תְּהִלִּים צב, א).

וְלִכְאוּרָה, מָה עֵינֵן 'שְׁבַת' אֵצֶל
 'תְּשׁוּבָה'!?

הָיָה 'רוּעָה' (שם שם, יא"ט) כַּנִּל. גַּם מְצִינוּ בְּאֲבוֹת הָעוֹלָם כֻּלָּם, שֶׁהֵיוּ רוּעֵי מְקַנְהוּ.

גַּם הַנְּגוּן הוּא טוֹבָה לְהַרוּעָה בְּעֲצָמוֹ, כִּי מִחֲמַת שֶׁהוּא תָּמִיד בֵּין בְּהֵמוֹת, הָיָה אֲפָשָׁר שֶׁיִּמְשִׁיכוּ וַיִּזְרִידוּ אוֹתוֹ מִבְּחִינַת רוּחַ הָאָדָם לְרוּחַ הַבְּהֵמִיּוֹת, עַד שֶׁיִּרְעָה הַרוּעָה אֶת-עֲצָמוֹ וְכוּ'. וְעַל-יְדֵי הַנְּגוּן נִצּוֹל מִזֶּה, כִּי הַנְּגוּן הוּא הַתְּפָרְרוֹת הַרוּחַ, שֶׁמְבַרְרִין רוּחַ הָאָדָם מִן רוּחַ הַבְּהֵמָה וְכוּ'. (עי' עוֹד בַּפָּנִים).

"וַיְחִי לְמֶדֶד וְגו'. וַיּוֹלֵד בֵּן. וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ נֹחַ לְאֹמֶר: זֶה יִנְחַמְנוּ מִמַּעֲשֵׂינוּ וּמִעֲצָבוֹן יְדִינוּ" (בְּרֵאשִׁית ה, כח-כט)

רנח.

(ח"א נו, בַּסּוּף)

"כֹּל מְלֹאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ" (בַּמִּדְבָּר כח, כו) - לְבַטֵּל זְהֵמַת הַנְּחָשׁ, ל"ט מְלֹאכֹת, עֲצָבוֹן יְדִים, כְּמָה שֶׁפָּתוּב (בְּרֵאשִׁית ה, כט): "זֶה יִנְחַמְנוּ מִמַּעֲשֵׂנוּ וּמִעֲצָבוֹן יְדִינוּ".

רנט.

(ח"א קעד)

"כִּשְׁה'דִּינִין' חֲסִי־שְׁלוֹם גּוֹבְרִים עַל הָאָדָם, אֵין לְהַמְתַּפְּלֵל עֲבוּרוֹ לְהַזְכִּיר שְׁמוֹ, שֶׁלֹּא יִתְגַּבְּרוּ הַדִּינִין חֲסִי־שְׁלוֹם" (זֶהָר נח סט):.

וְכִמּוֹ דְאִיתָא (שַׁעֲרֵי-הַפְּסוּקִים בְּרֵאשִׁית; לְקוּטִי-תוֹרָה לְהָאֲרִיז"ל בְּרֵאשִׁית): "שִׁנְחָ לֹא קָרָא לוֹ אָבִיו שֵׁם בְּעֵת לִדְתּוֹ [רַק בְּשֶׁהִגִּיד לוֹ, מִשּׁוֹם שֶׁהָיָה אָז הָעוֹלָם בְּדִינִין]. וְעַל-כֵּן לֹא רָצָה אָבִיו לִתֵּן לוֹ שֵׁם - כִּי עַל-יְדֵי ה'שֵׁם' יִהְיֶה נִפְרָר וּמְסִים בֵּין הַמְּקַטְרְגִים, וַיּוֹכְלוּ הַדִּינִים לְהַתְּגַבֵּר עָלָיו".

רס.

(ח"ב ב, ה)

'יִמֵּי-הַחַל' הֵם בְּחִינַת 'עֲצָבוֹת'. וְאִפְלוּ הַמְּצוּוֹת שֶׁעוֹשִׂין בְּיָמֵי הַחַל, הֵם בְּחִינַת 'עֲצָבוֹת', כִּי "מִט"ט שְׁלֹטְנוּתָהּ בְּיָמֵי הַחַל" (תַּקּוּנֵי-זֶהָר ל:ג), ו'מִט"ט' הוּא בְּחִינַת 'עֲבָד', בְּחִינַת 'עֲצָבוֹת'.

אָבֵל 'שֶׁבַת' - הוּא בְּחִינַת 'בֵּן', וְאִז נִיחָא לְעַלְאִין וְתַתְּאִין, וְנִתְעוֹרַר שְׁמַחָה, וְאִזִּי נִתְרוֹמְמִין וְנִתְעַלִּין כָּל הַמְּצוּוֹת שֶׁל שֶׁשַׁת יָמֵי הַחַל מִן הָעֲצָבוֹת, וְנִמְשָׁךְ עָלֵיהֶם מְנוּחָה וְשְׁמַחָה.

בְּבְחִינַת (בְּרֵאשִׁית ה, כח-כט): "וַיּוֹלֵד בֵּן וַיִּקְרָא שְׁמוֹ נֹחַ לְאֹמֶר, זֶה יִנְחַמְנוּ מִמַּעֲשֵׂנוּ וּמִעֲצָבוֹן יְדִינוּ" - הֵינּוּ בְּחִינַת 'שֶׁבַת', בְּחִינַת 'בֵּן', בְּחִינַת 'נֹחַ', 'נִיחָא דְעַלְאִין וְתַתְּאִין' (בְּרֵאשִׁית-רַבָּה ל, ה; זֶהָר בְּרֵאשִׁית מז: נח):, שֶׁהוּא מְנַחֵם וּמְשַׂמַּח הַכֹּל מִן הָעֲצָבוֹת, בְּחִינַת: "זֶה יִנְחַמְנוּ" וְכוּ'.

"וְכָל יִצְרַח מִחֲשֶׁבֶת לְבוֹ, רַק רַע כָּל הַיּוֹם" (בְּרֵאשִׁית ו, ה)

רסא.

(ח"א מט, א)

עֵקֶר הַיְצָרִים, הֵם הַמְּחַשְׁבוֹת וְהַחֲכָמוֹת שֶׁבִּלְבָב, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב (בְּרֵאשִׁית ו, ה): "יִצְרַח מִחֲשֶׁבֶת לְבוֹ". [עי' עוֹד לְעֵיל בַּפְּסוּק (בְּרֵאשִׁית ב, ז): "וַיִּיצֶר ה' אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם עֵפֶר מִן הָאֲדָמָה".]

"וַיִּתְעַצֵּב אֵל לְבוֹ" (בְּרֵאשִׁית ו, ו)

רסב.

(ח"א ה, ב)

כְּשֵׁישׁ איז א צער ודין ב'עולם שְׁנָה נֶפֶשׁ' -
אזי בודאי נגרע משמחת הקדוש-
ברוך-הוא, כמו שכתוב (בְּרֵאשִׁית ו, ו): "וַיִּתְעַצֵּב
אֵל לְבוֹ", וכמו שאמרו (סנהדרין מו.): "שְׂכִינָה
מָה אוֹמֶרֶת, קִלְנֵי מֵרֵאשִׁי" וכו'.

רסג.

(ח"א כד, ב)

ה'קְלָפוֹת' הם בחינת מותרות, והם
בחינת 'עצבות', בבחינת (משלי
יד, כג): "בְּכָל עֵצָב יִהְיֶה מוֹתֵר". והם 'תקפא
דדינא', בבחינת (בְּרֵאשִׁית ו, ו): "וַיִּתְעַצֵּב אֵל
לְבוֹ".

וְעֵקֶר השמחה היא בלב, כמו שכתוב
(תהלים ד, ח): "נִתְתָּה שְׂמֵחָה בְּלִבִּי".
ו'גלות השכינה', שהוא בחינת 'לב', שהוא
'שמחתן של ישראל', עקר גלותה -
כש'עצבות', שהם ה'קלפות', גוברים עליה,
בבחינת: "וַיִּתְעַצֵּב אֵל לְבוֹ".

וְזֶה-הוּא כשיצאו ישראל מהגלות, כתיב
(ישעיה נה, יב): "כִּי בְשִׂמְחָה
תֵּצְאוּ". וכשעושה המצוה בשמחה, אזי
מעלה ה'שכינה' שהיא ה'מצוה', שהיא
'שמחת הלב', מבין ה'קלפות'.

רסד.

(ח"א מט, ז)

"בִּינָה, דִּינִין מִתְעָרִין מִנֵּה" (זהר ויחי רכג,
ויקרא יג, אחרי סה), והיא שְׂרָשׁוּן,

שְׂעֻל־יָדָה נִמְתָּקִין. וְזֶה (בְּרֵאשִׁית ו, ו): "וַיִּתְעַצֵּב
אֵל לְבוֹ" - בבחינת "דינן מתערין מנה".
"וַיֹּאמֶר אֵל לְבוֹ לֹא אוֹסִיף עוֹד לְקַלֵּל" (שם ח,
כא) - בבחינת 'המתקת הדינים בשרשן'.

רסה.

(ח"ב א, ד)

'מִמּוֹן' שְׂרָשׁוּ ב'לב', בבחינת (משלי י, כב):
"בְּרַב־תְּעִשִׂיר, וְלֹא יוֹסֵף
עֵצָב עִמָּה" - בחינת (בְּרֵאשִׁית ו, ו): "וַיִּתְעַצֵּב אֵל
לְבוֹ".

"וְנַח מִצָּא חֵן בְּעֵינֵי ה'" (בְּרֵאשִׁית ו, ח)

רסו.

(ח"א כה, ד)

וְזֶה בחינת (בְּרֵאשִׁית ו, ח): "חֵן בְּעֵינֵי ה'" -
'עיני ה', זה 'גונן עלאין', בחינת 'כֶּסֶף
וְזָהָב', שם עקר ה'חן' וה'פאר'.

- 'סֵפֶר רְזִיאל הַמְּלֶאךָ' -

רסז.

(תניי-מוהר"ן תעח)

'סֵפֶר-רְזִיאל' אינו מ'אדם-הראשון', ולא
זהו הספר שנתן המלאך
ל'אדם-הראשון', ואין בו כח להציל משרפה
- וכבר ארע: שהספר בעצמו נשרף.

